

Veiligheidsmonitor Rijk 2008

Landelijke rapportage

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ministerie van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2006–2007	= 2006 tot en met 2007
2006/2007	= het gemiddelde over de jaren 2006 tot en met 2007
2006/'07	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2006 en eindigend in 2007
2005/'06–2006/'07	= oogstjaar, boekjaar enz., 2005/'06 tot en met 2006/'07

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Verbeterde cijfers in staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

tweede helft van 2008:

Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress en druk

Centraal Bureau voor de Statistiek - Facilitair bedrijf

Omslag

TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70

Fax (070) 337 59 94

Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl

Fax (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

ISSN: 1874-6756

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen, 2008.

Verveelvoudiging is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Onderzoekspartners

In deze rapportage zijn de belangrijkste resultaten opgenomen van de meting van de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR) die mede in opdracht van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Justitie en door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in de eerste maanden van 2008 is verricht. Hoewel de VMR in veel opzichten aansluit bij de Politiemonitor Bevolking (PMB) en de module Recht van het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS), zijn de resultaten niet zonder meer vergelijkbaar. In de VMR-publicatie over 2006 is hierover uitvoerig gerapporteerd. In deze publicatie zijn alleen de resultaten van de VMR's voor de periode 2005 t/m 2008 opgenomen.

Het onderzoek werd naast de vertegenwoordigers van de opdrachtgevers, prof. dr. F.L. Leeuw (Justitie), drs. W. van Nunspeet (CBS), mw. mr. drs. N.C. Stolk (BZK; tot 12 december 2007) en mw. mr. M.T.H. Hendriks (BZK; vanaf 12 december 2007), begeleid door de projectgroep Stroomlijning Veiligheidsmonitors onder leiding van projectleider drs. M.C.M. Schermer Voest (BZK).

Voor vragen kunt u zich wenden tot:

Drs. C.C. Schreuder van het Ministerie van BZK, telefoon 070-4267164, of via e-mail: cas.schreuder@minbzk.nl

Drs. P.R. Smit van het Ministerie van Justitie, telefoon 070-3706163, of via e-mail: p.r.smit@minjus.nl

Voorwoord

Voor u ligt de derde uitgave van de *Veiligheidsmonitor Rijk*. Deze publicatie is ook dit jaar samengesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in samenwerking met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het ministerie van Justitie.

Met de *Veiligheidsmonitor Rijk* is, op zowel landelijk als regionaal niveau, een nieuwe reeks gestart die een beter beeld geeft van slachtofferschap van criminaliteit, onveiligheidsgevoelens van burgers, buurtproblemen en meningen over het functioneren van de politie. De *Veiligheidsmonitor Rijk* is ontstaan uit een integratie van (onderdelen uit) drie eerdere afzonderlijke reguliere onderzoeken op dit terrein, namelijk de *Politiemonitor Bevolking*, de *slachtofferenquêtes* van het CBS en de rijkrelevante delen uit de enquête *Leefbaarheid en Veiligheid*. Door deze integratieslag en de tegelijkertijd doorgevoerde verbeterde opzet van het onderzoek zijn de uitkomsten van de *Veiligheidsmonitor Rijk* niet direct vergelijkbaar met die uit die eerdere onderzoeken. In de *VMR 2008* zijn, net als in de editie van 2007, alleen onderzoeksresultaten opgenomen van de *Veiligheidsmonitor Rijk*.

Ook bij deze derde uitgave van de *Veiligheidsmonitor Rijk* is een tabellenboek samengesteld, waarin een handzaam cijfermatig overzicht wordt gegeven van de objectieve en subjectieve veiligheid in Nederland.

Het huidige kabinet (Balkenende IV) kent aan veiligheid een hoge prioriteit toe, zoals blijkt uit het streven om de criminaliteit, ernstige overlast en fysieke verloedering in de komende jaren met 25 procent terug te dringen. Het project 'Veiligheid begint bij Voorkomen' (VbbV) staat hierbij centraal. Om het veiligheidsbeleid vorm te kunnen geven en eenduidig de effectiviteit van het beleid te kunnen meten, is het kunnen beschikken over één *Veiligheidsmonitor* in Nederland cruciaal.

In het najaar van 2008 start de vervolgfase van het monitoren van de veiligheid in Nederland door het integreren van zowel de landelijke- als de lokale/regionale metingen. Om dit te realiseren gaat half september een nieuw onderzoek van start onder de naam *Integrale Veiligheidsmonitor*. Naast de landelijke meting die door het CBS wordt uitgevoerd, kunnen ook voor het eerst gemeenten, (stads)regio's en/of politiekorpsen aan deze monitor deelnemen. Hiermee kan de *Integrale Veiligheidsmonitor* uitgroeien tot het gezaghebbende meetinstrument bij uitstek. Met deze informatie wordt dan zowel op nationaal niveau als op regionaal en lokaal niveau het veiligheidsbeleid gevoed.

DG CBS

wnd. SG ministerie van BZK

SG ministerie van Justitie

Drs. G. van der Veen

Drs. P.F.M. Raets

Mr. J. Demmink

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Samenvatting	7
1. Inleiding	13
1.1 Inhoud van dit rapport	13
1.2 Achtergronden	14
1.3 Geschiedenis	14
1.4 De Veiligheidsmonitor Rijk 2008	15
1.4.1 Algemeen	15
1.4.2 Verschillen met eerdere rapportages	15
1.4.3 Betekenis van de resultaten	15
1.5 Betrouwbaarheid van de resultaten	15
1.6 Presentatie van de resultaten	16
2. Buurtproblemen	19
2.1 Inleiding	19
2.2 Verkeersoverlast	19
2.3 Overige overlast	21
2.4 De verloedering van de fysieke woonomgeving	23
2.5 Sociale cohesie	25
2.6 Samenvatting	26
3. Onveiligheidsgevoelens	27
3.1 Inleiding	27
3.2 Onveiligheidsgevoelens	27
3.3 Onveiligheidsgevoelens in bepaalde situaties	29
3.4 Vermijdingsgedrag	30
3.5 De beleving van onveiligheid	31
3.6 Samenvatting	32
4. Slachtofferschap en ondervonden delicten	33
4.1 Inleiding	33
4.2 Slachtofferschap van veel voorkomende criminaliteit	33
4.2.1 Slachtofferschap - afzonderlijke soorten delicten	33
4.2.2 Slachtofferschap totaal	35
4.2.3 Slachtofferschap van geweldsdelicten	36
4.2.4 Slachtofferschap van vermogensdelicten	37
4.2.5 Slachtofferschap van vandalismedelicten	38
4.3 Ondervonden delicten	39
4.3.1 Ondervonden delicten – afzonderlijk	40
4.3.2 Ondervonden delicten – totaal	41
4.3.3 Ondervonden geweldsdelicten	42
4.3.4 Ondervonden vermogensdelicten	43
4.3.5 Ondervonden vandalismedelicten	45
4.4 Bekendheid met daders	46
4.5 Ondervonden delicten naar plaats van het voorval	47
4.6 Samenvatting	47

5. Melding en aangifte van misdrijven	49
5.1 Inleiding	49
5.2 Melding	49
5.2.1 Afzonderlijke delicten	49
5.2.2 Delicten totaal	50
5.2.3 Gewelddelicten	51
5.2.4 Vermogensdelicten	52
5.2.5 Vandalismedelicten	53
5.3 Aangifte	54
5.3.1 Afzonderlijke delicten	55
5.3.2 Delicten totaal	56
5.3.3 Gewelddelicten	57
5.3.4 Vermogensdelicten	58
5.3.5 Vandalismedelicten	59
5.4 Wijze van melden	60
5.5 Redenen voor (niet) melden en (niet) aangeven	60
5.5.1 Redenen voor niet melden	61
5.5.2 Redenen voor niet-aangifte	61
5.5.3 Redenen voor aangifte	62
5.6 Tevredenheid over politieoptreden bij aangifte	63
5.7 (Preventie)adviezen	65
5.8 Informatie over het verloop van de zaak	67
5.9 Opnieuw aangifte bij volgend voorval	68
5.10 Samenvatting	70
6. Contacten tussen politie en burgers	71
6.1 Inleiding	71
6.2 Contact met politie	71
6.3 Aard van het contact	72
6.3.1 Handhaving	73
6.3.2 Aangifte/melding	75
6.3.3 Andere contacten	76
6.4 Tevredenheid over optreden politie	77
6.4.1 Contacten totaal	78
6.4.2 Handhaving	79
6.4.3 Aangifte/melding	80
6.4.4 Andere contacten	81
6.5 Redenen voor ontevredenheid	83
6.6 Samenvatting	83
7. Politie in de woonbuurt	85
7.1 Inleiding	85
7.2 Tevredenheid over het totale functioneren van de politie	85
7.3 Beschikbaarheid en zichtbaarheid van de politie	86
7.4 Functioneren van de politie	90
7.5 Optreden van de politie	92
7.6 Samenvatting	93
8. Preventiemaatregelen	95
8.1 Inleiding	95
8.2 Maatregelen tegen inbraak	95
8.3 Maatregelen tegen fietsdiefstal en diefstal van of uit de auto	97
8.4 Overige maatregelen	98
8.5 Samenvatting	98
Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording landelijke rapportage	99
Bijlage 2 Vragenlijst Veiligheidsmonitor Rijk 2008 (elektronisch)	111
Bijlage 3 Indeling Nederland in politieregio's en clusters	113
Bijlage 4 Standaardclassificatie misdrijven CBS	115
Bijlage 5 Schaalscores	119

Samenvatting

Begin 2008 voelt 20 procent van de Nederlanders van 15 jaar en ouder zich wel eens onveilig. Dit aandeel is in de afgelopen jaren duidelijk gedaald. In 2005 voelde nog 27 procent van de bevolking zich wel eens onveilig. Drie procent voelt zich vaak onveilig. Dit aandeel is hetzelfde als vorig jaar maar ligt wel lager dan in de twee jaren daarvoor.

In 2008 gaf een kwart van de Nederlanders aan slachtoffer te zijn geweest van veel voorkomende criminaliteit. Het aandeel slachtoffers veranderde hiermee niet ten opzichte van 2007, maar ligt wel lager dan de twee jaren hiervoor. Zo bedroeg dit aandeel in 2005 nog 29 procent. Ook het aantal delicten per 100 inwoners daalde in dezelfde periode.

Inleiding

De Veiligheidsmonitor Rijk (VMR) is een nieuw onderzoek, ontstaan uit een integratie van (onderdelen uit) drie eerdere afzonderlijke reguliere onderzoeken op het terrein van veiligheid en politiecontacten. Het gaat om de Politiemonitor Bevolking (PMB), om de slachtoffer-enquêtes van het CBS en om rijksrelevante delen uit de Enquête Leefbaarheid en Veiligheid.

De VMR bevat een groot aantal vragen over verschillende aspecten van veiligheid en het functioneren van de politie. De VMR biedt daarmee de mogelijkheid om ontwikkelingen en regionale verschillen te signaleren. In de eerste maanden van 2008 is de VMR op grote schaal uitgevoerd, met in totaal bijna 20 000 respondenten. Het onderzoek is in 2005 alleen op landelijke schaal en onder een beperkte steekproef uitgevoerd. In 2006 is dit onderzoek voor het eerst op grote schaal uitgevoerd. Sindsdien is dit onderzoek jaarlijks en op dezelfde grote schaal gehouden.

In deze samenvatting komen de belangrijkste resultaten van de VMR 2008 aan de orde. Daarbij wordt ingegaan op landelijke ontwikkelingen ten opzichte van de VMR 2007 en voorgaande jaren. Op regionaal niveau worden de gegevens vergeleken met het landelijke gemiddelde van 2008 en met de resultaten van 2007. De gepresenteerde ontwikkelingen en verschillen tussen regioscores en het landelijke gemiddelde houden geen waardeoordeel in. In de tabellenrapportage is – evenals in 2007 – gebruik gemaakt van de clustering van politieregio's zoals gebruikt in de publicatie 'Kerngegevens Nederlandse Politie 2004'. Daarmee zijn, althans ten dele, de verschillen in het stedelijk karakter van de regio's waar te nemen.

Buurtproblemen, onveiligheidsgevoelens en slachtofferschap

De VMR meet zowel objectieve als subjectieve vormen van onveiligheid. De objectieve veiligheid wordt in kaart gebracht door vragen over de mate waarin burgers slachtoffer zijn geworden van verschillende vormen van veel voorkomende criminaliteit. De subjectieve kant van onveiligheid wordt gemeten met vragen over onveiligheidsgevoelens en de mate waarin volgens de inwoners bepaalde openbare orde- en veiligheidsproblemen voorkomen in hun directe woonomgeving (buurtproblemen). Daarnaast is in de VMR een aantal vragen gesteld over de mate van sociale cohesie in de buurt.

Buurtproblemen

Voor veertien verschillende buurtproblemen is aan respondenten gevraagd of zij vinden dat deze vaak voorkomen in de eigen woonbuurt. Het gaat hierbij dus om een subjectief oordeel. Deze buurtproblemen zijn geclusterd in drie groepen, te weten verkeersoverlast, overige overlast en verloedering van de fysieke woonomgeving. Binnen elke groep is een schaalscore berekend: verkeersoverlast (scores 1-10), ernstige overlast (1-7) en verloedering van de fysieke woonomgeving (1-7). Een hogere schaalscore betekent dat dit als een groter probleem wordt ervaren.

Landelijke uitkomsten:

- *Verkeersoverlast*

Van de vier onderscheiden vormen van verkeersoverlast (te hard rijden, geluidsoverlast, agressief verkeersgedrag en aanrijdingen) werden alleen aanrijdingen in 2008 iets minder

vaak als overlast genoemd ten opzichte van 2005. Ook de schaalscore voor verkeersoverlast vertoont een lichte daling ten opzichte van eerdere jaren.

- *Overige overlast*
Alle vormen van overige overlast werden in 2008 vrijwel even veel genoemd als in de twee voorgaande jaren; vergeleken met 2005 werden lastig vallen op straat en tasjesroof wel minder vaak genoemd.
De schaalscore voor ernstige overlast bleef voor het vierde jaar op rij onveranderd.
- *Fysieke verloedering*
Vergeleken met 2007 is er geen wezenlijk verschil in de mate waarin hondenpoep, rommel op straat, vernieling van straatmeubilair en bekladding van muren en gebouwen als vaak voorkomend probleem worden genoemd. Wel werd hondenpoep minder vaak, vernieling van straatmeubilair en bekladding van muren en gebouwen juist vaker genoemd dan in 2006. De schaalscore voor verloedering van de fysieke woonomgeving ligt in 2008 op eenzelfde niveau als de jaren daarvoor.
- *Sociale cohesie*
Er zijn geen wezenlijke verschillen met 2007 in de mate waarin men het eens is met acht stellingen over sociale cohesie in de buurt. Ten opzichte van 2005 worden enkele stellingen wel positiever beoordeeld.

Regionale verschillen:

- Verkeersoverlast wordt in de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en Limburg-Zuid in 2008 meer dan gemiddeld als buurtprobleem ervaren. In geen enkele regio is er een wezenlijk verschil met het voorafgaande jaar.
- Overige overlast wordt in Amsterdam-Amstelland, Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond door een groter deel van de inwoners als buurtprobleem ervaren dan in Nederland als geheel. Binnen de afzonderlijke regio's zijn er tussen 2007 en 2008 geen wezenlijke verschillen in de schaalscore voor ernstige overlast.
- In de regio's Utrecht, Zaanstreek-Waterland, Kennemerland, Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond, Zuid-Holland-Zuid en Flevoland is de schaalscore voor fysieke verloedering hoger dan gemiddeld. Ook deze schaalscore wijkt in 2008 in geen enkele regio significant af van de score in het voorgaande jaar.
- In Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en Flevoland zijn minder inwoners dan gemiddeld het eens met minstens vier van de acht stellingen over sociale cohesie in de buurt.

Onveiligheidsgevoelens

Bij de vragen over de subjectieve beleving van onveiligheid gaat het om onveiligheidsgevoelens in het algemeen en om vermijdingsgedrag. Op grond van de antwoorden op deze vragen is een schaalscore (0-10) berekend voor de algemene beleving van onveiligheid (hoe hoger de score, hoe groter deze beleving van onveiligheid).

Landelijke uitkomsten:

- In 2008 voelt een vijfde van de inwoners van Nederland zich wel eens onveilig. Dit is duidelijk lager dan in 2007 en de twee daaraan voorafgaande jaren. Drie procent voelt zich vaak onveilig. Dit cijfer veranderde niet ten opzichte van 2007, maar is wel lager dan in 2006 en 2005.
- Inwoners voelen zich het meest onveilig op plekken waar jongeren rondhangen.
- Het vermijdingsgedrag van inwoners is voor vijf van de zes vormen in 2008 nagenoeg hetzelfde gebleven als in 2007. Alleen het aandeel inwoners dat 's avonds of 's nachts niet open doet daalde wel.
- Ook de beleving van onveiligheid als geheel (schaalscore) ligt in 2008 opnieuw significant lager dan in de voorafgaande jaren.

Regionale verschillen:

- In de regio's Groningen, Fryslân, Drenthe, IJsselland, Twente, Zaanstreek-Waterland, Kennemerland en Zeeland voelen minder inwoners zich wel eens onveilig dan gemiddeld; in Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en Limburg-Zuid is dit aandeel juist hoger dan gemiddeld. In geen enkele regio wijkt dit aandeel in 2008 significant af van dat in het voorafgaande jaar.
- In de politieregio's Groningen, Fryslân, Drenthe, IJsselland, Twente, Noord- en Oost-Gelderland, Hollands Midden, Zuid-Holland-Zuid en Zeeland is de schaalscore voor de beleving van onveiligheid lager dan gemiddeld. In Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en Limburg-Zuid is dit hoger dan gemiddeld. Ook hierbij zijn er binnen de regio's geen significante verschillen met 2007.

Slachtofferschap en ondervonden delicten

Naast de meer subjectieve vragen over buurtproblemen en onveiligheid wordt in de VMR ook gevraagd naar feitelijk slachtofferschap. Het gaat daarbij vooral om geweldsdelicten (seksuele delicten, mishandeling en bedreiging), vermogensdelicten (inbraak of poging tot inbraak, diefstal van of uit de auto, fietsdiefstal, portemonneediefstal met geweld, zakkenrollerij en overige diefstal) en vandalisme (autovandalisme en overige vernielingen).

Landelijke uitkomsten:

- Volgens de VMR 2008 werd een kwart van alle inwoners in de 12 voorgaande maanden slachtoffer van één of meer delicten. Dit is vrijwel even veel als in 2007, maar minder dan in de beide jaren daarvoor. Het totale slachtofferpercentage is daarmee in vier jaar tijd geleidelijk gedaald.
- Rond vijf procent werd slachtoffer van geweldsdelicten, twaalf procent van vermogensdelicten en eveneens twaalf procent van vandalisme. Alleen het percentage slachtoffers van vermogensdelicten is gedaald ten opzichte van 2006 en 2005.
- In aantallen in Nederland ondervonden delicten had de bevolking in 2008 te maken met in totaal 5,2 miljoen delicten, waaronder rond 1,1 miljoen geweldsdelicten (8 per 100 inwoners), 1,7 miljoen vermogensdelicten (13 per 100 inwoners) en ruim 2,1 miljoen vandalismedelicten (16 per 100). In totaal komt dit overeen met bijna veertig voorvallen per 100 inwoners. Dit is niet lager dan in 2007, maar wel vergeleken met de jaren daarvoor. In 2005 waren dit nog 47 voorvallen per 100 inwoners, wat neerkomt op bijna 6,2 miljoen ondervonden delicten. Vooral het aantal ondervonden vermogensdelicten is lager ten opzichte van 2006 en 2005.
- Dertien procent van de slachtoffers geeft aan dat zij de dader kennen. Bij geweldsdelicten is dit aandeel bijna de helft.
- Een derde van alle delicten samen gebeurt in of bij de woning van de slachtoffers; een kwart vindt plaats op straat. Er zijn hierin echter grote verschillen per soort delict.

Regionale verschillen:

- In de politieregio's Fryslân, Drenthe, Twente, Noord- en Oost-Gelderland en Zeeland is het totale slachtofferpercentage lager dan gemiddeld; in Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond is dit juist hoger.
- In de regio Fryslân is het percentage slachtoffers van geweldsdelicten lager, in Flevoland hoger dan gemiddeld.
- Van vermogensdelicten werden in Fryslân, IJsselland, Zuid-Holland-Zuid en Zeeland relatief weinig inwoners slachtoffer; in Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond relatief veel.
- In Drenthe werden naar verhouding minder inwoners slachtoffer van vandalisme dan gemiddeld, in Amsterdam-Amstelland, Utrecht en Haaglanden juist meer.
- In Gelderland-Zuid is het totale slachtofferpercentage en dat van vermogensdelicten in 2008 lager dan in het voorgaande jaar.

Politie en burgers

In dit deel van het onderzoek staat de verhouding tussen politie en burgers centraal. Het gaat daarbij over de meldings- en aangiftebereidheid van slachtoffers, over de contacten in het algemeen tussen politie en burgers, en over het oordeel van de burgers over het optreden, het functioneren, de beschikbaarheid en de zichtbaarheid van de politie.

Melding en aangifte

Bij een melding gaat het om het informeren van de politie door of namens het slachtoffer over een overkomen delictsvoorval. Bij een aangifte gaat het om een ondertekend document (meestal een proces-verbaal).

Melding en aangifte

Ruim een derde van alle in Nederland ondervonden voorvallen samen werd in 2008 door of namens de slachtoffers bij de politie gemeld. Dit is vrijwel even veel als in de drie voorgaande jaren.

Van de geweldsdelicten werd dertig procent gemeld, van vermogensdelicten bijna de helft en van vandalismedelicten een kwart.

Bij een kwart van alle ondervonden delicten werd een document bij de politie ondertekend. Ook dit is even veel als in de jaren daarvoor.

Van alle ondervonden geweldsdelicten leidde 16 procent tot een ondertekend document; van vermogensdelicten werd 38 procent en van vandalismedelicten 17 procent bij de politie aangegeven en ondertekend.

- *Wijze van melden*
Ruim vier op de tien delicten werden telefonisch gemeld, bij ruim één op de drie gebeurde dit op een politiebureau, en één op de zes werd via internet gemeld.
- *Redenen voor niet melden*
De meest genoemde redenen om een voorval niet te melden zijn 'het helpt toch niet' en 'het was niet zo belangrijk'. Bij seksuele delicten en mishandeling wordt 'het is opgelost' het meest als reden genoemd.
- *Tevredenheid over politieoptreden bij aangifte*
Bij vier op de tien aangegeven delicten waren de slachtoffers in 2008 (zeer) tevreden over het optreden van de politie, vrijwel even veel als in de jaren hiervoor.
- *(Preventie)advies en informatie over het verloop van de zaak*
Bij één op de acht aangegeven delicten heeft de politie informatie of advies verstrekt; in bijna drie van de tien gevallen werden de slachtoffers geïnformeerd over het verloop van de zaak. Bij geweldsdelicten gebeurt dit vaker dan gemiddeld.
- *Opnieuw aangifte*
Bij een volgend voorval zou 46 procent van de slachtoffers (opnieuw) aangifte doen. Dit is vrijwel hetzelfde als in de jaren daarvoor.

Regionale verschillen

- De meldingsbereidheid voor alle delicten samen is laag in Amsterdam-Amstelland. In Brabant-Noord is de aangiftebereidheid als geheel hoger dan gemiddeld in Nederland.
- De tevredenheid over het politieoptreden bij aangifte wijkt in 2008 in geen enkele regio af van het landelijke gemiddelde.
- Het aandeel aangegeven delicten waarbij informatie of advies werd gegeven was in geen enkele regio duidelijk hoger of lager dan gemiddeld. Wel werden slachtoffers in de regio's Kennemerland en Brabant-Noord vaker, in Gooi en Vechtstreek, Zaanstreek-Waterland en Rotterdam-Rijnmond minder vaak dan gemiddeld geïnformeerd over het verloop van de zaak.
- In geen enkele regio wijkt de meldingsbereidheid en de aangiftebereidheid als geheel in 2008 duidelijk af van die in 2007. Dit geldt ook voor de tevredenheid over het politieoptreden bij het laatste contact.

Contacten met de politie

In dit deel wordt aandacht besteed aan contacten met de politie in het algemeen. Dit kan zijn in verband met handhaving door de politie zelf (zoals controles, waarschuwingen en bekeuringen), contacten vanwege aangifte (van een delict, zoals bij eigen slachtofferschap, het getuige geweest zijn van een misdrijf of verdachte situatie) en vanwege andersoortige contacten (hulpverlening, vergunning, advies en informatie). Ook komt hierbij het oordeel over het politieoptreden naar aanleiding van deze contacten aan de orde.

Landelijke uitkomsten:

- In 2008 heeft 28 procent van de inwoners in de 12 voorafgaande maanden contact gehad met de politie, vrijwel even veel als in de drie voorgaande jaren.
- Rond de helft van de (laatste) contacten tussen bevolking en politie heeft betrekking op aangifte of melding door burgers, twaalf procent komt voort uit handhaving. Bijna vier van de tien contacten valt in de categorie andere contacten.
- Van de inwoners die contact hebben gehad met de politie is 57 procent (zeer) tevreden over het politieoptreden. Dit aandeel is iets gestegen ten opzichte van 2005.
- Bij contacten vanwege een aangifte of melding of in verband met handhaving is rond de helft (zeer) tevreden over het politieoptreden. Bij de overige vormen is twee op de drie inwoners tevreden.

Regionale verschillen:

- Inwoners van de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden en Flevoland hadden relatief meer contact met de politie dan gemiddeld. In de regio's Fryslân, Drenthe, Twente, Gelderland-Midden, Gelderland-Zuid en Zeeland was dit juist minder. In Gelderland-Zuid was het aandeel contacten in 2008 lager dan in het jaar daarvoor.
- In de regio Fryslân is het aandeel inwoners dat tevreden is over de politiecontacten hoger dan het landelijke gemiddelde, in Flevoland is dit lager dan gemiddeld. In de regio Rotterdam-Rijnmond is de tevredenheid hierover hoger dan in 2007.

Politie in de woonbuurt

Niet alle burgers hebben daadwerkelijk contact gehad met de politie. Dit hoeft niet te betekenen dat men geen oordeel heeft over de politie. Daarom is aan alle respondenten naar hun mening gevraagd over de beschikbaarheid en zichtbaarheid van de politie, het functioneren van de politie en het optreden van de politie in de woonbuurt.

Landelijke uitkomsten:

- In 2008 was 44 procent van de inwoners tevreden tot zeer tevreden over het totale functioneren van de politie in de buurt. Dit is hetzelfde als in 2007. Deze aandelen waren wel iets hoger dan in de twee jaren daarvoor.
- Ook met de stellingen over de beschikbaarheid van de politie waren evenveel inwoners het eens als in 2007. Hierdoor bleef ook de schaalscore voor de beschikbaarheid van de politie hetzelfde. Deze score is wel hoger dan in 2006 en 2005.
- In 2008 zien bijna twee op de drie inwoners de politie minder dan eenmaal per week in hun buurt. Dit is evenveel als in de voorafgaande drie jaren. Wel wil één op de drie inwoners de politie vaker in de eigen buurt zien.
- Over geen enkele stelling over het functioneren van de politie wordt in 2008 anders gedacht dan in 2007. Ook de schaalscore is hetzelfde als in 2007, maar wel iets hoger dan in de twee jaar daarvoor.
- In 2008 zijn meer mensen het eens met de stelling 'ze treden niet hard genoeg op' dan in 2007. De schaalscore voor het optreden van de politie is in 2008 duidelijk lager dan in het voorgaande jaar.

Regionale verschillen:

- In de regio Gooi en Vechtstreek zijn minder inwoners tevreden over het totale politiefunctie-oneren dan gemiddeld. In de regio's Fryslân, IJsselland en Twente zijn meer mensen dan gemiddeld tevreden. In Twente en Haaglanden zijn in 2008 minder inwoners hierover tevre-den dan in 2007.
- De beschikbaarheid van de politie is – gemeten als schaalscore – lager dan gemiddeld in de politieregio's Zaanstreek-Waterland, Rotterdam-Rijnmond, Zuid-Holland-Zuid, Midden-en West-Brabant, Zeeland, Limburg-Noord en Limburg-Zuid. In Groningen, Fryslân, IJssel-land, Twente en Amsterdam-Amstelland is dit hoger dan gemiddeld. In geen enkele regio wijkt de beschikbaarheid in 2008 af van die in 2007.
- In negen regio's (Drenthe, IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden, Kennemerland, Zeeland, Midden- en West-Brabant, Brabant-Zuid-Oost en Limburg-Noord) is het aandeel inwoners dat de politie minder dan één keer per week ziet hoger dan ge-middeld. Voor de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond is dit juist lager dan gemiddeld. In geen enkele regio wijkt het aandeel dat de politie weinig ziet in 2008 wezenlijk af van dat in het jaar daarvoor.
- Vooral in de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond, Midden-en West-Brabant en Limburg-Zuid zouden de inwoners de politie vaker willen zien.
- In de regio's Fryslân, IJsselland, Twente en Brabant-Zuid-Oost wordt het functioneren van de politie positiever beoordeeld dan gemiddeld; in Zaanstreek-Waterland, Zuid-Holland-Zuid, Gooi en Vechtstreek en Limburg-Zuid is de schaalscore hiervoor juist lager dan ge-middeld. In geen enkele regio was deze schaalscore wezenlijk anders dan in 2007.
- De schaalscore voor het optreden van de politie is alleen in Limburg-Zuid lager dan ge-middeld; in IJsselland en Amsterdam-Amstelland is deze score hoger dan het gemiddelde voor Nederland. In de regio's Twente en Limburg-Noord ligt deze schaalscore in 2008 la-ger dan in 2007.

Preventie

Ten slotte is in de VMR gevraagd naar preventiemaatregelen die zijn genomen om slachtof-ferschap van inbraak in de woning tegen te gaan, of om andere eigendommen te bescher-men tegen diefstal of misbruik. Bij inbraak gaat het om inbraakalarm, extra hang- en sluit-werk, luiken voor ramen of deuren, (extra) buitenverlichting, en de aanwezigheid van het Politiekeurmerk Veilig Wonen. Daarnaast is aan fiets-, auto-, mobiele telefoon- en pc-bezitters gevraagd naar specifieke maatregelen.

Landelijke cijfers:

- Ook in 2008 zijn extra hang- en sluitwerk en extra buitenverlichting de meest voorkomen-de maatregelen tegen inbraak. Geen van de afzonderlijke maatregelen tegen inbraak kwam vaker voor dan in 2007. De schaalscore voor maatregelen tegen inbraak is echter wel opnieuw toegenomen ten opzichte van vorig jaar.

- Het aandeel fietsbezitters met een verzekering tegen diefstal (47 procent) en met een diefstalpreventiechip in die fiets (11 procent) is in 2008 niet wezenlijk anders dan in het voorafgaande jaar.
- Dit geldt ook voor het aandeel personenauto's met een alarminstallatie (57 procent) of een zelf aangebrachte startonderbreker (4 procent). Het aandeel personenauto's met een zelf aangebrachte startonderbreker daalde in 2008 wel licht ten opzichte van 2005.
- Bijna negen van de tien mobiele telefoons zijn in 2008 beveiligd met een pincode, terwijl tweederde van de pc-bezitters hun pc met een wachtwoord beschermt. Beide aandelen verschillen nauwelijks met 2007. Het aandeel pc's met een wachtwoord ligt wel hoger dan 2006 en 2005.

Regionale verschillen:

- In een groot aantal, vooral landelijke, politieregio's (Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden, Gooi en Vechtstreek, Zuid-Holland-Zuid, Midden- en West-Brabant, Brabant-Noord en Brabant-Zuid-Oost, Limburg-Noord, Limburg-Zuid en Flevoland) komen naar verhouding meer huishoudens met maatregelen tegen inbraak voor dan gemiddeld. In de grootstedelijke politieregio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond, en de regio's Groningen, Fryslân en Kennemerland is de schaalscore voor inbraakpreventie lager dan gemiddeld.
- In geen enkele regio is de inbraakpreventie in 2008 hoger of lager dan in het jaar daarvoor.

1. Inleiding

1.1 Inhoud van dit rapport

Deze rapportage geeft zowel op landelijk als op regionaal niveau een beeld over slachtofferschap van criminaliteit, onveiligheidsgevoelens van burgers en meningen over het functioneren van de politie.

De belangrijkste databron is de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR), die in de eerste maanden van 2008 is uitgevoerd¹, en de overeenkomstige eerdere resultaten van de VMR uit de jaren 2005-2007². De VMR is vanaf 2006 een landelijk en jaarlijks terugkerend bevolkingsonderzoek. Deze enquête is daarmee een instrument dat voorziet in de behoefte aan een nieuwe reeks met beleidsinformatie over de ontwikkeling van de veiligheid en het veiligheidsgevoel van de burgers en over het functioneren van de politie.

Vanaf medio september 2008 wordt de VMR geïntegreerd in één Veiligheidsmonitor, waarin naast landelijke en (politie)regionale gegevens ook andere lokale instanties participeren. Vanwege verschillen in onderzoeksopzet, vraagstelling en periode van waarneming zullen de resultaten van die nieuwe Veiligheidsmonitor niet direct vergelijkbaar zijn met die uit de (huidige) VMR door de te verwachten trendbreuken. In een afzonderlijk project zal nader worden uitgewerkt hoe de gegevens van de VMR en de nieuwe Veiligheidsmonitor op elkaar aansluiten.

De huidige VMR wordt uitgevoerd door het CBS. De ministeries van BZK en van Justitie zijn medeopdrachtgevers. De belangrijkste resultaten worden gepresenteerd in twee rapporten, namelijk een landelijke rapportage en een tabellenrapport. In de tabellen zijn tevens uitsplitsingen opgenomen naar de afzonderlijke politieregio's en de clusters waarnaar deze regio's zijn ingedeeld. De rapporten zijn zowel elektronisch (pdf) via de CBS-website als in gedrukte vorm beschikbaar. De landelijke rapportage (dit rapport) geeft een schets van de achtergronden en de belangrijkste resultaten van het onderzoek dat in de eerste drie maanden van 2008 is uitgevoerd.

Het rapport bestaat uit drie inhoudelijke onderdelen.

In het eerste deel (dit hoofdstuk) worden de achtergronden en de geschiedenis van het onderzoek belicht.

Het volgende deel (hoofdstukken 2 t/m 8) vormt de kern van de rapportage. Hierin komen de resultaten aan de orde. Drie hoofdstukken hebben betrekking op onveiligheidsgevoelens en feitelijk slachtofferschap. Hoofdstuk 2 gaat in op buurtproblemen. In hoofdstuk 3 staan onveiligheidsgevoelens centraal. In hoofdstuk 4 wordt aandacht besteed aan slachtofferschap en ondervonden delicten. Het thema politie en burgers staat in de drie daaropvolgende hoofdstukken centraal. In hoofdstuk 5 komt de meldings- en aangiftebereidheid aan de orde, terwijl hoofdstuk 6 gaat over contacten tussen burgers en politie in het algemeen. Hoofdstuk 7 besteedt aandacht aan de rol van de politie in de woonbuurt. Het laatste thema 'preventie' komt in hoofdstuk 8 aan de orde.

Het derde deel van deze rapportage bevat de bijlagen met de methodologische aspecten van het onderzoek. In bijlage 1 komen de opzet en uitvoering van het onderzoek aan de orde. Bijlage 2 omvat de elektronische verwijzing naar de vragenlijst die in de VMR 2008 is gebruikt. Deze wordt in PDF-vorm aangeboden. Bijlage 3 geeft een kaart met de indeling van Nederland in 25 politieregio's en de indeling van deze regio's in clusters. In bijlage 4 is de Standaardclassificatie misdrijven CBS opgenomen. Ten slotte worden de schaalcores toegelicht in bijlage 5.

¹ In de volgende kwartalen wordt nog een beperkt aantal personen ondervraagd voor het monitoren van ontwikkelingen gedurende het jaar. Deze gegevens blijven in de reguliere rapportages buiten beschouwing.

² De VMR 2005 was vooral een pilot-onderzoek, gericht op vergelijkbaarheid met de eerdere, afzonderlijke onderzoeken. De resultaten van de VMR en van de voorgaande onderzoeken (PMB, 1993-2005; POLS, 1997-2004) zijn niet zonder meer vergelijkbaar. De uitkomsten van de VMR vormen dan ook een nieuwe reeks. Daarom komen de resultaten van deze voorgaande onderzoeken in deze en de vorige editie niet meer aan de orde. In de landelijke rapportage van de VMR 2006 zijn de eerdere resultaten van POLS en de PMB wel opgenomen, en is ook uitgebreid aandacht besteed aan de methodologische en inhoudelijke verschillen met de VMR.

1.2 Achtergronden

Een belangrijke achtergrond ligt in het politieke belang dat aan veiligheid wordt toegekend. In het Veiligheidsprogramma 'Naar een veiliger samenleving', door het kabinet Balkenende I in oktober 2002 uitgebracht, wordt een aantal beleidsvoornemens rond het vergroten van de objectieve en subjectieve veiligheid in Nederland aangekondigd. Deze voornemens vragen een gezamenlijke inspanning van verschillende actoren, zoals het Rijk, de provincies en gemeenten, de politie, het Openbaar Ministerie, de rechterlijke macht en maatschappelijke organisaties. Het kabinet Balkenende II heeft in het Hoofdlijnenakkoord het belang van het veiligheidsprogramma onderstreept en voorzien van een aantal aanvullende maatregelen. Ook het huidige kabinet (Balkenende IV) kent aan veiligheid een hoge prioriteit toe, zoals blijkt uit het streven om de criminaliteit in de komende jaren met circa 25 procent terug te dringen. Als opvolger van het programma 'Naar een veiliger samenleving' werd in 2007 door het kabinet het programma 'Veiligheid begint bij Voorkomen' (VbbV) geïntroduceerd. In dit programma worden maatregelen om geweld, (jeugd-)criminaliteit, recidive, asociaal gedrag, overlast en verloedering te voorkomen geïntensiveerd. Als operationalisering van deze 'outcome' doelstellingen wordt een aantal indicatoren gehanteerd die mede zijn gebaseerd op de VMR en diens voorgangers.

1.3 Geschiedenis

De ontstaansgeschiedenis van de slachtofferenquêtes in Nederland voert terug naar de jaren zeventig. Het besef dat cijfers over de officieel geregistreerde criminaliteit geen adequaat beeld geven van de onveiligheidsproblematiek is steeds verder gegroeid. Het deel van de criminaliteit waarvan slachtoffers geen aangifte doen, vooral de minder ernstige vormen, blijft daarbij namelijk onzichtbaar ("dark number").

De eerste slachtofferenquête in Nederland werd in 1973 gehouden. Sindsdien hebben het WODC en/of het CBS periodiek gestandaardiseerde landelijke slachtofferenquêtes uitgevoerd. Daarnaast werden door tal van gemeenten en politiekorpsen op eigen initiatief bevolkingsonderzoeken verricht. De onderling niet vergelijkbare vraagstellingen en onderzoeksmethoden, het ontbreken van inzicht in de lokale behoefte aan veiligheidszorg en de onvolledigheid van de gegevens op basis van registraties vormden de aanleiding voor een gestandaardiseerd bevolkingsonderzoek op kleinere dan landelijke schaal. Hiertoe werd eind jaren tachtig besloten door de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Justitie. In het najaar van 1990 werd deze standaard, onder de naam Politie-monitor Bevolking (PMB), uitgevoerd in 25 gemeenten van uiteenlopende grootte. Sindsdien is de PMB in veel afzonderlijke politieregio's toegepast. De eerste landelijke uitvoering vond plaats in 1993 en werd herhaald in 1995, 1997, 1999, 2001 en 2003. In 2002 is bovendien een tussenmeting uitgevoerd. In 2003 hebben de ministeries besloten het onderzoek jaarlijks af te nemen. De laatste reguliere editie vond plaats in 2006.

Het CBS heeft vanaf 1981 slachtofferenquêtes uitgevoerd. Deze enquêtes zijn primair gericht op landelijke cijfers. De Enquête Slachtoffers Misdriften (ESM) werd in de periode 1981-1985 jaarlijks gehouden en vanaf 1985 tot en met 1992 in de oneven jaren, telkens over het voorgaande jaar. In de periode 1992-1996 werd de Enquête Rechtsbescherming en Veiligheid (ERV) uitgevoerd. Vanaf 1997 zijn de bestaande CBS-leefsituatieonderzoeken, waaronder de ERV, geïntegreerd in één systeem van leefsituatieonderzoeken: het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS), dat tot en met 2004 is uitgevoerd. In juni 2005 hebben de beide ministeries en het CBS een overeenkomst gesloten waarin de samenwerking rond de VMR is vastgelegd.

De VMR, evenals de voorgangers, wordt om vier redenen uitgevoerd.

In de eerste plaats levert de VMR gegevens die op een andere manier niet of onvoldoende betrouwbaar kunnen worden verkregen. Dat geldt bijvoorbeeld voor het niveau van feitelijk slachtofferschap: omdat niet alle gevallen van slachtofferschap bij de politie worden aangegeven blijft een deel van het feitelijke slachtofferschap buiten beeld. Gezien de omvang van de steekproef valt aan de hand van de VMR een relatief betrouwbare schatting te maken van het daadwerkelijke niveau van slachtofferschap en de daarbij ondervonden delicten.

In de tweede plaats levert de VMR informatie op waarmee vergelijkingen, zowel in de tijd als tussen verschillende gebieden, mogelijk zijn. Het onderzoek is immers gestandaardiseerd. In de derde plaats leveren de resultaten van de VMR bruikbare informatie voor de verschillende niveaus waarop beleid wordt gemaakt.

In de vierde plaats levert de VMR gegevens die gebruikt worden om ontwikkelingen te 'monitoren' aan de hand van specifieke indicatoren, zoals in het kader van de prestatieafspraken die de ministeries van BZK en Justitie hebben gemaakt met de regionale politiekorpsen.

1.4 De Veiligheidsmonitor Rijk 2008

1.4.1 Algemeen

Het jaar 2008 is, na 2007 en 2006, het derde jaar waarin de VMR volledig is uitgevoerd. In elk van de 25 politieregio's zijn ten minste 750 personen telefonisch of persoonlijk onderzocht.

In 2005 is de VMR alleen op landelijke schaal en met een beperkte steekproefomvang uitgevoerd. De resultaten hiervan dienden vooral als een schakel tussen de eerdere (POLS, PMB) en de volgende VMR-onderzoeken. Voor vier indicatoren is een afzonderlijke trendbreukanalyse uitgevoerd. Hierover is een afzonderlijk rapport verschenen³. Hoewel voor drie van deze vier indicatoren niet bleek dat de uitkomsten tussen VMR en POLS respectievelijk PMB significant verschilden, zijn de resultaten te beperkt om te kunnen concluderen dat alle uitkomsten volledig en ook regionaal vergelijkbaar zijn.

De VMR kan uit onderzoekstechnisch/methodologisch oogpunt worden gekwalificeerd als een verbeterde meetmethode ten opzichte van de tot dusver gehanteerde methoden. Daarom worden uitsluitend de resultaten van de VMR in deze rapportage gepresenteerd als een nieuwe, afzonderlijke reeks.

1.4.2 Verschillen met eerdere rapportages

De huidige rapportage sluit inhoudelijk volledig aan bij de vorige rapportage over de VMR 2007⁴. De belangrijkste wijziging ten opzichte van die rapportage betreft het vervallen van het hoofdstuk met nadere analyses (hoofdstuk 9 in de landelijke rapportage van de VMR 2007), waarin de belangrijkste indicatoren over slachtofferschap, onveiligheidsgevoelens en overige onderwerpen werden gerelateerd aan achtergrondkenmerken op basis van andere bronnen, zoals het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) en de fiscale administratie (inkomen). In het tabellenrapport is de indeling van de regio's gehandhaafd, zoals in de voorgaande rapportage. Hierbij is de indeling in clusters gebruikt zoals in de publicatie 'Kerngegevens Nederlandse Politie'⁵. De indicatoren worden in de huidige rapportage alleen beschreven als nieuwe tijdreeksen voor de VMR-jaren; vanaf 2005 alleen landelijk, vanaf 2006 ook op regionaal niveau⁶.

1.4.3 Betekenis van de resultaten

De beschrijvende uitkomsten van de VMR zijn vooral van belang op landelijk, regionaal en lokaal niveau voor politie, bestuur en openbaar ministerie. De gegevens worden regelmatig gebruikt door ministeries (Justitie, BZK), het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en onderzoeksinstituten via het Data Archiving and Networked Services (DANS), voorheen het Wetenschappelijk Statistisch Agentschap. Daarnaast wordt een groot aantal gegevens over rechtsbescherming en veiligheid gebruikt voor de periodieke publicatie 'Criminaliteit en Rechtshandhaving' van het CBS en het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie⁷. Deze publicatie dient als naslagwerk voor alle beschikbare statistische informatie op het terrein van criminaliteit en strafrechtelijke reacties. Ook diverse andere publicaties zijn tot stand gekomen in samenwerking met o.a. het WODC en het SCP.

Met de beschreven resultaten in tabellenrapport en landelijke en regionale rapportages is het potentieel van de VMR echter nog lang niet uitgebuit. Via kwalitatieve informatie, door verdiepende analyses of in combinatie met andere gegevens (bijvoorbeeld uit politieregistraties en andere registraties) kan de VMR nog verder worden benut. Hoofdstuk 9 in de landelijke rapportage van de VMR 2007 vormt daarvan een voorbeeld.

1.5 Betrouwbaarheid van de resultaten

Zoals gezegd zijn de in dit rapport gepresenteerde gegevens gebaseerd op een steekproef onder de bevolking. Hiertoe is per afzonderlijke politieregio een steekproef getrokken uit de bevolking van 15 jaar en ouder, met uitzondering van de bevolking in instellingen, inrichtingen en tehuizen (de zogenaamde IIT-bevolking), zodanig dat per regio ten minste 750 personen ook daadwerkelijk de vragenlijst beantwoordden. Door dit steekproefkarakter hebben de uitkomsten een bepaalde mate van betrouwbaarheid. De betrouwbaarheid van de uitkomsten is van belang voor vergelijkingen, bijvoorbeeld tussen landelijke en regionale uit-

³ Brakel, Jan van den, Trendbreukanalyse Veiligheidsmonitor Rijk 2005 (CBS 2005).

⁴ Landelijke rapportage en tabellenrapportage Veiligheidsmonitor Rijk 2007 (CBS 2007).

⁵ Kerngegevens Nederlandse Politie 2004, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

⁶ Zie Veiligheidsmonitor Rijk 2006 voor meer informatie over verschillen tussen de VMR en POLS/PMB.

⁷ Criminaliteit en rechtshandhaving 2006 (WODC 2007).

komsten, tussen regio's onderling of in de tijd. Zeker bij kleine steekproeven kan het gebeuren dat de gevonden resultaten door toevalsfactoren niet volledig overeenstemmen met de werkelijkheid.

De resultaten van de VMR 2008 zijn uiteindelijk gebaseerd op in totaal 19 798 respondenten. Daardoor zijn de landelijke uitkomsten zeer betrouwbaar. Voor de afzonderlijke regio's geldt dit in mindere mate vanwege het kleinere aantal respondenten per regio. Het aantal ondervraagde personen per regio varieert in 2008 van 763 in de regio Drenthe tot 820 in Brabant-Zuid-Oost.

De meeste resultaten worden weergegeven als percentages van de totale bevolking (van Nederland als geheel, van een politieregio of van een cluster). Bij elk percentage hoort een betrouwbaarheidsmarge, die, behalve van het gekozen betrouwbaarheidsniveau en het onderzoeksdesign, vooral afhankelijk is van de spreiding in de antwoorden en van het aantal ondervraagde personen. Meestal wordt een betrouwbaarheidsniveau van 95 procent gekozen. Dit betekent dat de werkelijke waarde in 95 van de 100 steekproeven tussen de grenzen zal liggen van de marges behorende bij de gevonden waarde en de steekproefomvang. Bij elk gegeven uit de VMR is de betrouwbaarheidsmarge bepaald, waarbij rekening is gehouden met de steekproefomvang en het onderzoeksdesign. Deze marges zijn voor zover mogelijk in de grafieken in dit rapport opgenomen. In de volgende paragraaf wordt daarop ingegaan.

1.6 Presentatie van de resultaten

In de landelijke en regionale rapporten wordt vooral beschrijvende informatie gepresenteerd over diverse aspecten van criminaliteit en veiligheid. Dit is vitale beleidsinformatie die voorziet in een behoefte. Ook in deze landelijke rapportage is deze beleidsrelevante informatie op basis van de VMR-gegevens opgenomen.

Evenals in de voorgaande editie is de aandacht voor ontwikkelingen in het landelijke totaalbeeld gehandhaafd, terwijl de regionale resultaten opnieuw worden vergeleken met het landelijke patroon en met het voorgaande jaar⁸.

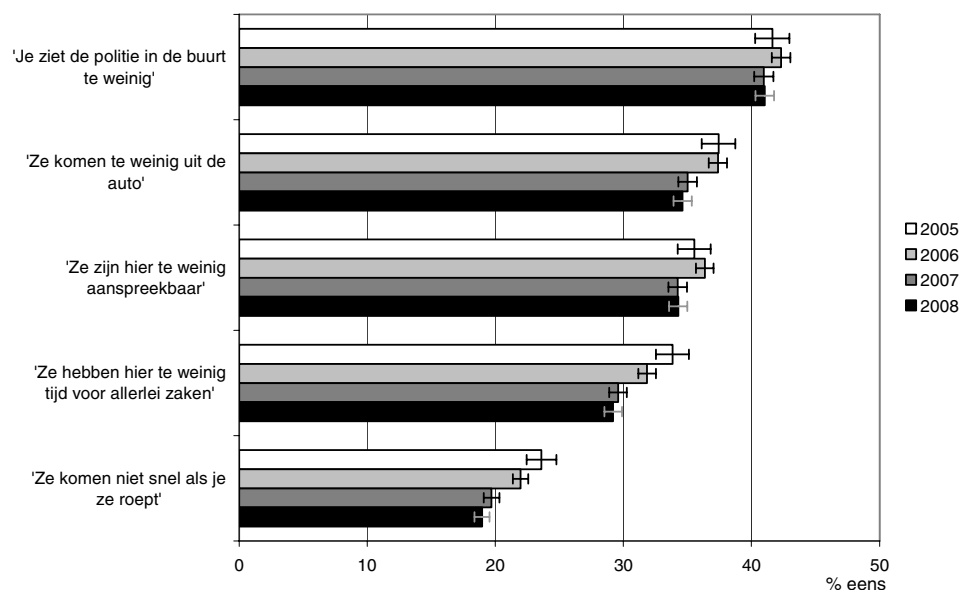
Voor de leesbaarheid en inzichtelijkheid zijn de belangrijkste resultaten in deze rapportage ook weergegeven in de vorm van staafdiagrammen, cartogrammen, lijndiagrammen of taartdiagrammen. De cijfermatige uitkomsten staan in tabelvorm vermeld in het tabellenrapport. In de tekst worden verschillen soms in termen als 'wezenlijk', 'aanzienlijk', enzovoorts beschreven. Niet significante verschillen zijn niet altijd als zodanig vermeld; soms is aangegeven dat de gegevens niet wezenlijk verschillen. In de staaf- en lijndiagrammen zijn betrouwbaarheidsmarges weergegeven in de vorm van dwarslijntjes. Statistisch significante verschillen (dat wil zeggen dat de betrouwbaarheidsintervallen elkaar niet overlappen) kunnen daardoor eenvoudig worden herkend.

Voor elk soort diagram wordt de weergave en de interpretatie duidelijk gemaakt aan de hand van enkele voorbeelden uit de rapportage zelf.

In de *staafdiagrammen* staan de landelijke resultaten van de VMR 2008 centraal. Daarbij wordt zoveel mogelijk aandacht besteed aan afzonderlijke onderwerpen en wordt – waar mogelijk – een vergelijking gemaakt met de situatie in de voorgaande VMR-jaren. Verder is ter wille van de overzichtelijkheid bij de presentatie in de staafdiagrammen een volgorde van hoge naar lage scores gebruikt. Vanwege de overzichtelijkheid zijn niet altijd alle mogelijke uitsplitsingen opgenomen. Eventuele significante verschillen in deze uitsplitsingen worden in de tekst wel genoemd. Zie als voorbeeld grafiek 7.3 van paragraaf 7.3.

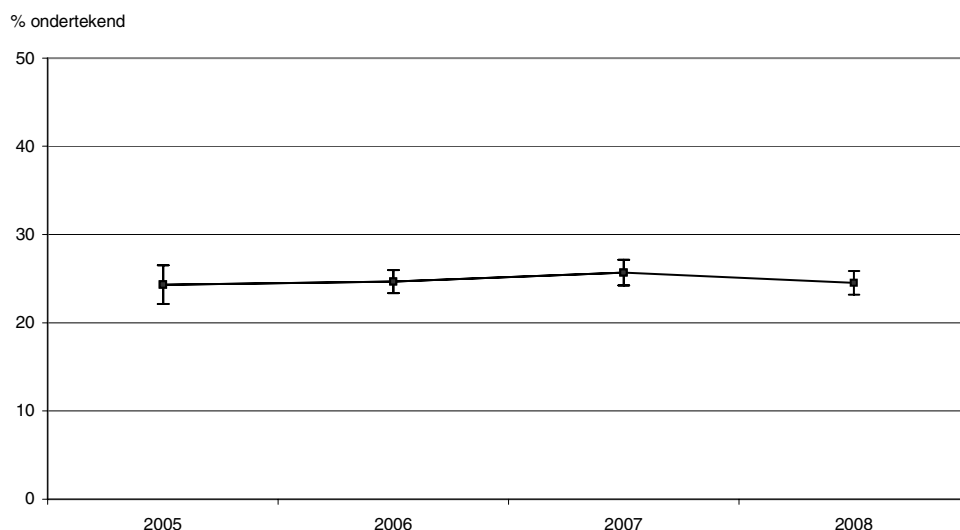
⁸ Verschillen tussen regio en cluster, resp. tussen cluster en landelijk gemiddelde zijn in deze landelijke rapportage niet beschreven.

Grafiek 7.3
Beschikbaarheid van de politie (% eens)

In de *lijndiagrammen* worden de gegevens over een reeks van jaren weergegeven, in dit geval vanaf 2005. Hierbij ligt de nadruk op de ontwikkeling in de tijd. Daarbij zijn de betrouwbaarheidsmarges weergegeven, waardoor snel duidelijk is of en wanneer zich belangrijke ontwikkelingen hebben voorgedaan. De marges zijn berekend rekening houdend met het steekproefontwerp. Zie als voorbeeld grafiek 5.11 van paragraaf 5.3.2.

Grafiek 5.11
Delicten waarbij een document is ondertekend - totaal (% ondertekend)

In de *cartogrammen* wordt per politieregio⁹ telkens weergegeven of de situatie in 2008 significant verschilt ten opzichte van het landelijke gemiddelde en ten opzichte van het voorgaande jaar. In deze cartogrammen gaat het alleen om de *richting* van de afwijking en niet om de interpretatie van deze afwijking. Een witte kleur wijst daarbij op een significant lagere waarde dan voor Nederland als geheel of ten opzichte van het voorgaande jaar, een donkere kleur op een significant hogere waarde. Een grijze kleur betekent dat er geen significant verschil is. Zie als voorbeeld grafiek 7.5 van paragraaf 7.3.

⁹ Zie bijlage 3 voor de indeling van Nederland in 25 politieregio's.

Grafiek 7.5
Beschikbaarheid van de politie naar politieregio (schaalscore), 2008

Regio t.o.v. Nederland

Taartdiagrammen ten slotte geven een verdeling van een totaal over verschillende categorieën weer. Deze grafieken spreken verder voor zichzelf.

2. Buurtproblemen

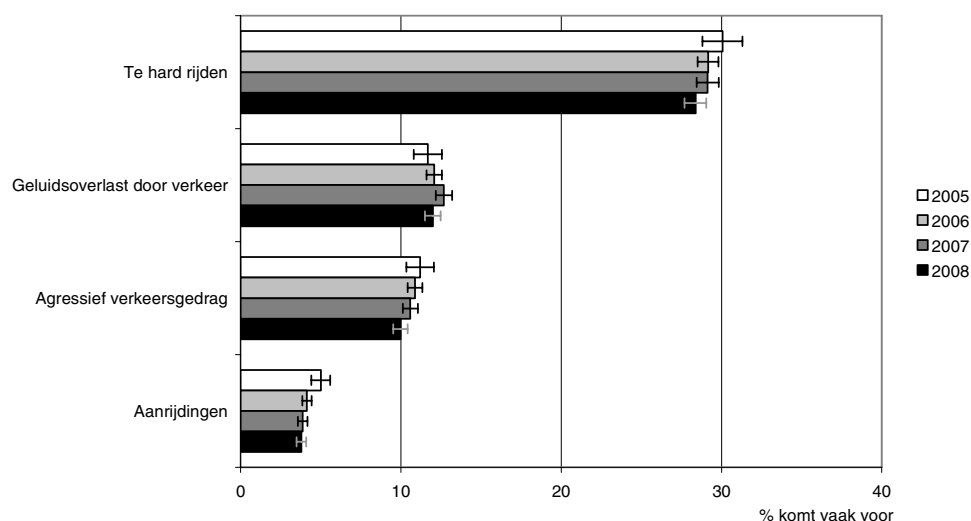
2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat de probleemgevoeligheid van de woonbuurt centraal. Aan de respondenten is gevraagd of men vindt dat een aantal problemen in de eigen woonbuurt vaak, soms of (bijna) nooit voorkomen. Het gaat hierbij dus om een mening van de respondenten als buurtbewoners. Overigens kunnen respondenten verschillende ideeën hebben van wat er onder de 'woonbuurt' wordt verstaan.

In de VMR worden drie groepen buurtproblemen onderscheiden: verkeersoverlast, overige overlast en verloedering van de fysieke woonomgeving (fysieke verloedering). Deze zaken worden aangemerkt als factoren die een bijdrage leveren aan de onveiligheidsgevoelens van burgers. Daarnaast is ook nagegaan hoe mensen zich zelf betrokken voelen bij hun woonbuurt. De mate waarin deze betrokkenheid aanwezig is speelt eveneens een rol in de veiligheid en de beleving daarvan.

2.2 Verkeersoverlast

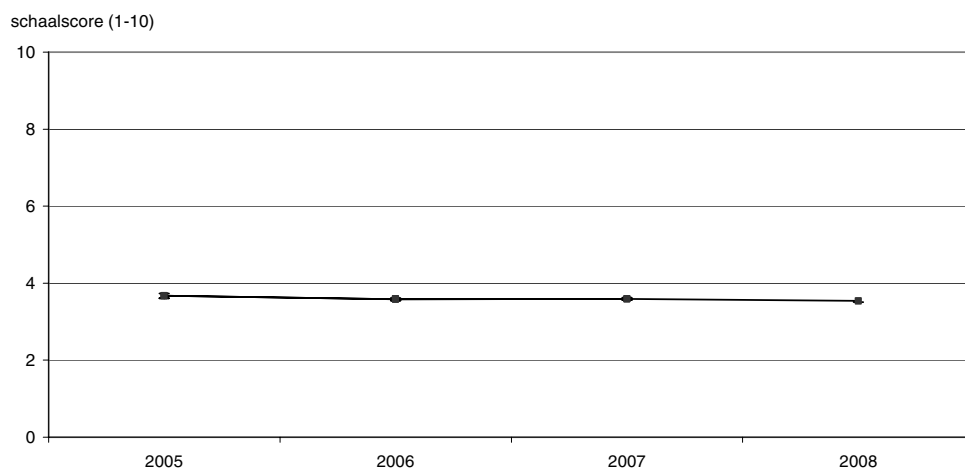
Grafiek 2.1
Verkeersoverlast (% komt vaak voor)

Te hard rijden is de meest gesignaleerde vorm van verkeersoverlast in de eigen woonbuurt. Bijna drie van de tien inwoners van Nederland (28 procent) vindt dat dit vaak in de buurt voorkomt. Twaalf procent vindt geluidsoverlast door verkeer een vaak voorkomend buurtprobleem, en tien procent vindt dat van agressief verkeersgedrag. Aanrijdingen komen volgens bijna vier procent van de inwoners vaak in hun buurt voor. Drie van de vier vormen van verkeersoverlast komen in 2008 vrijwel even vaak voor als in de drie voorafgaande jaren. Dit geldt niet voor aanrijdingen; het aandeel aanrijdingen is over een langere periode bezien wel iets gedaald: van vijf procent in 2005 naar minder dan vier procent in 2008.

Van deze vormen van verkeersoverlast is een schaalscore berekend. Deze schaalscore loopt van 1 tot 10. Hiervoor geldt: hoe hoger deze waarde, hoe meer inwoners vinden dat verkeersoverlast vaak voorkomt in hun buurt. De schaalscore voor verkeersoverlast in 2008 bedraagt 3,5. Het niveau van deze schaalscore laat in de afgelopen jaren een lichte daling zien. In 2005 bedroeg deze schaalscore nog 3,7.

Grafiek 2.2
Verkeersoverlast (schaalscore)

In de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en Limburg-Zuid wordt verkeersoverlast in 2008 significant meer dan gemiddeld als buurtprobleem ervaren. Inwoners van de regio's Fryslân, Drenthe, IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland, Brabant-Noord en Flevoland ervaren verkeersoverlast juist minder als een probleem dan alle inwoners van Nederland samen.

In geen van de regio's wordt verkeersoverlast in 2008 significant meer of minder als een buurtprobleem ervaren dan in 2007.

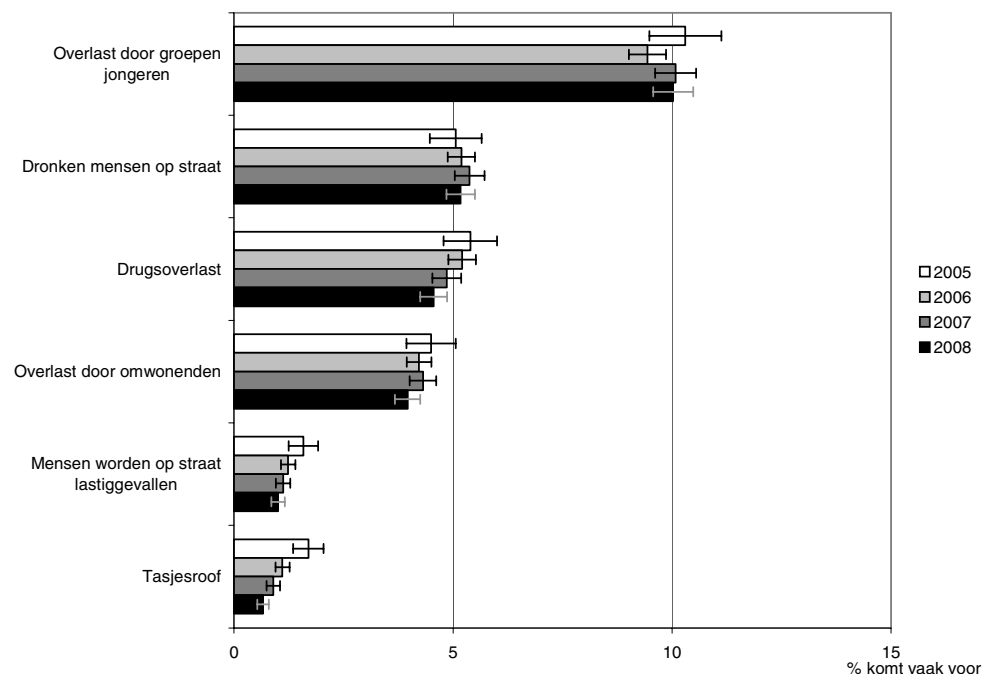
Grafiek 2.3
Verkeersoverlast naar politieregio (schaalscore), 2008

2.3 Overige overlast

De meningen over het vaak voorkomen van de afzonderlijke vormen van overige overlast in de buurt geven een indicatie voor de mate waarin deze buurtproblemen voorkomen in Nederland.

Grafiek 2.4
Overige overlast (% komt vaak voor)

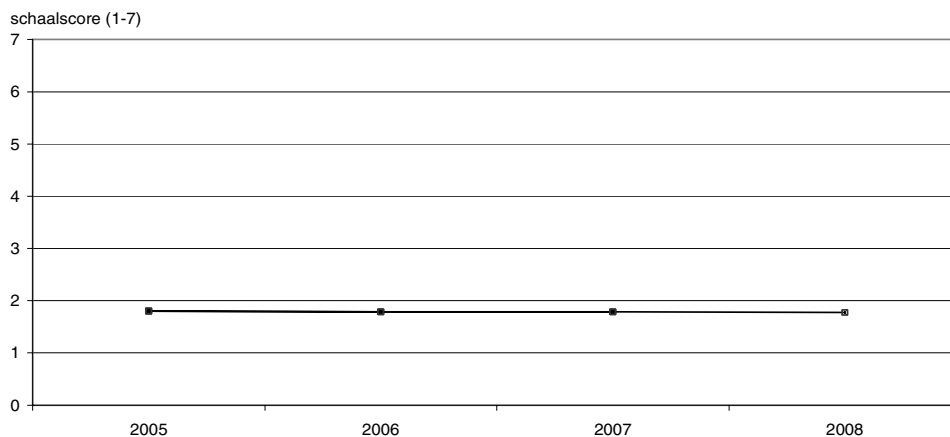
Overlast door groepen jongeren is naar verhouding de meest gesignaleerde vorm van overige overlast in de woonbuurt. In 2008 geeft tien procent van de inwoners aan dat dit in hun buurt vaak voorkomt. Dronken mensen op straat en drugsoverlast zijn daarna de meest voorkomende vormen van overige overlast. Deze vormen van overlast komen volgens rond vijf procent van de inwoners vaak voor in hun buurt. Overlast door omwonenden wordt door bijna vier procent van de inwoners genoemd. Het lastig vallen van mensen op straat en tasjesroof komt volgens de inwoners nauwelijks voor. Rond één procent geeft in 2008 aan dat deze vormen van overlast in hun buurt vaak voorkomen.

Al deze vormen van overige overlast komen in 2008 vrijwel even vaak voor als in het voorgaande jaar. Vergeleken met eerdere jaren wordt lastig vallen van mensen op straat en tasjesroof wel minder als overlast ervaren. Beide vormen van overlast daalden van bijna 2 procent in 2005 tot 1 procent of minder in 2008.

Uit de antwoorden van de respondenten op het voorkomen van bepaalde vormen van overige overlast in hun woonbuurt kan een schaalscore worden geconstrueerd. Deze schaalscore is opgebouwd uit de meningen over drugsoverlast, mensen die op straat worden lastiggevallen, overlast van groepen jongeren en dronken mensen op straat. Deze score loopt van 1 tot en met 7. Hoe hoger deze schaalscore voor ernstige overlast, hoe meer inwoners het gevoel hebben dat overlast voorkomt in de eigen woonbuurt.

In 2008 is deze schaalscore voor ernstige overlast met 1,8 gelijk aan de score in de voorgaande jaren.

Grafiek 2.5
Ernstige overlast (schaalscore)

Per politieregio loopt deze schaalscore uiteen van van 1,6 tot 2,2. In de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond wordt overige overlast door een groter deel van de inwoners als buurtprobleem ervaren dan in Nederland als geheel. In veel andere regio's, vooral in het noorden, oosten en zuiden (Fryslân, Drenthe, IJsselland, Twente, Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden, Zeeland en Brabant-Noord) is de schaalscore duidelijk lager dan het landelijke gemiddelde. In geen enkele politieregio wijkt de schaalscore in 2008 wezenlijk af van de regioscore in 2007.

Grafiek 2.6
Ernstige overlast naar politieregio (schaalscore), 2008

Regio t.o.v. Nederland

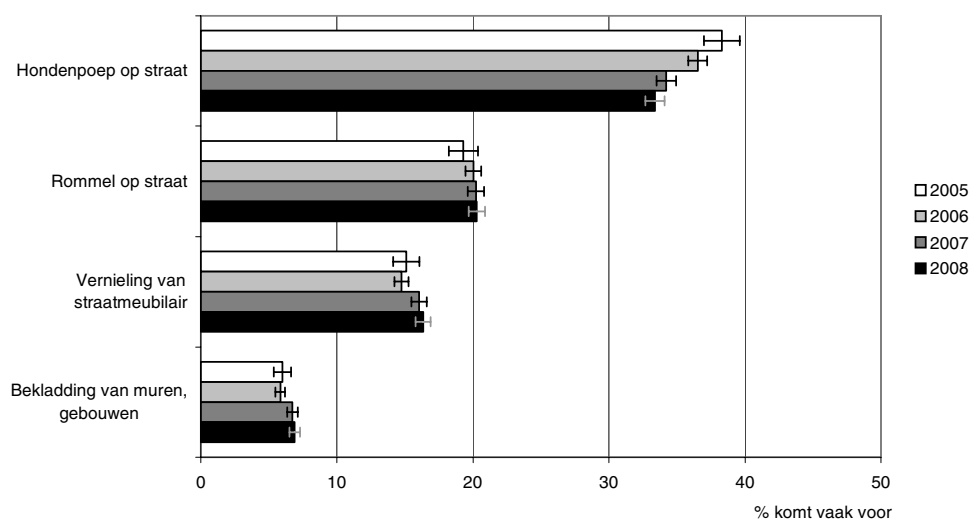

2.4 Verloedering van de fysieke woonomgeving

De meningen over het vaak voorkomen van de afzonderlijke vormen van (fysieke) verloedering in de buurt vormen een indicatie voor de mate waarin deze buurtproblemen voorkomen in Nederland.

De meest genoemde vorm van fysieke verloedering is hondenpoep op straat: Één op de drie Nederlanders (33 procent) geeft in de VMR 2008 aan dat dit vaak in de buurt voorkomt. Één op de vijf (20 procent) noemt rommel op straat als vaak voorkomend probleem, en zestien procent vindt dat van vernieling van straatmeubilair in hun buurt. Bekladding van muren en gebouwen wordt met zeven procent het minst als vaak voorkomend probleem rond verloedering genoemd.

Grafiek 2.7
Fysieke verloedering (% komt vaak voor)

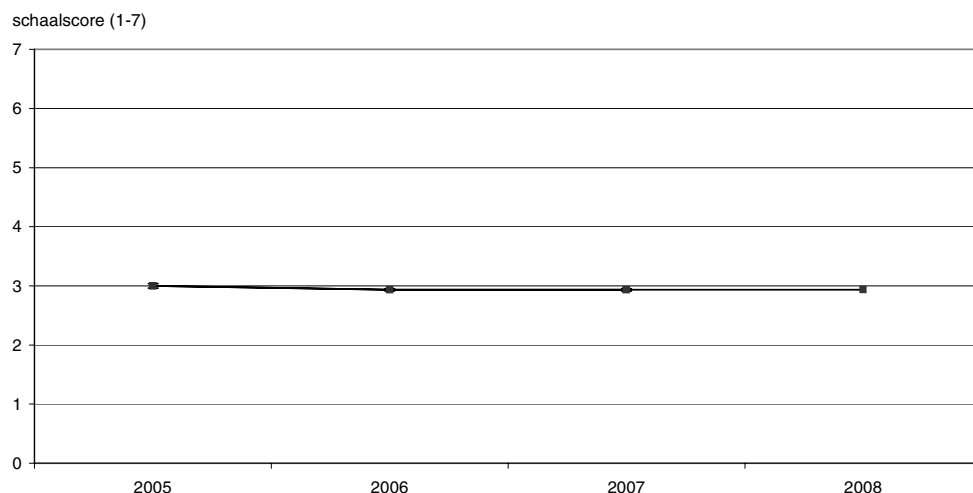

Geen van deze vormen van fysieke verloedering wordt in 2008 vaker of minder vaak genoemd dan in het voorgaande jaar. Wel is het aandeel inwoners dat hondenpoep als vaak voorkomend probleem in de buurt noemt sinds 2005 duidelijk gedaald. Toen noemde nog 38 procent dit als vaak voorkomend probleem. Vernieling van straatmeubilair en bekladding van muren en gebouwen worden in 2008 juist wel vaker als probleem ervaren dan in 2006.

Net als voor overlast is een schaalscore berekend voor de fysieke verloedering van de woonomgeving. Dit is gebeurd op basis van de vier vragen over vernieling van straatmeubilair, hondenpoep op straat, rommel op straat en bekladding van muren en gebouwen in de buurt. Ook deze score varieert tussen 1 en 7. Hoe hoger deze schaalscore, hoe meer bewoners het gevoel hebben dat er sprake is van verloedering van de eigen fysieke woonomgeving.

De schaalscore voor verloedering van de fysieke woonomgeving volgens de VMR 2008 bedraagt 2,9. Deze is ten opzichte 2007 en 2006 niet veranderd, maar ligt wel iets lager dan in 2005 (3,0).

Grafiek 2.8
Verloedering van de fysieke woonomgeving (schaalscore)

Grafiek 2.9
Verloedering van de fysieke woonomgeving naar politieregio (schaalscore), 2008

Per politieregio varieert de schaalscore voor de verloedering van de fysieke woonomgeving van 2,4 in de regio Twente tot 3,5 in de regio Rotterdam-Rijnmond. Behalve in deze laatstgenoemde regio ligt deze schaalscore voor fysieke verloedering ook significant hoger dan gemiddeld in de regio's Utrecht, Zaanstreek-Waterland, Kennemerland, Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Zuid-Holland-Zuid en Flevoland. Omgekeerd is deze schaalscore voor fysieke verloedering, behalve in Twente, ook lager dan gemiddeld in Fryslân, Drenthe, IJsselland, Twente, Noord- en Oost-Gelderland, Zeeland, Brabant-Noord, Brabant-Zuid-Oost en Limburg-Noord.

De schaalscore voor fysieke verloedering wijkt in 2008 in geen enkele regio af van die van 2007.

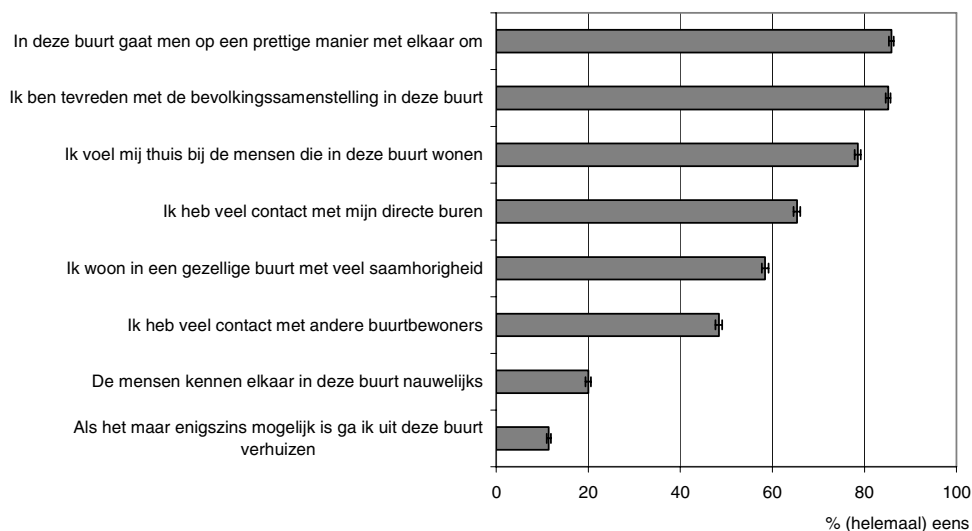
2.5 Sociale cohesie

Behalve diverse vormen van overlast en verloedering kan ook de mate waarin burgers vinden dat zij zelf en anderen betrokken zijn bij hun woonbuurt een rol spelen in de veiligheid en de beleving daarvan. In de VMR zijn – mede op verzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau – een aantal vragen opgenomen over deze betrokkenheid in de vorm van een achttal stellingen waarvan de respondenten konden aangeven in hoeverre zij het hiermee eens waren.

Meer dan vier op de vijf inwoners is het in 2008 eens of helemaal eens met de stellingen 'In deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om' (86 procent) en 'Ik ben tevreden met de bevolkingssamenstelling in de buurt' (85 procent). Met de stelling 'Ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen' is bijna acht van de tien inwoners (79 procent) het eens; voor de uitspraak 'Ik heb veel contact met mijn directe burens' geldt dit voor bijna twee op de drie inwoners (65 procent). De stelling 'Ik woon in een gezellige buurt met veel saamhorigheid' wordt door bijna zes op de tien inwoners (58 procent) onderschreven. Daarentegen is iets minder dan de helft (48 procent) het eens met de stelling 'Ik heb veel contact met andere buurtbewoners'. Met de (negatief geformuleerde) uitspraak 'De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks' is slechts één op de vijf inwoners (20 procent) het eens. Dit geldt nog sterker voor de stelling 'Als het maar enigszins mogelijk is ga ik uit deze buurt verhuizen', die slechts door twaalf procent van de mensen werd onderschreven.

Voor geen van deze stellingen wijkt het aandeel inwoners in 2008 dat het hiermee (helemaal) eens is af van het aandeel in het jaar daarvoor. Ook ten opzichte van 2006 zijn de verschillen voor de meeste stellingen minimaal. Wel zijn de percentages voor de stellingen 'Ik heb veel contact met mijn directe burens', 'Ik heb veel contact met andere buurtbewoners' en 'In deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om' in 2008 wezenlijk hoger dan in 2005.

Grafiek 2.10
Sociale cohesie (% [helemaal] eens), 2008

Voor de sociale cohesie is geen schaalscore berekend. Daarom wordt hier volstaan met een globale karakteristiek van de regionale verschillen.

Er zijn duidelijke verschillen tussen de politieregio's in de mate waarin men het eens is met deze acht stellingen. In Fryslân, Drenthe, IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland, Noord-Holland-Noord en Brabant-Noord zijn in 2008 meer inwoners dan gemiddeld het eens met vier of meer van deze stellingen (of minder inwoners dan gemiddeld met de negatief geformuleerde uitspraken). Omgekeerd zijn in Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en Flevoland minder inwoners dan gemiddeld het eens met ten minste vier van de acht stellingen.

2.6 Samenvatting

In dit hoofdstuk is voor de buurtproblemen 'verkeersoverlast', 'overige overlast' en 'fysieke verloedering' weergegeven in hoeverre de inwoners van Nederland vinden dat deze vaak in de eigen buurt voorkomen. Ook is nagegaan in hoeverre de inwoners zich sociaal betrokken voelen bij hun eigen buurt.

Voor de afzonderlijke aspecten van deze buurtproblemen en sociale betrokkenheid zijn de landelijke cijfers uit de VMR 2008 vergeleken met die over eerdere VMR-jaren. Ook zijn de belangrijkste resultaten (schaalscores) op landelijk niveau vergeleken met die in de voorgaande jaren, en op regionaal niveau met het landelijke gemiddelde en het voorgaande jaar.

De belangrijkste bevindingen zijn als volgt.

Landelijke uitkomsten:

- Verkeersoverlast

Aanrijdingen werden in 2008 iets minder vaak als overlast genoemd dan in 2005. De schaalscore voor verkeersoverlast in 2008 laat een lichte daling zien ten opzichte van eerdere jaren.

- Overige overlast

Alle vormen van overige overlast werden in 2008 vrijwel even veel genoemd als in de twee voorgaande jaren. Vergeleken met 2005 werden wel lastig vallen op straat en tasjesroof minder vaak genoemd.

De schaalscore voor ernstige overlast bleef voor het vierde jaar op rij onveranderd.

- Fysieke verloedering

Vergeleken met 2007 is er geen wezenlijk verschil. In 2008 werd wel hondenpoep minder vaak als buurtprobleem genoemd maar vernieling van staatmeubilair en bekladding van muren en gebouwen juist vaker dan in 2006. De schaalscore voor verloedering van de fysieke woonomgeving ligt in 2008 op eenzelfde niveau als de jaren daarvoor.

- Sociale cohesie

Er zijn in 2008 geen wezenlijke verschillen met het jaar daarvoor in de mate waarin men het eens is met de stellingen over sociale cohesie in de buurt. Wel is voor enkele stellingen het aandeel dat positief oordeelt groter geworden ten opzichte van 2005.

Regionale verschillen:

- In de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en Limburg-Zuid wordt verkeersoverlast in 2008 meer dan gemiddeld in Nederland als buurtprobleem ervaren. In geen enkele regio wordt verkeersoverlast wezenlijk meer of minder genoemd dan vorig jaar.
- In de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond wordt overige overlast door een groter deel van de inwoners als buurtprobleem ervaren dan in Nederland als geheel. Tussen 2007 en 2008 zijn er geen wezenlijke verschillen binnen de afzonderlijke regio's voor wat betreft de schaalscore voor ernstige overlast.
- In de regio's Utrecht, Zaanstreek-Waterland, Kennemerland, Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond, Zuid-Holland-Zuid en Flevoland ligt de schaalscore voor fysieke verloedering significant hoger dan gemiddeld. Deze schaalscore wijkt in 2008 in geen enkele regio significant af van de score in het voorgaande jaar.
- In Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en Flevoland zijn minder inwoners dan gemiddeld het eens met ten minste de helft van de stellingen over sociale cohesie in de buurt.

3. Onveiligheidsgevoelens

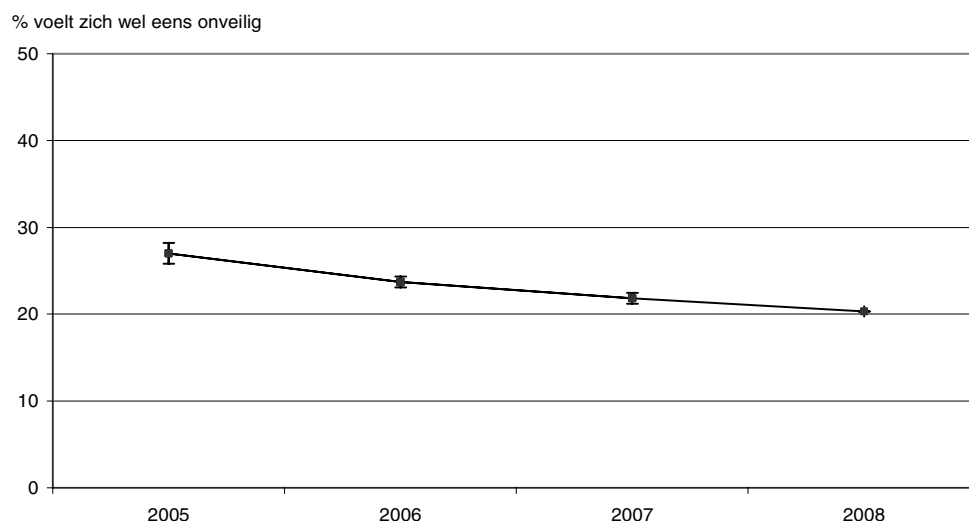
3.1 Inleiding

Om de beleving van onveiligheid in kaart te brengen wordt in de VMR aan de respondenten een aantal vragen voorgelegd over door hen ervaren onveiligheidsgevoelens. Allereerst is gevraagd of men zich wel eens onveilig voelt. Aan degenen die aangeven zich wel eens onveilig te voelen is vervolgens gevraagd of dat vaak, soms of (bijna) nooit het geval is. Van deze deelcategorieën wordt alleen de groep die zich vaak onveilig voelt apart beschreven. Daarnaast is aan alle respondenten gevraagd of zij bepaalde (vermeende) onveilige situaties vermijden door gedragsaanpassingen, zoals 's avonds de deur niet open doen voor onverwachte aanbellers. We spreken dan van *vermijdingsgedrag*. Deze onderwerpen komen in de volgende paragrafen aan de orde.

3.2 Onveiligheidsgevoelens

Volgens de VMR 2008 voelde een vijfde van de bevolking van 15 jaar en ouder zich wel eens onveilig (20 procent). Dit aandeel ligt bijna twee procentpunten lager dan in 2007 en ruim drie procentpunten lager dan het jaar daarvoor. In 2005 voelde nog meer dan een kwart van de bevolking (27 procent) zich onveilig. Het aandeel dat zich wel eens onveilig voelt is daarmee in drie jaar tijd met zeven procentpunten gedaald.

Grafiek 3.1
Onveiligheidsgevoelens (% voelt zich onveilig)

Het aandeel inwoners dat in 2008 aangaf zich wel eens onveilig te voelen varieert van veertien procent in Zeeland tot 28 procent in Amsterdam-Amstelland. Vergeleken met het landelijke gemiddelde is het aandeel inwoners dat zich wel eens onveilig voelt lager in de regio's Groningen, Fryslân, Drenthe, IJsselland, Twente, Zaanstreek-Waterland, Kennemerland en Zeeland. Omgekeerd ligt het percentage dat zich wel eens onveilig voelt behalve in de regio Amsterdam-Amstelland ook in Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en Limburg-Zuid significant hoger dan gemiddeld.

Voor geen enkele regio ligt het aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in 2008 wezenlijk lager of hoger dan het voorgaande jaar.

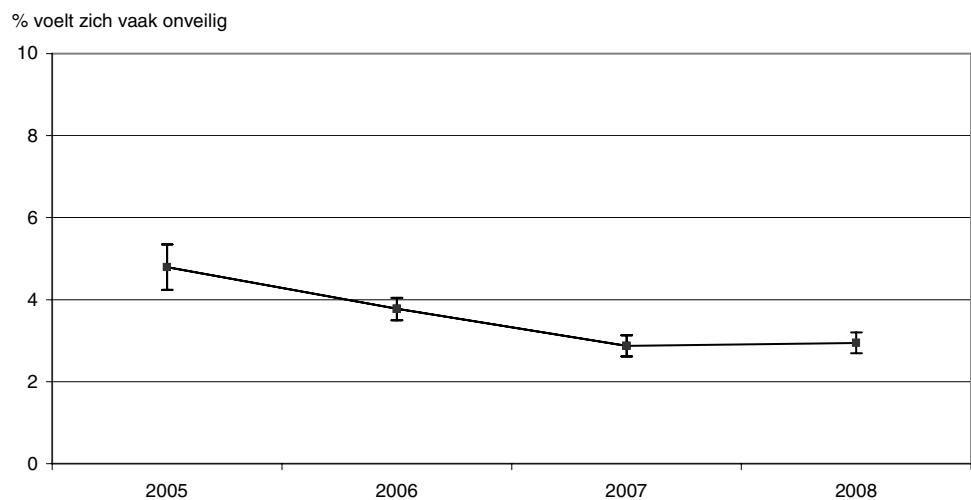
Grafiek 3.2
Onveiligheidsgevoelens naar politieregio (% voelt zich wel eens onveilig), 2008

Regio t.o.v. Nederland

Van de mensen die in 2008 zeiden zich wel eens onveilig te voelen zei vijftien procent dat ze zich vaak onveilig voelden. Van alle inwoners van 15 jaar en ouder voelt zich dus slechts een klein deel (3 procent) vaak onveilig. Dit is even veel als in 2007. De eerder waargenomen daling van vijf naar drie procent in de voorgaande jaren zet hiermee in 2008 dus niet verder door.

Grafiek 3.3
Onveiligheidsgevoelens (% voelt zich vaak onveilig)

Het aandeel inwoners dat zich vaak onveilig voelt varieert in 2008 van één procent in de regio Fryslân tot bijna vijf procent in Haaglanden. In deze laatste politieregio is het percen-

tage dat zich vaak onveilig voelt duidelijk hoger dan gemiddeld. Ook in de regio Amsterdam-Amstelland ligt dit aandeel hoger dan gemiddeld.

Het aandeel inwoners dat zich vaak onveilig voelt ligt significant lager dan gemiddeld in de regio's Groningen, Fryslân, Drenthe, IJsselland, Twente, Zaanstreek-Waterland en Zeeland. In geen van de regio's is het aandeel dat zich vaak onveilig voelt in 2008 duidelijk lager of hoger dan in het voorgaande jaar.

Grafiek 3.4
Onveiligheidsgevoelens naar politieregio (% voelt zich vaak onveilig), 2008

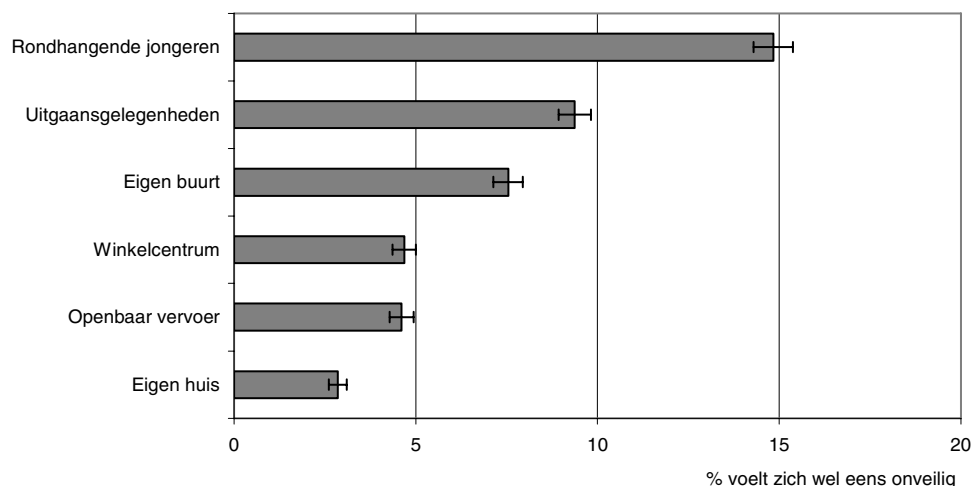

3.3 Onveiligheidsgevoelens in bepaalde situaties

In de VMR is aan degenen die zich wel eens onveilig voelen ook gevraagd of zij zich wel eens onveilig voelen in bepaalde situaties, zoals in het openbaar vervoer, rondom uitgaansgelegenheden, of op plekken waar groepen jongeren rondhangen.

Iets meer dan één op de zeven inwoners (15 procent) geeft in 2008 aan zich wel eens onveilig te voelen op plekken waar jongeren rondhangen, terwijl ruim één op de elf dat onveiligheidsgevoel heeft in de buurt van uitgaansgelegenheden. Daarnaast voelt men zich ook in de eigen buurt niet altijd veilig. Één op de dertien inwoners (8 procent) gaf aan zich wel eens onveilig te voelen in de eigen buurt en bijna één op de twintig (5 procent) in het winkelcentrum in hun buurt. Eveneens bijna één op de twintig zegt zich wel eens in het openbaar vervoer onveilig te voelen. Het minst onveilig voelen mensen zich in hun eigen huis. In 2008 gaf drie procent dit aan.

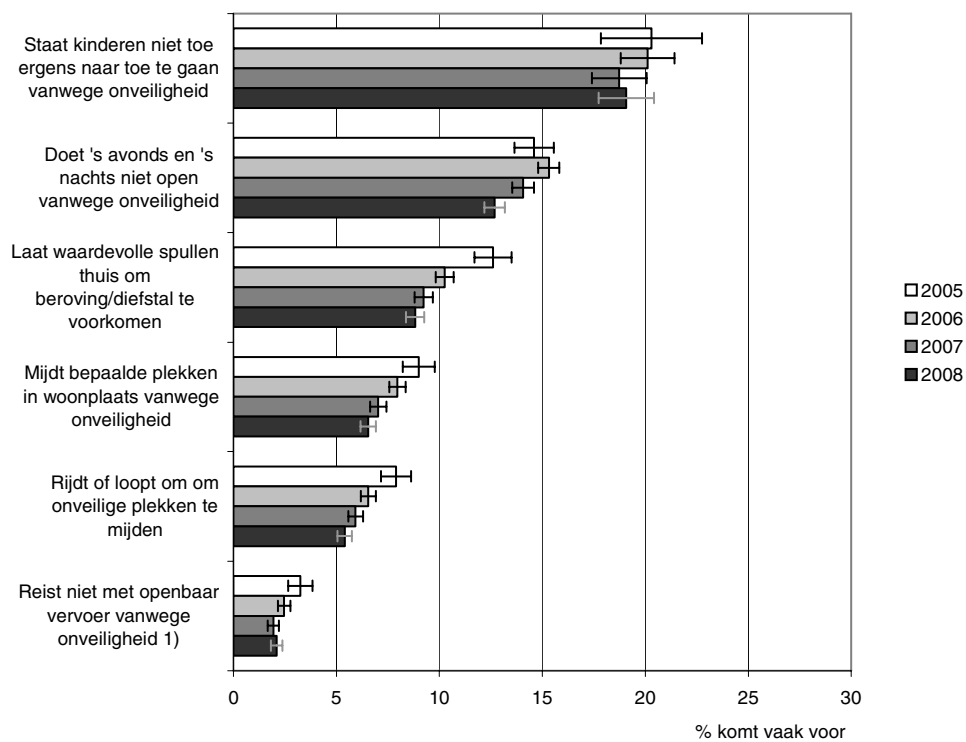
Grafiek 3.5
Onveiligheidsgevoelens in verschillende situaties (% voelt zich wel eens onveilig), 2008

3.4 Vermijdingsgedrag

In de VMR is ook gevraagd of men bepaalde situaties vermijdt vanwege een gevoel van onveiligheid, zoals het vermijden van bepaalde plekken in de woonplaats, 's avonds niet open doen, waardevolle spullen thuis laten, omlopen of omrijden, kinderen niet ergens naar toe laten gaan en niet met het openbaar vervoer gaan.

Grafiek 3.6
Vormen van vermijdingsgedrag (% komt vaak voor)

¹⁾ Exclusief personen die geen gebruik maken van het openbaar vervoer.

Bijna één op de vijf ouders (19 procent) met kinderen jonger dan 15 jaar zegt in 2008 dat zij hun kinderen vaak niet toestaan bepaalde plaatsen te bezoeken omdat zij die te onveilig vinden. Ongeveer één op de acht inwoners (13 procent) doet 's avonds niet open als er onverwachts wordt aangebeld, terwijl één op de elf (9 procent) aangeeft dat zij waardevolle spullen thuis laten uit angst te worden bestolen. Het mijden van bepaalde plekken in de woonplaats (7 procent) en het omrijden of omlopen om onveilige plekken te mijden (5 procent) worden minder vaak genoemd als vormen van vermijdingsgedrag. Het niet reizen met het openbaar vervoer vanwege onveiligheid komt het minst vaak voor (2 procent).

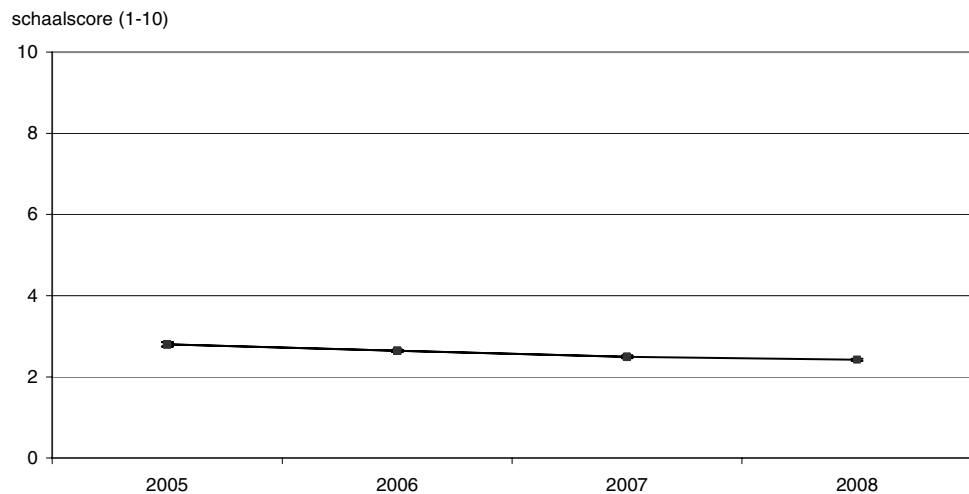
Het aandeel inwoners dat aangeeft dat zij bepaalde situaties mijden is voor vijf van de zes gevraagde vormen in 2008 niet wezenlijk veranderd ten opzichte van 2007. Alleen het aandeel inwoners dat 's avonds niet open doet daalde met 1 procentpunt vergeleken met het voorafgaande jaar. Dit aandeel daalde ook al tussen 2006 en 2007.

Het aandeel inwoners dat in 2008 aangaf waardevolle spullen thuis te laten uit angst te worden bestolen daalde wel vergeleken met 2006 en 2005. Dit geldt ook voor het aandeel dat bepaalde plekken mijdt vanwege de onveiligheid en omrijdt of omloopt om onveilige plekken te vermijden.

3.5 De beleving van onveiligheid

Op grond van de antwoorden op de vragen over vermijdingsgedrag en onveiligheidsgevoelens is een schaalscore berekend. Deze schaalscore 'beleving van onveiligheid' loopt van (afgerond) 1 tot 10, waarbij een hogere waarde een groter gevoel van onveiligheid aangeeft. In 2008 was de schaalscore voor de beleving van onveiligheid 2,4. Dit is minder dan in 2007. Ook in de twee hieraan voorafgaande jaren was er al sprake van een significante daling.

Grafiek 3.7
Beleving van onveiligheid (schaalscore)

Er zijn duidelijke verschillen in de beleving van onveiligheid naar politieregio. In 2008 loopt deze schaalscore van 2,0 in Fryslân, Drente en Zeeland tot 2,9 in Amsterdam-Amstelland en Haaglanden. Behalve in Fryslân, Drente en Zeeland is de schaalscore ook in de politieregio's Groningen, IJsselland, Twente, Noord- en Oost-Gelderland, Hollands Midden en Zuid-Holland-Zuid lager dan voor Nederland als geheel. Omgekeerd is deze schaalscore behalve in de reeds genoemde regio's Amsterdam-Amstelland en Haaglanden ook in Rotterdam-Rijnmond en Limburg-Zuid hoger dan gemiddeld.

In 2008 is in geen enkele politieregio sprake van een significante toe- of afname van de schaalscore beleving van onveiligheid vergeleken met 2007.

Grafiek 3.8
Beleving van onveiligheid naar politieregio (schaalscore), 2008

3.6 Samenvatting

In dit hoofdstuk zijn de ervaren onveiligheidsgevoelens en de eventuele gedragsaanpassingen vanwege (vermeende) onveiligheid weergegeven. De landelijke resultaten van de VMR 2008 staan daarbij centraal. Deze zijn vergeleken met de cijfers in de voorafgaande drie jaar. Ook zijn de regionale schaalscores voor 2008 vergeleken met het landelijke gemiddelde en met die van 2007.

Landelijke uitkomsten:

- In 2008 voelt een vijfde van de inwoners van Nederland zich wel eens onveilig. Dit is significant lager dan in 2007 en de beide hieraan voorafgaande jaren. Drie procent voelt zich vaak onveilig. Dit cijfer veranderde niet in het afgelopen jaar.
- Inwoners van Nederland voelen zich het meest onveilig op plekken waar jongeren rondhangen.
- Voor vijf van de zes vormen van vermijdingsgedrag ligt het aandeel in 2008 op eenzelfde niveau als in 2007. Alleen het aandeel dat 's avonds of 's nachts niet open doet daalde wel.
- Ook de beleving van onveiligheid als geheel (schaalscore) ligt in 2008 opnieuw significant lager dan in de voorafgaande jaren.

Regionale verschillen:

- In de regio's Groningen, Fryslân, Drenthe, IJsselland, Twente, Zaanstreek-Waterland, Kennemerland en Zeeland voelen relatief minder inwoners zich wel eens onveilig dan gemiddeld; in de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en Limburg-Zuid is dit juist hoger dan gemiddeld.
- In de politieregio's Groningen, Fryslân, Drenthe, IJsselland, Twente, Noord- en Oost-Gelderland, Hollands Midden, Zuid-Holland-Zuid en Zeeland is de schaalscore voor de beleving van onveiligheid lager dan gemiddeld. In Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en Limburg-Zuid is dit hoger dan gemiddeld.

4. Slachtofferschap en ondervonden delicten

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat de mate waarin de inwoners van Nederland als burger zijn geconfronteerd met diverse vormen van veel voorkomende criminaliteit centraal. Het gaat hierbij in de eerste plaats om slachtofferschap van delicten, uitgedrukt als het percentage van de bevolking (van 15 jaar en ouder¹⁰) dat in een periode van 12 maanden éénmaal of vaker is geconfronteerd met een of meer delicten, ongeacht de plaats waar en het aantal malen dat dit is gebeurd. Slachtofferschap kan ook worden uitgedrukt in het aantal ondervonden delicten. Dit geeft weer hoe vaak de bevolking met delicten is geconfronteerd. Anders dan bij slachtofferschap hebben de gegevens over ondervonden delicten alleen betrekking op voorvallen die in Nederland hebben plaatsgevonden. Voorvallen in het buitenland blijven daarbij dus buiten beschouwing. Het aantal in Nederland ondervonden delicten biedt aanknopingspunten voor het opsporingsbeleid van politie en justitie.

Voor sommige vormen van criminaliteit is nog een nadere specificatie mogelijk. Zo kan fietsdiefstal ook worden uitgedrukt ten opzichte van het aantal fietsbezitters en autodelicten ten opzichte van het aantal inwoners van 18 jaar en ouder of het aantal autogebruikers. Inbraken en pogingen daartoe kunnen behalve aan het aantal personen ook worden gerelateerd aan het aantal huishoudens.

In de VMR worden vijftien afzonderlijke delictsoorten onderscheiden. Door combinatie van de afzonderlijke soorten delicten kunnen slachtofferpercentages voor alle delicten samen en voor delictgroepen worden vastgesteld.

In de volgende paragrafen worden de delicten zoveel mogelijk besproken overeenkomstig de (hoofd)groepenindeling in de Politiestatistiek¹¹. Deze statistiek correspondeert voor een groot deel met het Wetboek van Strafrecht en andere wetten waarin bepaalde zaken strafbaar zijn gesteld. Het gaat in dit kader vooral om gewelds-, vermogens- en vandalismedelicten. Ook voor alle delicten samen (waarbij de categorie 'overige delicten' buiten beschouwing blijft) kan een beeld worden gegeven.

Allereerst komt slachtofferschap van veel voorkomende criminaliteit aan de orde. Daarbij worden eerst de afzonderlijke soorten ondervonden delicten beschreven. Daarna komt het totaalbeeld van alle delicten samen aan de orde, en dan de groepen van delicten. Vervolgens wordt ingegaan op het aantal ondervonden delicten, waarbij dezelfde volgorde wordt aangehouden (afzonderlijke delictsoorten, totaal, delictsgroepen). Ten slotte wordt aandacht besteed aan de mogelijke relatie tussen slachtoffer en dader en aan de locatie waar het voorval plaatsvond. Bij de gegevens naar politieregio komen alleen de totalen en de groepen van delicten aan de orde.

Voor onderlinge vergelijking kunnen de slachtofferpercentages en het aantal delicten per 100 inwoners worden gebruikt. Daarnaast wordt voor Nederland als geheel het absolute aantal ondervonden delicten vermeld.

4.2 Slachtofferschap van veel voorkomende criminaliteit

4.2.1 Slachtofferschap van afzonderlijke soorten delicten

In deze paragraaf wordt een totaalbeeld geschetst van de criminaliteit in Nederland voor zover de inwoners in de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek slachtoffer zijn geweest van een of meer met name genoemde delicten. Het gaat daarbij om geweldsdelicten (seksuele delicten, mishandeling en bedreiging), vermogensdelicten (inbraak of poging daartoe, fietsdiefstal, diefstal van of uit de auto, zakkenrollerij met of zonder geweld¹² en overige diefstal), vandalismedelicten (beschadiging/diefstal vanaf de auto en overige vernielingen), doorrijden na een aanrijding en overige, niet nader gespecificeerde delicten.

Van alle afzonderlijke delicten komt beschadiging van of diefstal vanaf de auto het meest voor. Volgens de VMR 2008 werd acht procent van de inwoners van 18 jaar en ouder eenmaal of vaker binnen 12 maanden hiervan slachtoffer. Uitgedrukt in het aantal autogebruikers was dit zelfs bijna twaalf procent. Overige vernielingen en fietsdiefstallen komen eveneens vaak voor. In 2008 werd bijna vijf procent van de inwoners eenmaal of vaker slachtoffer van overige vernielingen. Meer dan vier procent werd slachtoffer van fietsdiefstal. Ruim

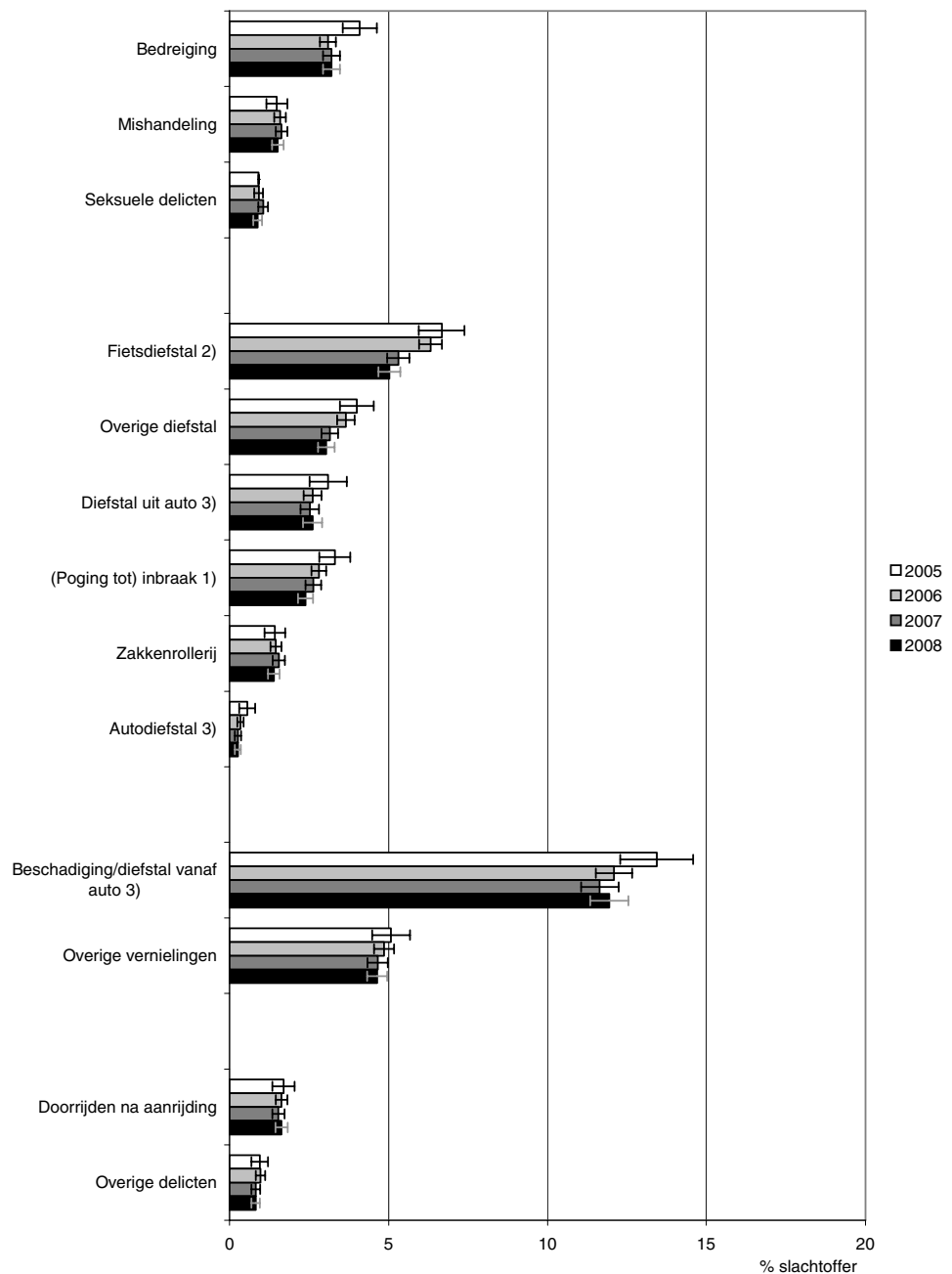
¹⁰ Beschadiging van de auto of diefstal van of uit de auto: 18 jaar en ouder.

¹¹ Zie bijlage 4: Standaardclassificatie misdrijven CBS.

¹² Omdat in eerdere CBS-enquêtes geen onderscheid is gemaakt tussen zakkenrollerij met en zonder geweld worden beide vormen ook in de VMR – anders dan volgens de standaardclassificatie – tot de vermogensdelicten gerekend.

drie procent had te maken met bedreigingen. Van overige diefstal (d.w.z. andere dan de afzonderlijk gevraagde vormen van diefstal) werd drie procent slachtoffer. Van inbraak of een poging daartoe werd meer dan twee procent van de inwoners slachtoffer. Van de inwoners van 18 jaar en ouder had iets minder dan twee procent te maken met diefstal uit de auto. Verder had eveneens minder dan twee procent van de inwoners van 15 jaar en ouder te maken met zaken als doorrijden na een aanrijding, mishandeling, zakkenrollerij zonder geweld, seksuele delicten en overige delicten. Slachtofferschap van autodiefstal en van zakkenrollerij met geweld (niet in grafiek opgenomen) kwamen met minder dan 0,5 procent het minst voor.

Grafiek 4.1
Slachtofferschap van veel voorkomende criminaliteit (% slachtoffer)

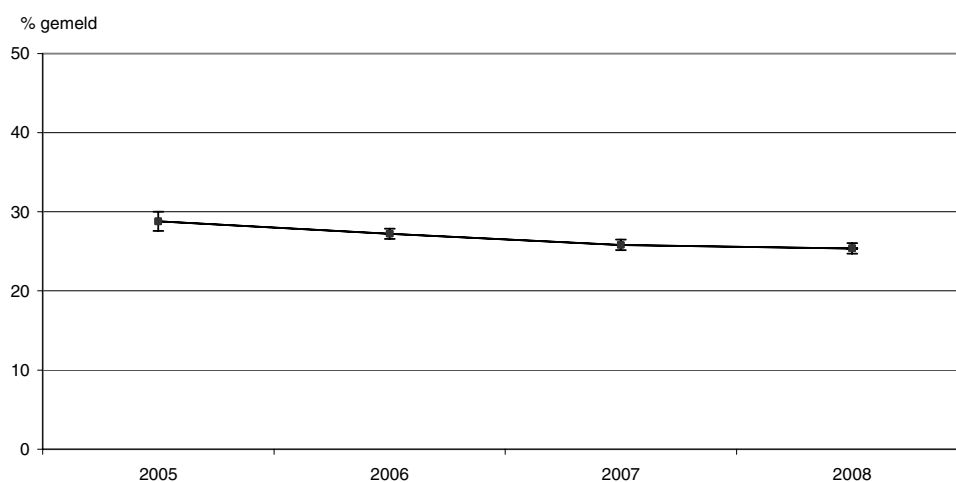
¹⁾ Huishoudens.
²⁾ Fietsbezitters.
³⁾ Autogebruikers.

Van geen van de afzonderlijke delictsoorten is het percentage slachtoffers in het afgelopen jaar wezenlijk veranderd ten opzichte van 2007. Wel is het slachtofferpercentage van bedreiging, inbraak en poging tot inbraak (huishoudens), fietsdiefstal, overige diefstal, beschadiging van of diefstal vanaf auto (onder autogebruikers) in de VMR 2008 lager dan in 2006 en/of 2005. Geen enkele vorm van slachtofferschap is in de vier onderzochte jaren significant toegenomen.

4.2.2 Slachtofferschap totaal

Van alle inwoners van Nederland van 15 jaar en ouder werd volgens de VMR 2008 een kwart (25 procent) eenmaal of vaker slachtoffer van één of meer van de genoemde delicten. In het jaar daarvoor was dit aandeel vrijwel hetzelfde (bijna 26 procent), tegen ruim 27 procent in 2006, en bijna 29 procent in 2005. Het totale slachtofferpercentage is landelijk in de afgelopen vier jaar dus geleidelijk gedaald.

Grafiek 4.2
Slachtofferschap van veel voorkomende criminaliteit - totaal (% slachtoffer)

Per politieregio varieert dit totale slachtofferpercentage in 2008 van 19 procent (Fryslân) tot ruim 36 procent (Amsterdam-Amstelland). Behalve in de politieregio Fryslân lag dit percentage in 2007 ook in Drenthe, Twente, Noord- en Oost-Gelderland en Zeeland lager dan het landelijke gemiddelde. Een hoger dan gemiddeld slachtofferpercentage hadden de regio's Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond.

Alleen in de regio Gelderland-Zuid is het totale slachtofferpercentage in 2008 significant lager dan in het jaar daarvoor. Geen enkele regio vertoont een toename van het aandeel slachtoffers ten opzichte van 2007.

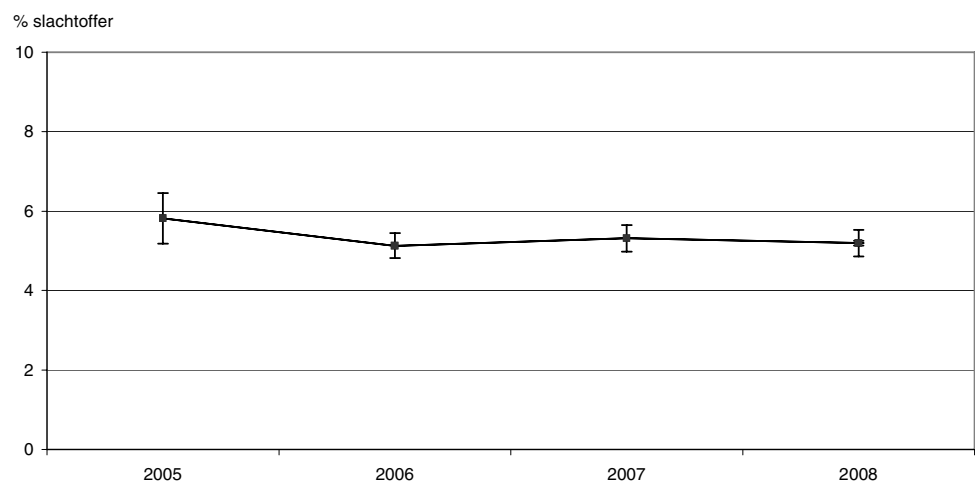
Grafiek 4.3
Slachtofferschap van veel voorkomende criminaliteit – totaal naar politieregio
(% slachtoffer), 2008

4.2.3 Slachtofferschap van geweldsdelicten

Volgens de VMR werd in 2008 ruim vijf procent van alle inwoners slachtoffer van een of meer geweldsdelicten. Dit is vrijwel hetzelfde als in de voorgaande jaren. De verschillen zijn statistisch niet significant.

Grafiek 4.4
Slachtofferschap van geweldsdelicten (% slachtoffer)

Per politieregio varieert dit slachtofferpercentage voor geweldsdelicten van ruim twee in Fryslân tot bijna acht in de regio Flevoland. Alleen in deze regio's ligt dit aandeel significant

lager dan wel hoger dan het landelijke gemiddelde. In geen enkele regio is een significante stijging of daling ten opzichte van 2007 waarneembaar.

Grafiek 4.5
Slachtofferschap van geweldsdelicten naar politieregio (% slachtoffer), 2008

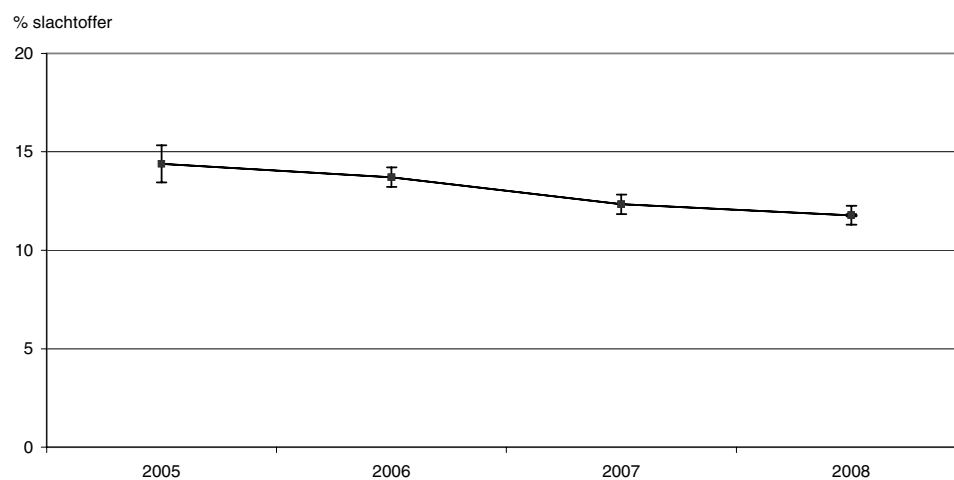
Regio t.o.v. Nederland

4.2.4 Slachtofferschap van vermogensdelicten

In 2008 geeft twaalf procent van de bevolking aan binnen een jaar slachtoffer van één of meer vermogensdelicten te zijn geweest. Dit is vrijwel even veel als in 2007, maar minder dan in de jaren daarvoor. In 2005 werd nog ruim veertien procent slachtoffer van één of meer vermogensdelicten. Slachtofferschap van vermogensdelicten is daarmee in de afgelopen vier jaar dus licht gedaald.

Grafiek 4.6
Slachtofferschap van vermogensdelicten (% slachtoffer)

Het percentage slachtoffers van vermogensdelicten varieerde in 2008 per politieregio van acht of minder in Fryslân, Zuid-Holland-Zuid en Zeeland tot negentien in Amsterdam-Amstelland. In Fryslân, IJsseland, Zuid-Holland-Zuid en Zeeland is dit percentage lager dan het landelijke gemiddelde, in Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond hoger dan gemiddeld. In Gelderland-Zuid is dit aandeel in de VMR 2008 lager dan in het voorgaande jaar. Er zijn geen regio's waarbinnen dit slachtofferpercentage ten opzichte van 2007 is gestegen.

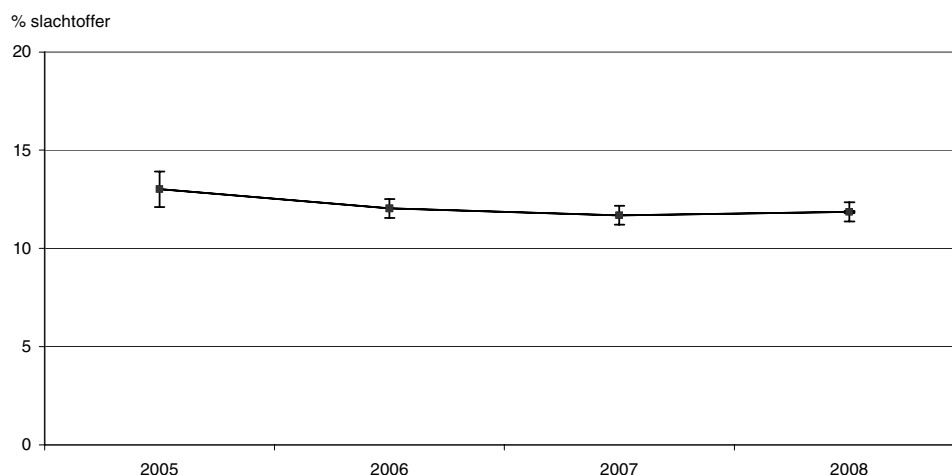
Grafiek 4.7
Slachtofferschap van vermogensdelicten naar politieregio (% slachtoffer), 2008

4.2.5 Slachtofferschap van vandalismedelicten

Net als bij vermogensdelicten geeft twaalf procent van de inwoners in de voorgaande 12 maanden aan slachtoffer van vandalismedelicten te zijn geweest. Dit is vrijwel hetzelfde als in beide voorgaande jaren. In 2005 was dit nog dertien procent, maar de verschillen zijn niet significant.

Grafiek 4.8
Slachtofferschap van vandalismedelicten (% slachtoffer)

Per regio varieert dit percentage in 2008 van negen in Drenthe tot bijna zeventien in Amsterdam-Amstelland. Alleen in deze beide regio's wijkt het percentage slachtoffers van vandalisme significant af van het landelijke gemiddelde. Geen enkele regio vertoont hierin een significante toe- of afname ten opzichte van 2007.

Grafiek 4.9
Slachtofferschap van vandalismedelicten naar politieregio (% slachtoffer), 2008

4.3 Ondervonden delicten

De mate waarin de bevolking met veel voorkomende criminaliteit wordt geconfronteerd blijkt niet alleen uit het aandeel dat zelf slachtoffer is geworden van delicten, maar ook uit het aantal voorvallen waarmee de bevolking wordt geconfronteerd. Hoewel gegevens over slachtofferschap en over ondervonden delicten in grote lijnen overeenkomen, hebben zij toch hun eigen karakteristiek. Iemand kan immers meer dan éénmaal slachtoffer worden van eenzelfde soort delict. Uit de VMR zijn per persoon bijzonderheden bekend over ten

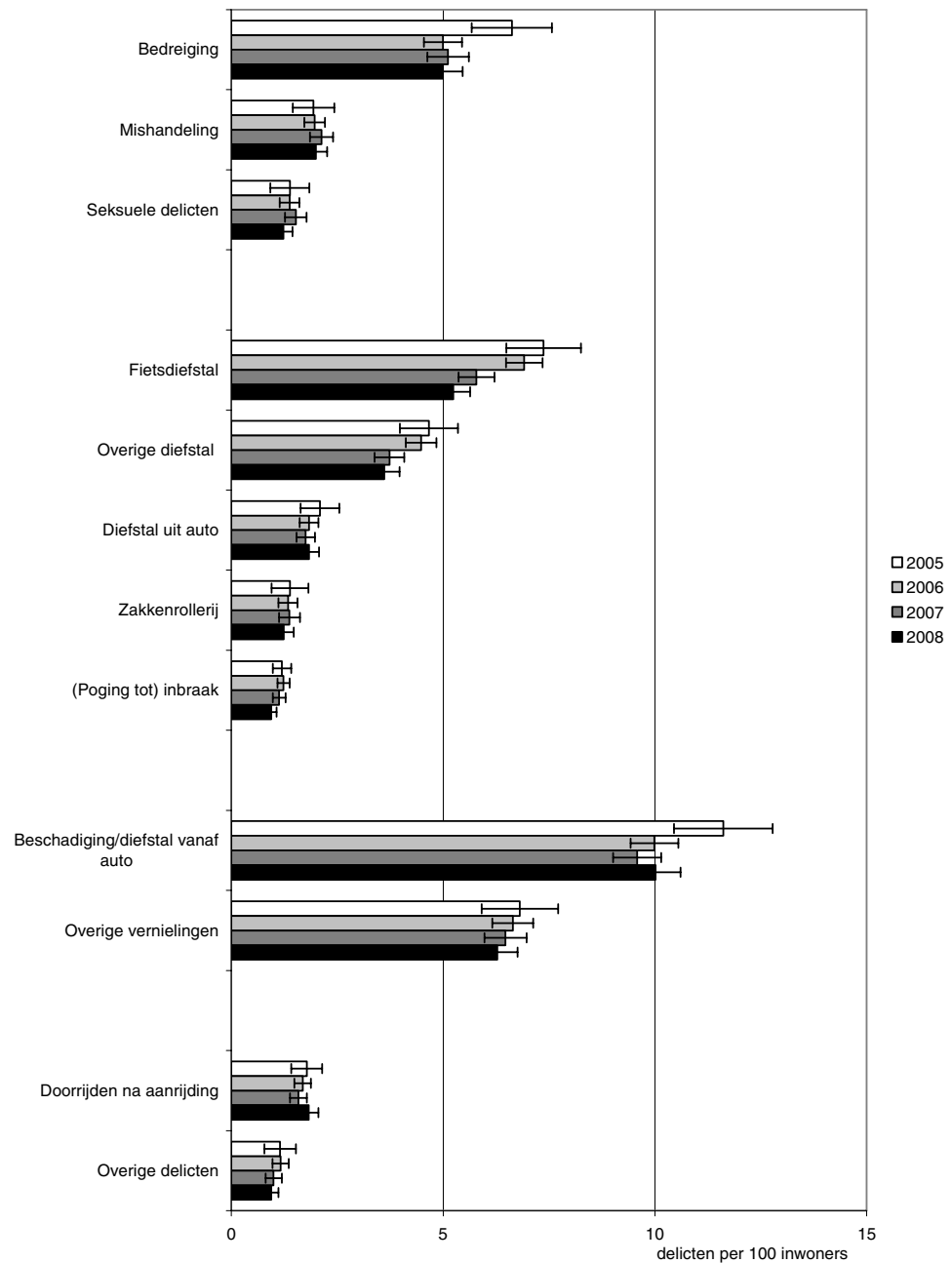
hoogste drie voorvallen van eenzelfde soort delict waarmee iemand binnen 12 maanden kan worden geconfronteerd.

De volgende paragrafen hebben betrekking op het aantal voorvallen dat de inwoners binnen Nederland hebben ondervonden.

4.3.1 Ondervonden delicten – afzonderlijk

Van alle onderscheiden delicten komt beschadiging aan de auto in Nederland het meest voor: volgens de VMR 2008 kwam dit tien keer per 100 inwoners voor. Dit komt overeen met 1,3 miljoen gevallen van autovandalisme in Nederland als geheel. Van overige vernielingen kwamen er zes per 100 inwoners voor. Omgerekend betreft dit ruim 0,8 miljoen voorvallen op jaarbasis.

Grafiek 4.10
Door de bevolking in Nederland ondervonden delicten (delicten per 100 inwoners)

Ook fietsdiefstal, bedreiging en niet nader onderscheiden diefstallen komen als delict vaak voor. Voor fietsdiefstallen kwam het aantal delicten neer op ruim vijf per 100 inwoners, wat overeenkomt met 0,7 miljoen gevallen. Bedreigingen kwamen vijf keer en overige diefstallen bijna vier keer per 100 inwoners voor (respectievelijk ongeveer 0,7 en 0,5 miljoen gevallen).

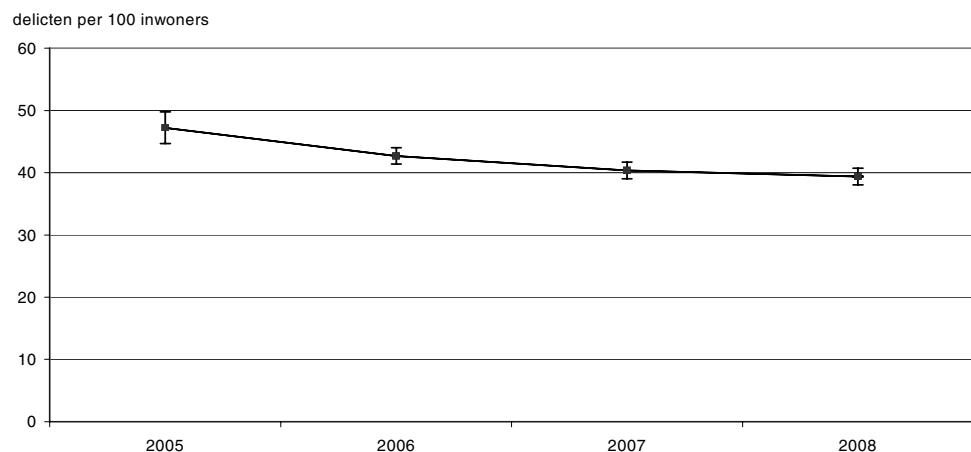
Van veel delictsoorten komen twee of minder gevallen per honderd inwoners voor, maar vormen in totaliteit toch een groot deel van alle delicten. Tot deze delicten behoren onder andere mishandelingen, diefstallen uit de auto, doorrijden na een aanrijding, seksuele delicten en zakkenrollerij. Autodiefstal en zakkenrollerij met geweld komen met 0,2 gevallen per 100 inwoners het minst vaak voor.

Van alle afzonderlijke delictsoorten ligt het aantal voorvallen in 2008 op vrijwel hetzelfde niveau als in 2007, zowel absoluut als per 100 inwoners. Wel is het aantal fietsdiefstallen en overige diefstallen geleidelijk gedaald ten opzichte van 2005, terwijl (pogingen tot) inbraken zijn verminderd ten opzichte van 2006. Het aantal bedreigingen ligt in 2008 wel lager dan in 2005, maar niet ten opzichte van de jaren daartussen.

4.3.2 Ondervonden delicten – totaal

Wanneer alle voorvallen van veel voorkomende criminaliteit waarmee de bevolking in Nederland wordt geconfronteerd worden samengenomen (uitgezonderd overige delicten), dan kwamen er volgens de VMR in 2008 ruim 39 voorvallen per 100 inwoners voor. Dit komt overeen met in totaal bijna 5,2 miljoen delicten. Dit wijkt niet wezenlijk af van het aantal (absoluut en relatief) in het jaar daarvoor. Wel is het totale aantal ondervonden delicten tussen 2005 en 2007 geleidelijk gedaald. In 2005 lag het aantal ondervonden delicten nog op 6,2 miljoen. Dit kwam neer op 47 delicten per 100 inwoners.

Grafiek 4.11
Door de bevolking in Nederland ondervonden delicten - totaal (delicten per 100 inwoners)

De verschillen tussen de regio's zijn groot: per 100 inwoners varieert het aantal delicten van 26 in Fryslân tot 61 in Amsterdam-Amstelland. Behalve in Fryslân ligt het totale aantal delicten per 100 inwoners ook in de regio's Drenthe, IJsselland, Hollands Midden en Zeeland onder het landelijke gemiddelde. In Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond ligt dit duidelijk hoger dan gemiddeld.

Evenals op landelijk niveau is er in geen enkele regio in 2008 een significant verschil in het aantal delicten per 100 inwoners vergeleken met het voorgaande jaar.

Grafiek 4.12
Door de bevolking in Nederland ondervonden delicten – totaal naar politieregio (delicten per 100 inwoners), 2008

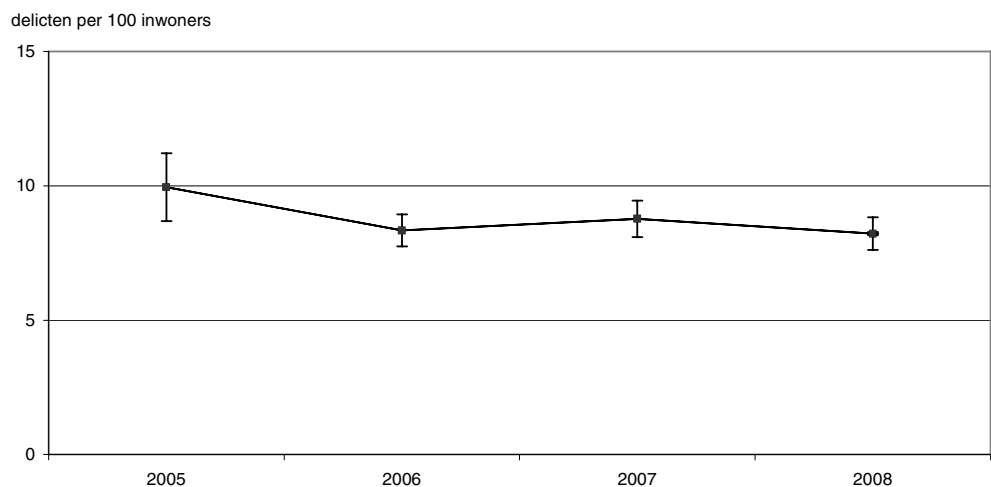

4.3.3 Ondervonden geweldsdelicten

Volgens de VMR 2008 kwamen ruim acht geweldsvoorvallen in Nederland per 100 inwoners voor. Dit is vrijwel even veel als in de jaren daarvoor. In 2007 gebeurde dit bijna negen keer, in het jaar daarvoor eveneens ruim acht keer, en in 2006 tien keer per 100 inwoners. De verschillen tussen deze jaren zijn niet significant.

De bevolking werd naar schatting met bijna 1,1 miljoen geweldsdelicten geconfronteerd. In 2007 en 2006 ging het om een vergelijkbaar aantal, terwijl in 2005 rond 1,3 miljoen geweldsdelicten werden vermeld. Ook deze aantallen wijken onderling niet wezenlijk af.

Grafiek 4.13
Door de bevolking in Nederland ondervonden geweldsdelicten (delicten per 100 inwoners)

Per regio varieert het aantal geweldsdelicten per 100 inwoners volgens de VMR 2008 van drie (Fryslân) tot veertien (Flevoland). Alleen in deze twee regio's wijkt dit aandeel af van het landelijke gemiddelde. In geen enkele regio is er een wezenlijk verschil tussen 2008 en het jaar daarvoor in het aandeel geweldsdelicten.

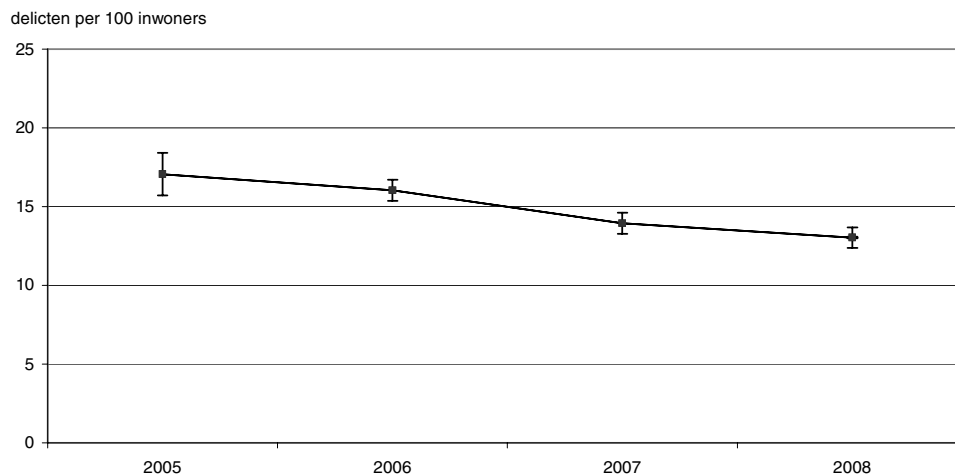
Grafiek 4.14
Door de bevolking in Nederland ondervonden geweldsdelicten naar politieregio (delicten per 100 inwoners), 2008

4.3.4 Ondervonden vermogensdelicten

Volgens de VMR 2008 had de bevolking te maken met dertien vermogensdelicten per 100 inwoners. In absolute aantallen zijn dit ruim 1,7 miljoen voorvallen. Dit wijkt niet wezenlijk af van de aantallen in het voorgaande jaar. Toen ging het om bijna veertien vermogensdelicten per 100 inwoners (1,8 miljoen voorvallen). Wel is sprake van een geleidelijke en significante daling over meerdere jaren. In 2005 kwamen nog zeventien vermogensdelicten per 100 inwoners (ruim 2,2 miljoen voorvallen) voor.

Grafiek 4.15
Door de bevolking in Nederland ondervonden vermogensdelicten (delicten per 100 inwoners)

Het aantal vermogensdelicten varieerde per regio van ruim 7 per 100 inwoners in Zeeland tot 23 in Amsterdam-Amstelland. Behalve in Zeeland ligt het aandeel vermogensdelicten ook in de regio's Fryslân, IJsselland en Zuid-Holland-Zuid lager dan gemiddeld. Naast Amsterdam-Amstelland heeft Rotterdam-Rijnmond een hoger dan gemiddeld aandeel vermogensdelicten per 100 inwoners.

Evenals voor Nederland als geheel is in 2008 in geen enkele regio sprake van een significant verschil in het aandeel ondervonden vermogensdelicten ten opzichte van het voorgaande jaar.

Grafiek 4.16
Door de bevolking in Nederland ondervonden vermogensdelicten naar politieregio (delicten per 100 inwoners), 2008

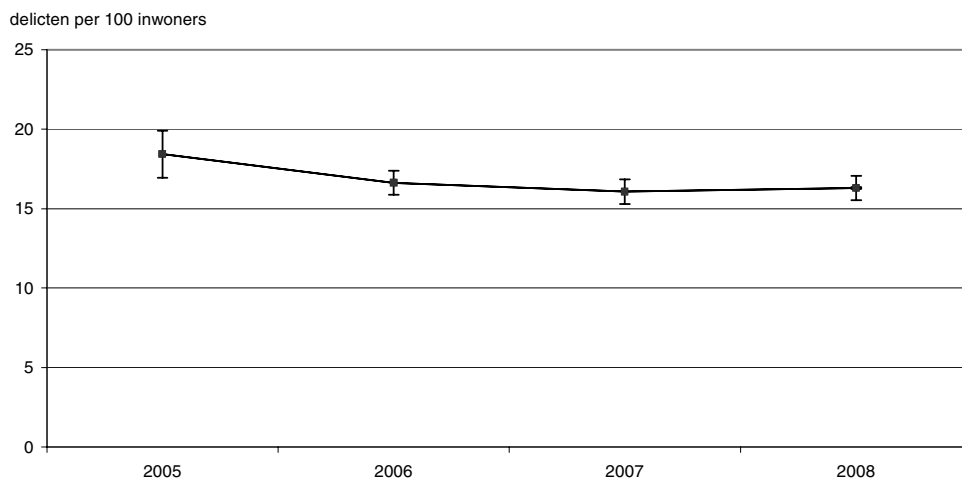

4.3.5 Ondervonden vandalismedelicten

Per 100 inwoners kwamen volgens de VMR 2008 ruim zestien gevallen van vandalisme voor. In absolute aantallen zijn dit naar schatting ruim 2,1 miljoen delicten. Dit is vrijwel even veel als in het jaar daarvoor. In 2006 kwamen bijna zeventien en in het jaar daarvoor ruim achttien gevallen van vandalisme per 100 inwoners voor. Dit komt overeen met resp. bijna 2,2 miljoen en ruim 2,4 miljoen vandalismedelicten. Ook ten opzichte van 2005 en 2006 zijn de verschillen niet significant.

Grafiek 4.17

Door de bevolking in Nederland ondervonden vandalismedelicten (delicten per 100 inwoners)

Per regio varieert het aantal vandalismedelicten waarmee de bevolking wordt geconfronteerd in 2008 van ruim elf per 100 inwoners (Drenthe) tot meer dan het dubbele (24; Amsterdam-Amstelland). In de regio's Drenthe en Hollands Midden is dit aandeel lager, in Amsterdam-Amstelland significant hoger dan het landelijke gemiddelde. In 2008 is in geen enkele politieregio sprake van een duidelijke toe- of afname ten opzichte van het voorgaande jaar.

Grafiek 4.18
Door de bevolking in Nederland ondervonden vandalismedelicten naar politieregio (delicten per 100 inwoners), 2008

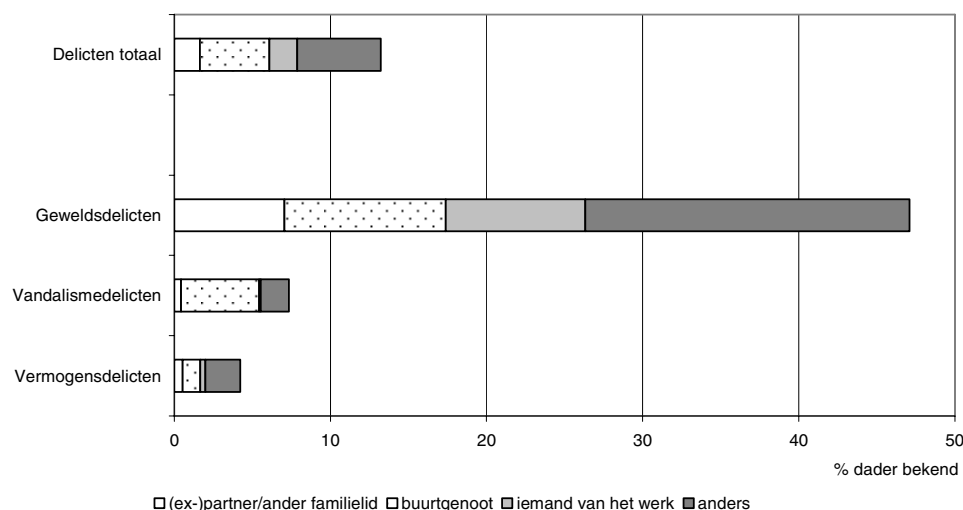

4.4 Bekendheid met daders

Aan de slachtoffers in de VMR is gevraagd of zij de dader(s) kenden. Ruim dertien procent van de slachtoffers geeft in 2008 aan dat zij de dader kennen. Bij geweldsdelicten is dit aandeel veel hoger (47 procent) dan bij andere delicten. Dit is niet verwonderlijk vanwege het vaak directe contact tussen slachtoffer en dader bij geweldsdelicten. Bij inbraken kent rond één op de zes slachtoffers de dader of daders; bij overige vernielingen is dit bij een op de acht slachtoffers bekend. Onder slachtoffers van andere delicten is veel minder vaak bekend wie de dader(s) zijn.

Aan de slachtoffers is ook gevraagd welke relatie zij tot de dader hadden. Het meest genoemd wordt een 'andere' bekende, gevolgd door een buurtgenoot (beide rond 5 procent). Opmerkelijk is dat slachtoffers van geweldsdelicten ook vaak iemand van het werk, (vooral bij seksuele delicten) of een (ex-)partner of ander familielid (vooral bij mishandelingen) als dader noemen.

Grafiek 4.19
Door de bevolking in Nederland ondervonden delicten naar relatie met dader(s) (% dader bekend), 2008

4.5 Ondervonden delicten naar plaats van het voorval

Uit de VMR blijkt dat ondervonden delicten vaak thuis gebeuren. In 2008 was dit in totaal bij een op de drie delicten het geval. Ook op straat (een kwart van alle ondervonden delicten) is een veel voorkomende locatie. Op werk of school wordt in negen procent van de gevallen genoemd, en parken of parkeerterreinen in acht procent. Horecagelegenheden en stations/bushaltes worden elk in vijf procent van alle ondervonden delicten als pleegplaats genoemd, en winkels of warenhuizen in ruim drie procent van de gevallen. Andere specifieke locaties komen voor alle delicten samen minder vaak voor.

Er zijn grote verschillen in locatie naar soort delict. Zo gebeurden bijna een op de drie gewelddelicten op straat, en een op de vijf op het werk of op school (seksuele delicten meer dan een kwart). Zestien procent van de gewelddelicten vond plaats in uitgaansgelegenheden.

Van de vermogensdelicten (exclusief inbraak en poging tot inbraak) gebeurden diefstallen uit de auto (41 procent) en overige diefstal (62 procent) relatief vaak thuis of bij huis. Diefstallen uit de auto vonden ook vaak op een parkeerterrein of op straat (elk rond 20 procent) plaats. Fietsdiefstallen gebeurden behalve thuis (bijna een kwart) ook vaak op straat (28 procent) en bij een station of bushalte (20 procent). Van zakkenrollerij vond een kwart in een winkel of warenhuis plaats, achttien procent op school of op het werk, en een vrijwel even groot deel op straat.

Meer dan andere delictsvormen gebeurden vandalismedelicten volgens de VMR 2008 in of om het huis (45 procent; overige vernielingen in meer dan de helft van de gevallen). Bijna een kwart van de vandalismedelicten gebeurde op straat (beschadiging van/diefstal vanaf de auto 26 procent, overige vernielingen 19 procent). Ruim één op de vijf gevallen van auto-vandalisme gebeurde op een parkeerterrein. Doorrijden na een aanrijding gebeurde in meer dan de helft van de gevallen op straat en in vijftien procent van de gevallen op een parkeerterrein.

Van andere, niet gespecificeerde delicten gebeurde ruim een derde (35 procent) op straat en 22 procent in of bij huis.

4.6 Samenvatting

In dit hoofdstuk is beschreven in hoeverre de bevolking van Nederland volgens de VMR wordt geconfronteerd met veel voorkomende criminaliteit, zowel in termen van slachtofferschap als in termen van het aantal ondervonden delicten. Het gaat daarbij om afzonderlijke delicten, maar ook om alle delicten samen en om een groepering in gewelddelicten, vermogensdelicten en vandalismedelicten. De gegevens van 2008 zijn daarbij landelijk vergeleken met die vanaf 2005. Ook is voor de VMR 2008 nagegaan welke regio's verschillen van het landelijke gemiddelde, en in welke regio's de ondervonden criminaliteit ten opzichte van het voorgaande jaar is toe- of afgenomen. Ten slotte is bekeken in hoeverre de slachtoffers bekend waren met de daders en is een beeld geschetst van de locatie waar het voorval plaats vond.

Landelijke uitkomsten:

- Een kwart van alle inwoners werd in de 12 voorgaande maanden slachtoffer van één of meer delicten. Dit is vrijwel even veel als in 2007, maar minder dan in de beide jaren daarvoor. Het totale slachtofferpercentage is daarmee in vier jaar tijd geleidelijk gedaald.
- Rond vijf procent werd slachtoffer van geweldsdelicten, twaalf procent van vermogensdelicten en eveneens twaalf procent van vandalisme. Ten opzichte van eerdere jaren is alleen het percentage slachtoffers van vermogensdelicten gedaald.
- Uitgedrukt in aantallen ondervonden delicten had de bevolking in 2008 te maken met in totaal 5,2 miljoen delicten. Dit komt neer op bijna veertig voorvallen per 100 inwoners. Dit is niet lager dan in 2007, maar wel ten opzichte van de jaren daarvoor. In 2005 werden nog bijna 6,2 miljoen delicten ondervonden (47 per 100 inwoners).
- De bevolking werd geconfronteerd met rond 1,1 miljoen geweldsdelicten (8 per 100 inwoners), 1,7 miljoen vermogensdelicten (13 per 100 inwoners) en ruim 2,1 miljoen vandalismedelicten (16 per 100). Het aantal ondervonden vermogensdelicten is niet lager dan in 2007, maar wel ten opzichte van de beide jaren daarvoor.
- Dertien procent van de slachtoffers geeft aan dat zij de dader kennen. Bij geweldsdelicten is dit aandeel bijna de helft.
- Rond een derde van alle delicten samen gebeurt in of bij het huis van de slachtoffers; een kwart vindt plaats op straat. Maar er zijn grote verschillen per soort delict.

Regionale verschillen:

- Het totale slachtofferpercentage in 2008 is in de politieregio's Fryslân, Drenthe, Twente, Noord- en Oost-Gelderland en Zeeland lager dan gemiddeld. In de regio's Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond is dit juist hoger.
- In de regio Fryslân is het percentage geweldsdelicten lager, in Flevoland hoger dan gemiddeld.
- Van vermogensdelicten werden in Fryslân, IJsselland, Zuid-Holland-Zuid en Zeeland relatief weinig inwoners slachtoffer; in Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond relatief veel.
- In Drenthe werden naar verhouding minder inwoners slachtoffer van vandalisme dan gemiddeld, in Amsterdam-Amstelland, Utrecht en Haaglanden juist meer.
- In de regio Gelderland-Zuid is het totale slachtofferpercentage en dat van vermogensdelicten in 2008 lager dan in het voorgaande jaar.

5. Melding en aangifte van misdrijven

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komen de contacten tussen de politie en slachtoffers van delicten aan de orde. Daarbij wordt een beeld geschetst van het aangiftegedrag van de bevolking. Slechts een deel van de door de bevolking ondervonden delicten wordt door de politie geregistreerd. Allereerst worden de meeste voorvallen om wat voor reden dan ook niet bij de politie bekend. Deze delicten die buiten het gezichtsveld van de politie blijven, worden aangeduid met de term 'verborgen misdaad' (dark number). Maar ook van de voorvallen die wel bekend of gemeld zijn (door melding van of namens het slachtoffer of door de politie zelf ontdekt), komen alleen die delicten in de politieregistraties terecht waarvoor een ondertekende aangifte is gedaan en die vervolgens correct en eenduidig in de politiestructuren zijn verwerkt.

Ook kan aangifte via internet worden gedaan. Mogelijk worden deze elektronische aangiften niet voor alle soorten delicten en binnen alle politieregio's volledig in de politieregistraties verwerkt.

In dit hoofdstuk staan de meldingsbereidheid en aangiftedeadigheid centraal. Ook wordt aandacht besteed aan de redenen waarom slachtoffers wel of geen aangifte doen van delicten. Verder wordt ingegaan op door de politie verstrekte adviezen en informatie over het verloop van de zaak.

In de VMR is melding en aangifte per soort delict alleen van het meest recente voorval bekend; voor de overige voorvallen wordt eenzelfde meldings- en aangiftedeadigheid verondersteld. Verder zijn deze gegevens beperkt tot voorvallen die slachtoffers in Nederland zijn overkomen.

5.2 Melding

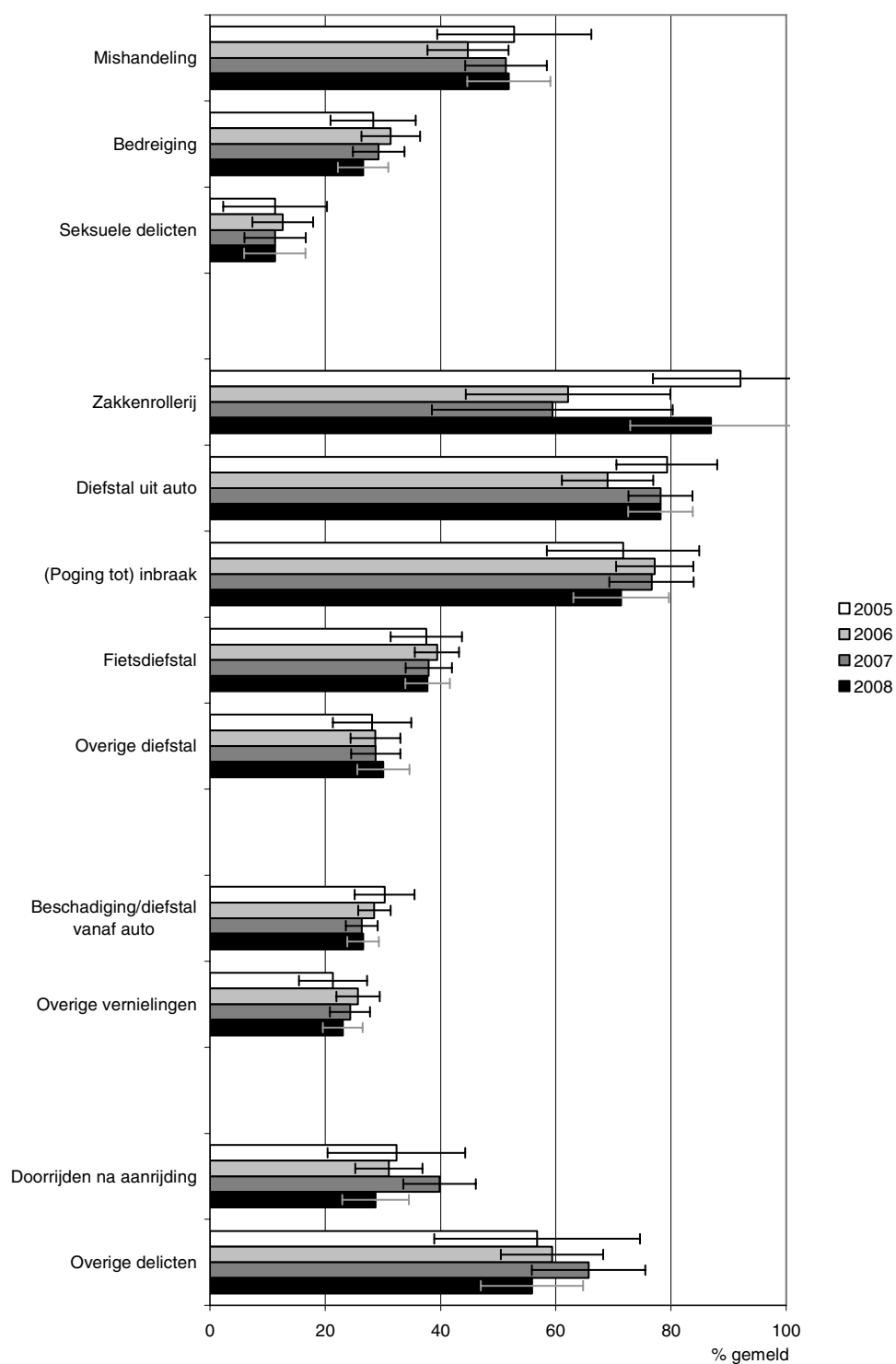
In deze paragraaf wordt ingegaan op de meldingsbereidheid van slachtoffers van delicten. Van een melding is sprake als het voorval door of namens het slachtoffer is gemeld bij de politie. Zoals ook bij de behandeling van slachtofferschap komen eerst alle afzonderlijke soorten delicten die in de VMR voorkomen aan de orde. Vervolgens wordt voor alle delicten samen een beeld in de tijd en naar politieregio geschetst en daarna voor de onderscheiden delictgroepen.

5.2.1 Afzonderlijke delicten

Er bestaan duidelijke verschillen in de mate waarin voorvallen worden gemeld bij de politie. Dit varieert in 2008 van elf procent voor seksuele delicten tot (bijna) tachtig procent en meer voor autodiefstal, diefstal uit de auto en zakkenrollerij met geweld. Ook (poging tot) inbraak en zakkenrollerij (zonder geweld) werden met rond twee van de drie voorvallen relatief veel gemeld. Van mishandeling en overige, niet nader genoemde delicten werd in ruim de helft van de gevallen melding gemaakt; bij fietsdiefstal gebeurde dat in meer dan een op de drie gevallen. Van overige diefstallen en doorrijden na een ongeval werd rond dertig procent gemeld; bij bedreigingen, autovandalisme en overige vernielingen gebeurde dit in ongeveer een kwart van de voorvallen.

Bij geen van de afzonderlijke delictsoorten is in 2008 sprake van een significante verandering in de meldingsbereidheid ten opzichte van de voorgaande jaren.

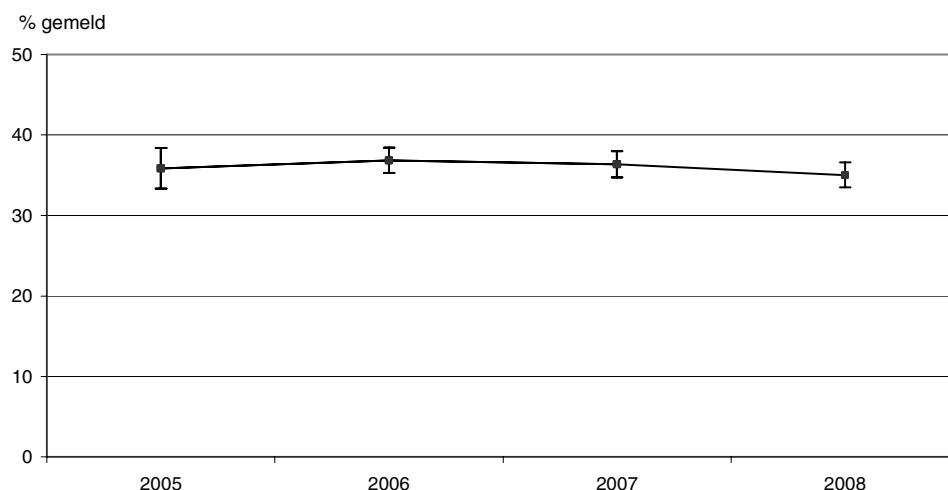
Grafiek 5.1
Bij de politie gemelde delicten (% gemeld)

5.2.2 Delicten totaal

Volgens de VMR 2008 werd ruim een derde (35 procent) van alle voorvallen door of namens de slachtoffers bij de politie gemeld. Dit is vrijwel even veel als in de drie hieraan voorafgaande jaren.

Grafiek 5.2
Bij de politie gemelde delicten – totaal (% gemeld)

Per politieregio varieert de meldingsbereidheid in 2008 voor alle ondervonden delicten samen van minder dan dertig procent (Gelderland-Midden, Amsterdam-Amstelland) tot veertig procent en meer (Drenthe, Zaanstreek-Waterland, Haaglanden). In geen enkele regio is de meldingsbereidheid duidelijk hoger dan het landelijke gemiddelde. Alleen in de regio Amsterdam-Amstelland is deze bereidheid lager dan gemiddeld. In geen enkele politieregio wijkt het totale meldingspercentage in 2008 af van dat in het jaar daarvoor.

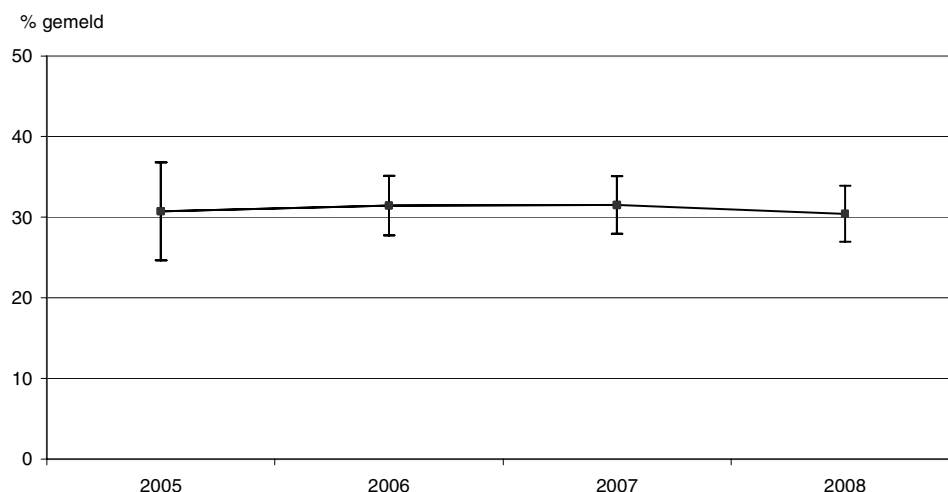
Grafiek 5.3
Bij de politie gemelde delicten – totaal naar politieregio (% gemeld), 2008

5.2.3 Gewelddelicten

Drie van de tien gewelddelicten werden volgens de VMR 2008 bij de politie gemeld. Dit is even veel als in de drie jaren hiervoor.

Grafiek 5.4
Bij de politie gemelde geweldsdelicten (% gemeld)

Per politieregio schommelt het percentage bij de politie gemelde geweldsdelicten van 14 in Amsterdam-Amstelland tot 47 in Zaanstreek-Waterland. Alleen in Amsterdam-Amstelland is dit meldingspercentage duidelijk lager dan voor Nederland als geheel; in geen enkele regio is dit hoger dan gemiddeld. In geen enkele regio is het percentage gemelde geweldsdelicten in 2008 significant hoger of lager dan in het jaar daarvoor.

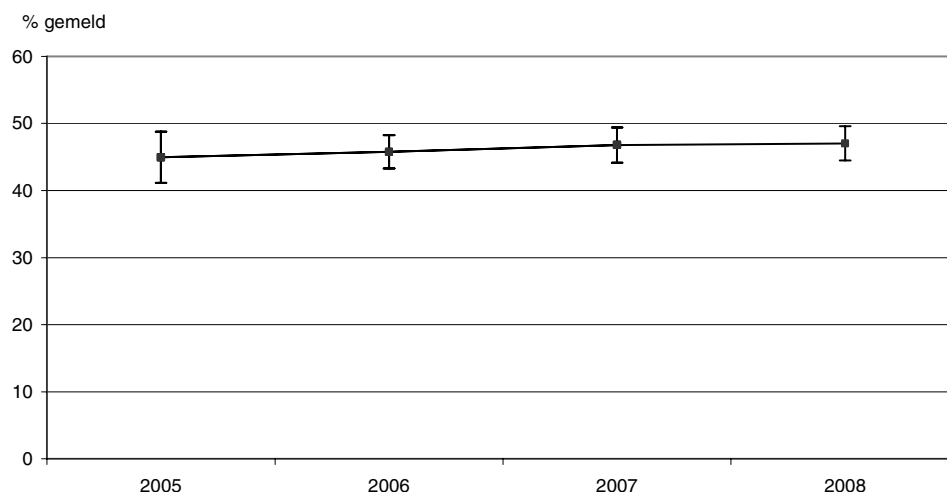
Grafiek 5.5
Bij de politie gemelde geweldsdelicten naar politieregio (% gemeld), 2008

5.2.4 Vermogensdelicten

Van alle in Nederland ondervonden vermogensdelicten werd volgens de VMR 2008 iets minder dan de helft (47 procent) bij de politie gemeld. Dit aandeel lijkt in de afgelopen jaren iets te zijn toegenomen, maar de verschillen zijn niet significant.

Grafiek 5.6
Bij de politie gemelde vermogensdelicten (% gemeld)

Per politieregio varieert de meldingsbereidheid van vermogensdelicten in 2008 van 34 procent (Amsterdam-Amstelland) tot 62 procent (Brabant-Zuid-Oost). Alleen in deze politieregio's wijkt het meldingspercentage duidelijk af van het landelijke gemiddelde. In geen enkele regio werden in 2008 wezenlijk meer of minder vermogensdelicten gemeld dan in 2007.

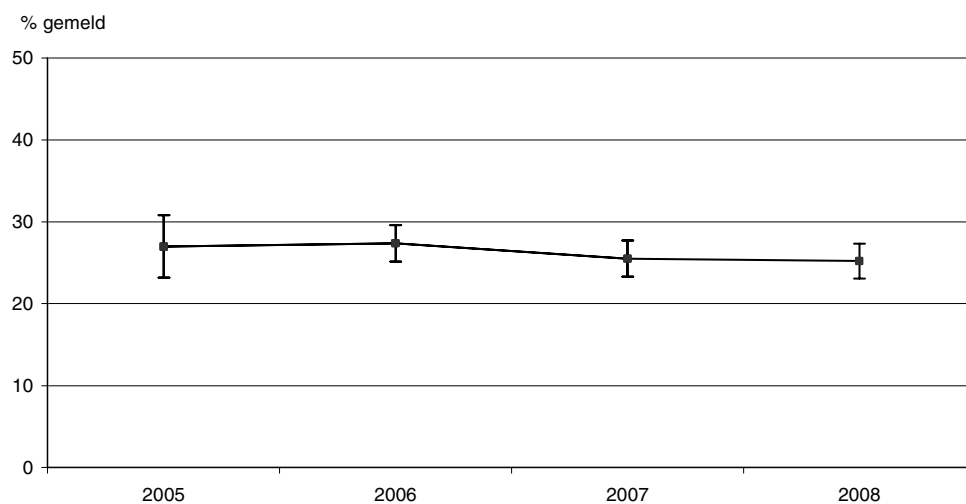
Grafiek 5.7
Bij de politie gemelde vermogensdelicten naar politieregio (% gemeld), 2008

5.2.5 Vandalismedelicten

Een kwart van de vandalismedelicten (25 procent) werd volgens de VMR 2008 bij de politie gemeld. In de periode 2005-2008 zijn hierin geen duidelijke verschillen waarneembaar.

Grafiek 5.8
Bij de politie gemelde vandalismedelicten (% gemeld)

Per politieregio varieert het percentage gemelde vandalismedelicten in 2008 van 13 in de regio Gelderland-Midden tot 36 in Haaglanden. Alleen Gelderland-Midden heeft een significant lager meldingspercentage dan het landelijke gemiddelde. Ook is dit aandeel in deze regio lager dan in het jaar daarvoor. Verder wijkt dit aandeel in geen enkele andere regio duidelijk af ten opzichte van 2007.

Grafiek 5.9
Bij de politie gemelde vandalismedelicten naar politieregio (% gemeld), 2008

5.3 Aangifte

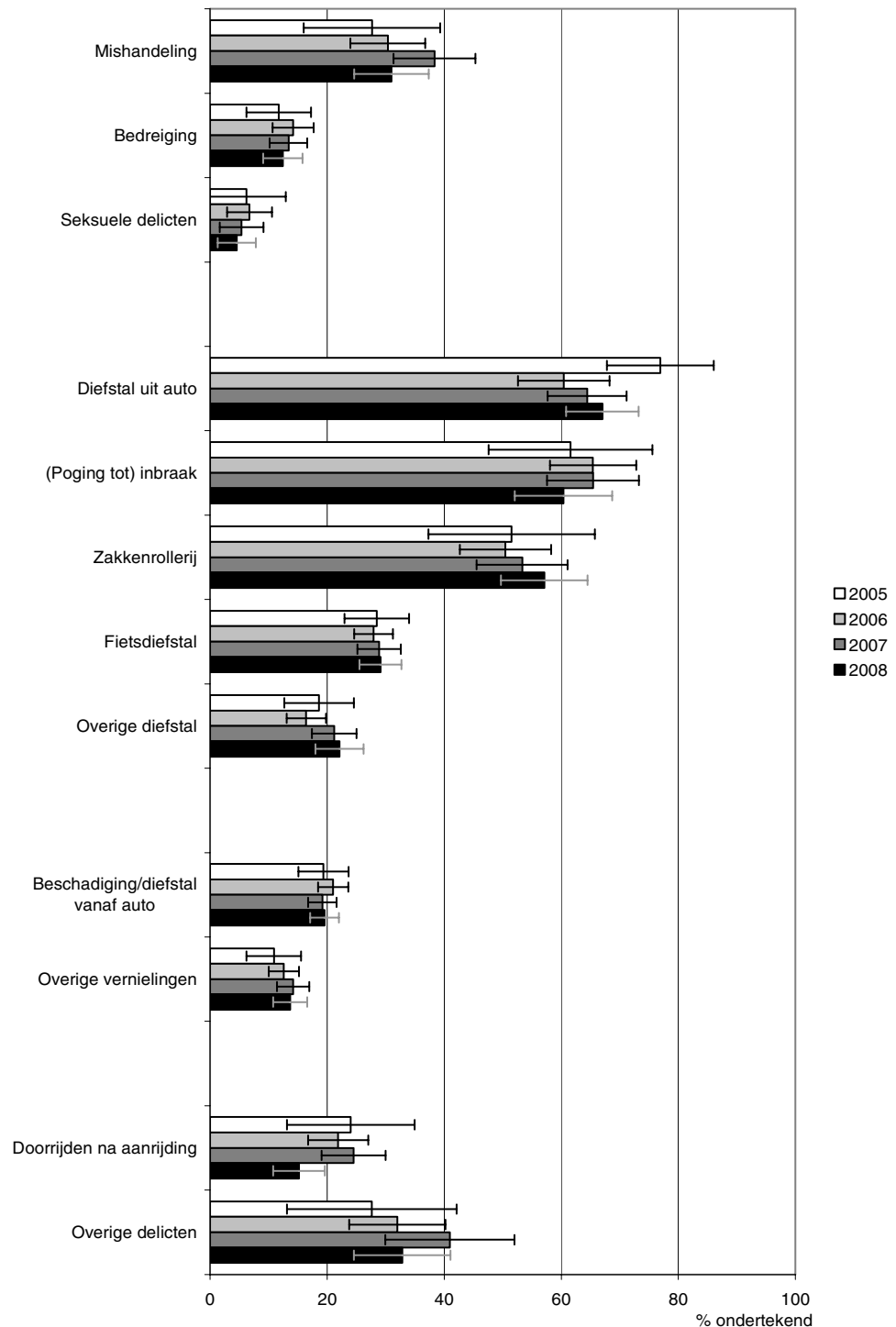
In deze paragraaf staat de aangiftebereidheid centraal. Hieronder wordt verstaan dat van een voorval dat bij de politie bekend is ook een schriftelijke verklaring of proces-verbaal is ondertekend. De verdere opzet is gelijk aan de voorgaande paragrafen over melding: eerst

worden alle afzonderlijke delicten besproken, vervolgens alle delicten totaal en ten slotte groepen delicten in de tijd en naar regio.

5.3.1 Afzonderlijke delicten

Ook de mate waarin van ondervonden voorvallen een schriftelijke verklaring bij de politie wordt ondertekend varieert naar soort delict. Volgens de VMR 2008 werd bij minder dan één op de twintig seksuele delicten (5 procent) een ondertekende verklaring opgenomen. Daarentegen gebeurde dit bij drie kwart van alle autodiefstallen en zakkenrollerijen met geweld.

Grafiek 5.10
Delicten waarbij een document is ondertekend (% ondertekend)

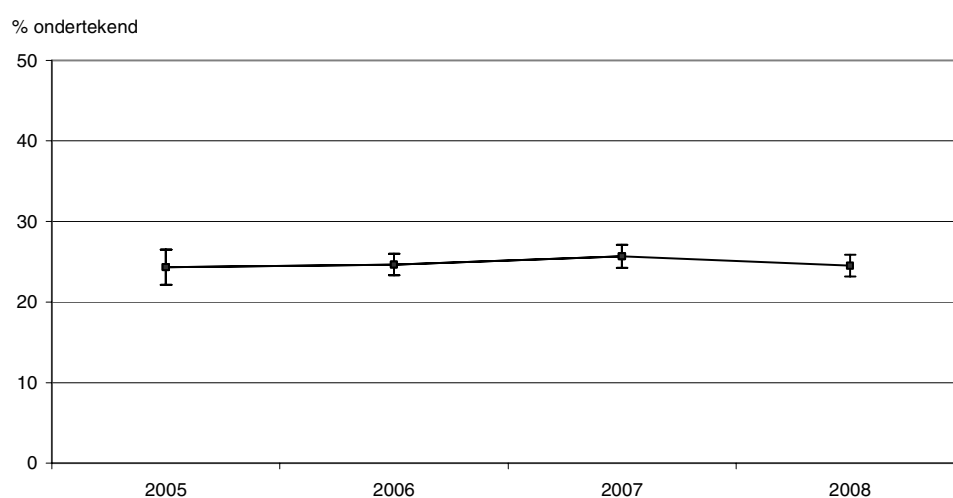
Bij zeven van de tien inbraken en twee op de drie diefstallen uit de auto werd een document getekend. Ook bij zakkenrollerij zonder geweld gebeurde dit in meer dan de helft van de gevallen. Pogingen tot inbraak leidden in vier op de tien gevallen tot een aangifte; bij overige, niet nader genoemde delicten, mishandelingen en fietsdiefstallen gebeurde dit in rond drie op de tien gevallen. Bij overige diefstal en autovandalisme werd bij een vijfde van de gevallen een document ondertekend, bij doorrijden na een aanrijding, overige vernielingen en bedreiging werd in twaalf tot vijftien procent van de gevallen een document ondertekend.

Bij geen enkel soort delict is sprake van een duidelijke stijging of daling van de aangiftebereidheid in 2008 ten opzichte van de drie voorafgaande jaren.

5.3.2 Delicten totaal

Volgens de VMR 2008 werd bij een kwart van alle ondervonden delicten een document bij de politie ondertekend. Dit wijkt niet af van de jaren hiervoor.

Grafiek 5.11
Delicten waarbij een document is ondertekend – totaal (% ondertekend)

De aangiftebereidheid voor alle ondervonden delicten samen verschilt in 2008 per politieregio van 19 procent in Zeeland tot 33 procent in Brabant-Noord. Alleen in deze laatste regio is de aangiftebereidheid duidelijk hoger dan het landelijke gemiddelde; in geen enkele regio is dit lager dan gemiddeld. Ook vertoont geen enkele regio in 2008 een duidelijk andere totale aangiftebereidheid dan het jaar daarvoor.

Grafiek 5.12
Delicten waarbij een document is ondertekend – totaal naar politieregio (% ondertekend), 2008

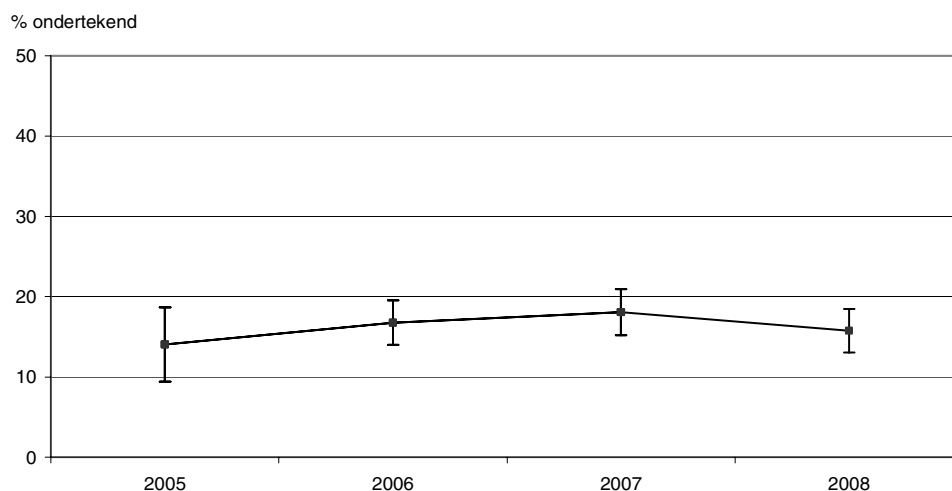
Regio t.o.v. Nederland

5.3.3 Gewelddelicten

Van alle gewelddelicten waarvan de bevolking in Nederland volgens de VMR 2008 slachtoffer werd, resulteerde zestien procent in een ondertekend document. Dit wijkt niet significant af van de jaren daarvoor.

Grafiek 5.13
Gewelddelicten waarbij een document is ondertekend (% ondertekend)

Per politieregio schommelt het aandeel aangegeven gewelddelicten in 2008 van zeven procent (Utrecht, Amsterdam-Amstelland, Zeeland)) tot meer dan een kwart (Groningen, Brabant-Zuid-Oost). In geen enkele regio ligt dit aandeel hoger of lager dan gemiddeld. Ook wijkt het aangiftepercentage voor gewelddelicten in 2008 in geen enkele regio af van dat in 2007.

Grafiek 5.14
Gewelddelicten waarbij een document is ondertekend naar politieregio (% ondertekend), 2008

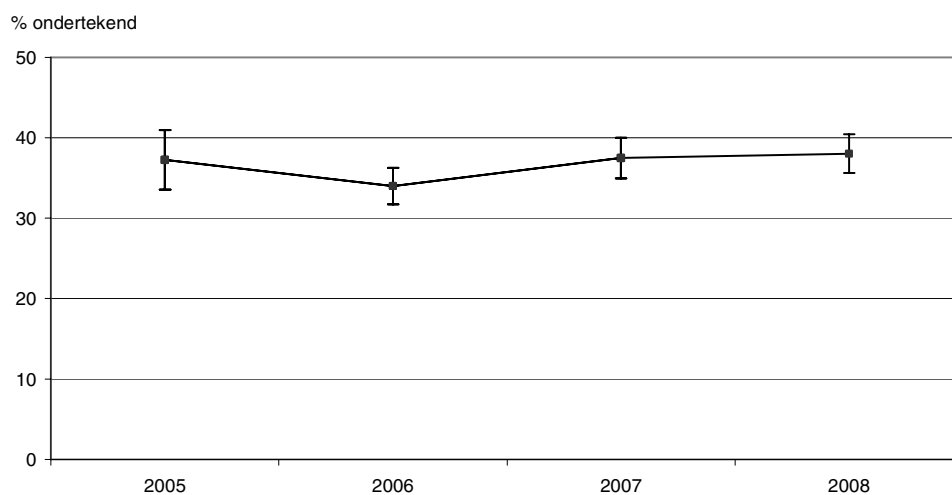
Regio t.o.v. Nederland

5.3.4 Vermogensdelicten

Volgens de VMR 2008 werden bijna vier op de tien (38 procent) van alle in Nederland ondervonden vermogensdelicten bij de politie aangegeven. Dit is vrijwel even vaak als in de jaren daarvoor.

Grafiek 5.15
Vermogensdelicten waarbij een document is ondertekend (% ondertekend)

In de politieregio's Gelderland-Zuid en Amsterdam-Amstelland was dit aangiftepercentage in 2008 het laagst (30 procent), in de regio Brabant-Noord het hoogst (51 procent). Deze percentages zijn niet significant lager of hoger dan het landelijke gemiddelde. In de regio Drenthe is het percentage aangegeven vermogensdelicten in 2008 (42 procent) duidelijk hoger dan het jaar daarvoor.

Grafiek 5.16
Vermogensdelicten waarbij een document is ondertekend naar politieregio (% ondertekend), 2008

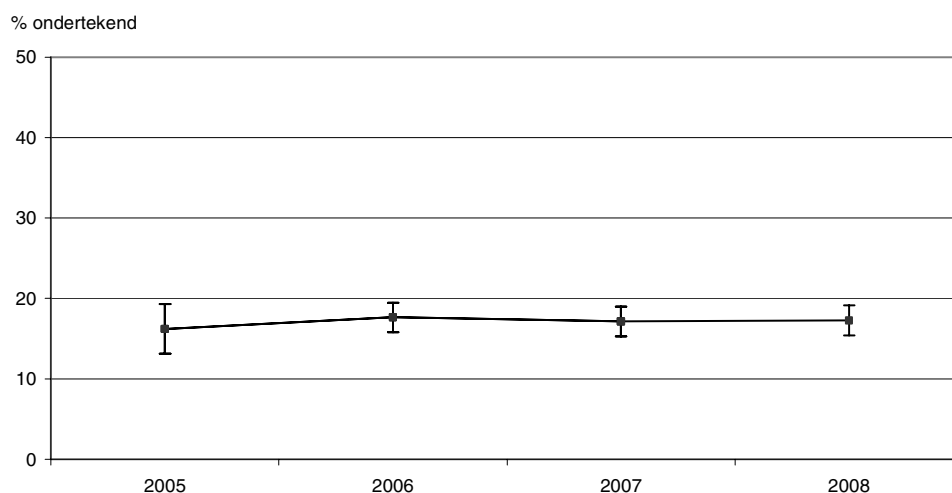
Regio t.o.v. Nederland

5.3.5 Vandalismedelicten

Volgens de VMR 2008 werd bij zeventien procent van alle vandalismedelicten een document bij de politie ondertekend. Ook dit is vrijwel hetzelfde als in de hieraan voorafgaande jaren.

Grafiek 5.17
Vandalismedelicten waarbij een document is ondertekend (% ondertekend)

Het percentage aangegeven vandalismedelicten varieert in 2008 per politieregio van 6 procent in Gelderland-Midden tot 26 procent in Midden- en West-Brabant. Alleen in Gelderland-Midden ligt dit aandeel duidelijk lager dan het landelijke gemiddelde. Ook ligt dit percentage in deze regio in 2008 significant lager dan in het voorgaande jaar. In geen enkele regio is het aandeel vandalismedelicten waarbij een document is ondertekend hoger dan het landelijke gemiddelde of hoger dan in 2007.

Grafiek 5.18
Vandalismedelicten waarbij een document is ondertekend naar politieregio (% ondertekend), 2008

Regio t.o.v. Nederland

5.4 Wijze van melden

Voor zover het laatste voorval bij de politie bekend is, is per soort delict aan de slachtoffers gevraagd naar de manier waarop dit bij de politie is gemeld. Ook hierbij is de veronderstelling dat dit bij de voorgaande gevraagde delicten op dezelfde manier is gebeurd¹³.

Volgens de VMR 2008 werd het grootste deel van alle ondervonden delicten, 41 procent, telefonisch gemeld. Meer dan een derde (36 procent) werd gemeld op een politiebureau. Achttien procent van de meldingen gebeurde via internet. Een zeer klein deel werd gemeld bij een agent op straat of op een andere manier (beide rond twee à drie procent van alle gemelde delicten).

Er zijn grote regionale verschillen in de wijze van melden. Het aandeel telefonische meldingen varieert van 28 procent (Utrecht, Amsterdam-Amstelland) tot meer dan het dubbele (57 procent; Limburg-Noord). Meldingen op het politiebureau lopen uiteen van minder dan een kwart van alle meldingen (Groningen, Noord- en Oost-Gelderland, Brabant-Noord, Limburg-Noord) tot ruim zestig procent in Amsterdam-Amstelland. Het gebruik van internet voor meldingen bedroeg in Amsterdam-Amstelland en Flevoland rond de zeven procent, terwijl dit medium in Brabant-Noord voor drie van de tien meldingen werd gebruikt.

In Utrecht werd vijf procent van de voorvallen ter plaatse gemeld. Daarnaast gebeurde dit in Gelderland-Zuid, Utrecht en Flevoland bij vijf procent op een andere dan genoemde wijze van melden. In een aantal regio's kwamen melding op de plaats van het delict en andere wijzen van melden niet voor.

5.5 Redenen voor (niet) melden en (niet) aangeven

Aan slachtoffers die een voorval niet bij de politie hadden gemeld is gevraagd naar de reden waarom zij dat niet hebben gedaan. Ook is aan degenen die het wel hebben gemeld maar niet aangegeven, gevraagd naar de reden hiervan. Ten slotte is aan degenen die het delict wel hebben aangegeven gevraagd waarom zij dit hebben gedaan.

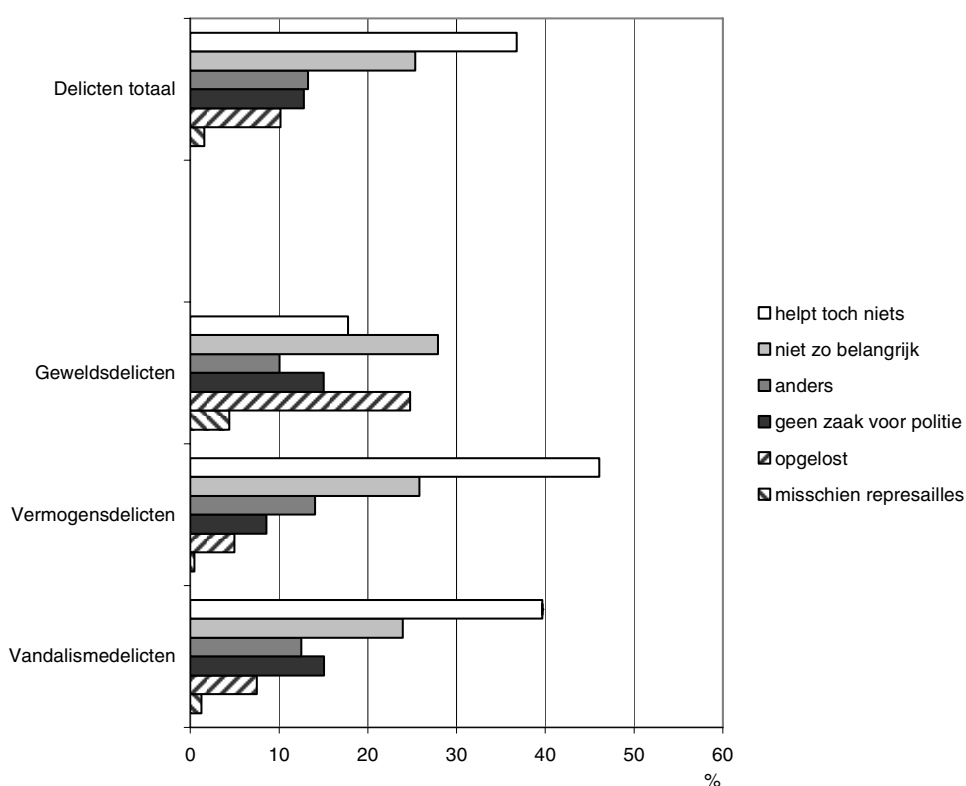
¹³ Telefonische aangifte of aangifte via internet is niet in alle regio's of voor alle delictsoorten mogelijk.

5.5.1 Redenen voor niet melden

De meest genoemde reden in 2008 om een delict niet te melden was dat het toch niets helpt. Voor 37 procent van de niet gemelde voorvallen werd deze reden gegeven. Eveneens vaak genoemd werd dat het niet zo belangrijk was (25 procent). In één op de acht gevallen (13 procent) werd als reden gegeven dat het geen zaak voor de politie was; bij één op de tien voorvallen werd genoemd dat de zaak was opgelost. In een beperkt aantal gevallen (rond 2 procent) werd gevreesd voor represailles. Bij dertien procent speelden andere, niet nader bekende redenen een rol om het voorval niet te melden.

Tussen de verschillende soorten delicten bestaan duidelijke verschillen in de mate waarin deze redenen worden genoemd. Zo wordt bij bedreiging, (poging tot) inbraak, overige diefstal en doorrijden na aanrijding 'het is niet zo belangrijk' het meest als reden genoemd om het voorval niet te melden. Bij seksuele delicten en mishandeling wordt 'het is opgelost' het meest genoemd. Opmerkelijk ten slotte is dat bij ten minste één op de vijf niet gemelde inbraken, diefstallen uit de auto, zakkenrollerijen, doorrijdingen na een aanrijding en overige delicten een andere, niet nader omschreven reden wordt genoemd.

Grafiek 5.19
Niet bij de politie gemelde delicten naar reden (%), 2008

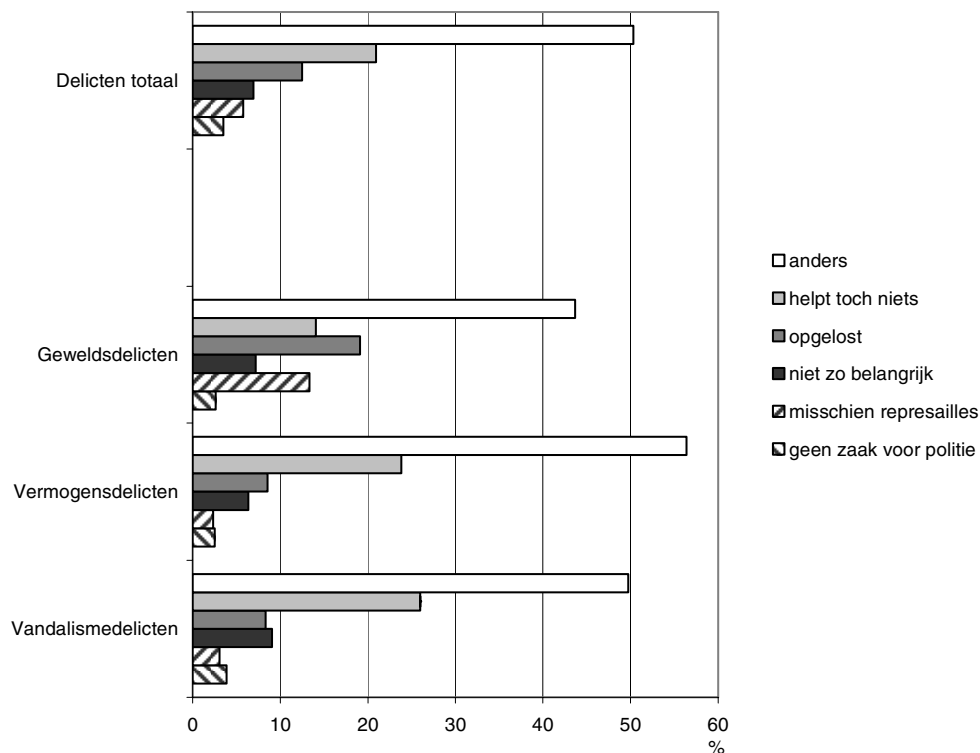

Ook tussen de afzonderlijke politieregio's bestaan verschillen in welke redenen het meest worden genoemd om een delict niet te melden. Zo wordt 'het was niet belangrijk' in Groningen en Hollands Midden vaker dan gemiddeld als reden gegeven; in Midden- en West-Brabant geldt dit voor 'het is opgelost', en in Drenthe voor 'dit is geen zaak voor de politie'. In Amsterdam-Amstelland wordt 'het is opgelost', in Limburg-Noord 'het was niet belangrijk' juist relatief weinig genoemd.

5.5.2 Redenen voor niet-aangifte

Slachtoffers die een delict wel hebben gemeld maar geen document hebben ondertekend gaven hiervoor in de helft van de gevallen andere, niet nader genoemde redenen. In één op de vijf gevallen werd genoemd dat het toch niets helpt, bij één op de acht voorvallen dat het was opgelost. Zeven procent van de wel gemelde gevallen werd niet aangegeven omdat het niet belangrijk was en bij zes procent was angst voor represailles een reden om geen aangifte te doen.

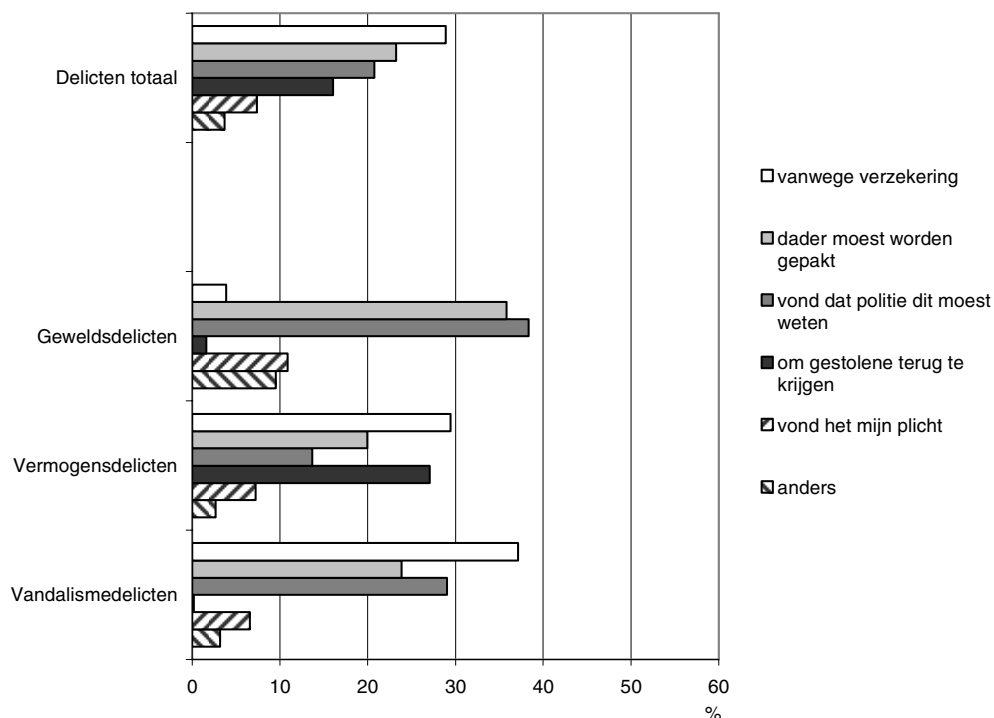
Grafiek 5.20
Niet bij de politie aangegeven delicten naar reden van niet-aangifte (%), 2008

5.5.3 Redenen voor aangifte

De meest genoemde redenen om een delict bij de politie aan te geven (en daarbij dus een document te ondertekenen) was volgens de VMR 2008 vanwege de verzekering (29 procent). Dat de dader gepakt moet worden werd in bijna een kwart (23 procent) van de aangegeven delicten als reden gegeven. Eén op de vijf delicten werd aangegeven omdat de slachtoffers vonden dat de politie dit moest weten; in één op de zes gevallen (zestien procent) gebeurde dit om de gestolen goederen terug te krijgen. 'Ik vond het mijn plicht' werd - afgezien van niet nader gespecificeerde andere redenen - met zeven procent relatief het minst vaak genoemd.

Grafiek 5.21
Bij de politie aangegeven delicten naar reden van aangifte (%), 2008

Er zijn tussen de afzonderlijke soorten en groepen delicten wel verschillen in wat als belangrijkste reden werd gegeven om aangifte te doen. Deze redenen hangen deels samen met de aard van het delict. Zo is bij seksuele delicten, bedreigingen en overige vernielingen de belangrijkste reden dat de politie dit moest weten. Bij mishandelingen, inbraken en overige, niet nader genoemde delicten is de belangrijkste reden dat men wil dat de dader wordt gepakt; bij fietsdiefstal en zakkenrollerij geldt dat voor het terugkrijgen van het gestolene.

5.6 Tevredenheid over politieoptreden bij aangifte

Per soort delict is aan slachtoffers die bij het (laatste) voorval een document bij de politie hebben ondertekend gevraagd of zij tevreden waren over wat de politie aan de zaak heeft gedaan¹⁴. Als een slachtoffer (helemaal) niet tevreden was, is doorgevraagd naar de reden daarvan.

Van slachtoffers van geweldsdelicten (vooral van bedreiging) was in 2008 de helft tevreden over het politieoptreden bij aangifte. Dit aandeel is hoger dan gemiddeld.

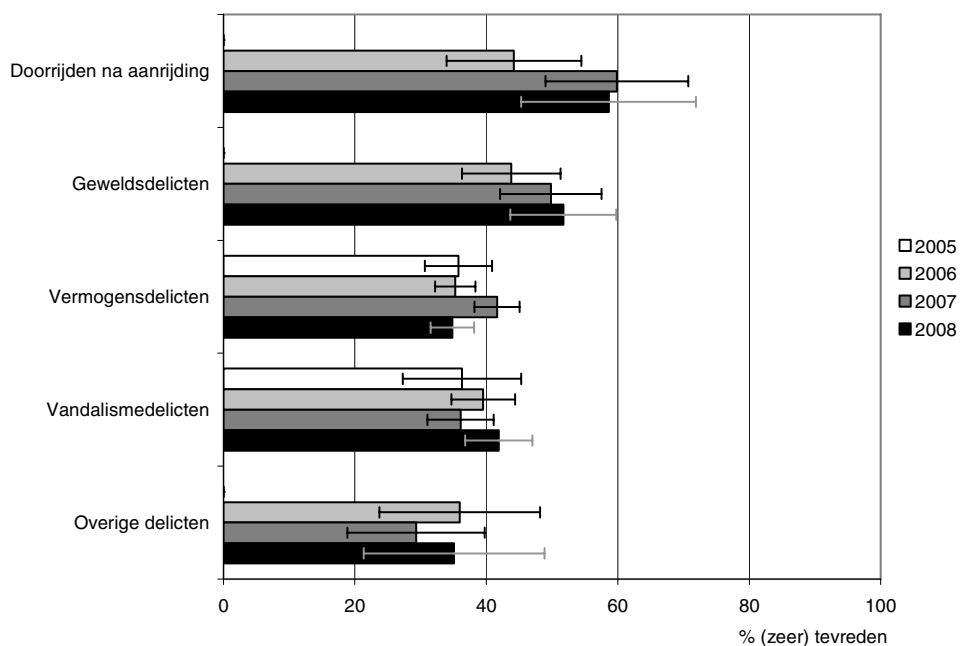
Slachtoffers van vermogensdelicten als geheel zijn niet significant meer of minder tevreden over de politie dan gemiddeld. Wel zijn slachtoffers van fietsdiefstal en diefstal uit de auto daarover minder vaak tevreden dan gemiddeld.

Ook onder slachtoffers van vandalismedelicten wijkt de tevredenheid over het politieoptreden niet af van het gemiddelde. Slachtoffers van doorrijden na een aanrijding zijn wel meer tevreden dan gemiddeld.

In 2008 zijn slachtoffers van vermogensdelicten als geheel minder tevreden over het politieoptreden bij aangifte dan in het voorgaande jaar. Bij de overige delicten en delictsgroepen zijn hierin geen duidelijke verschillen ten opzichte van eerdere jaren.

¹⁴ In het volgende hoofdstuk staat de tevredenheid over contacten met de politie in het algemeen centraal. Daarbij komt ook de tevredenheid over contacten in verband met een aangifte of melding aan de orde. In dat kader is dat niet alleen vanwege eigen slachtofferschap (zoals in dit hoofdstuk), maar ook in verband met het getuige zijn van een misdrijf of een melding van een verdachte situatie.

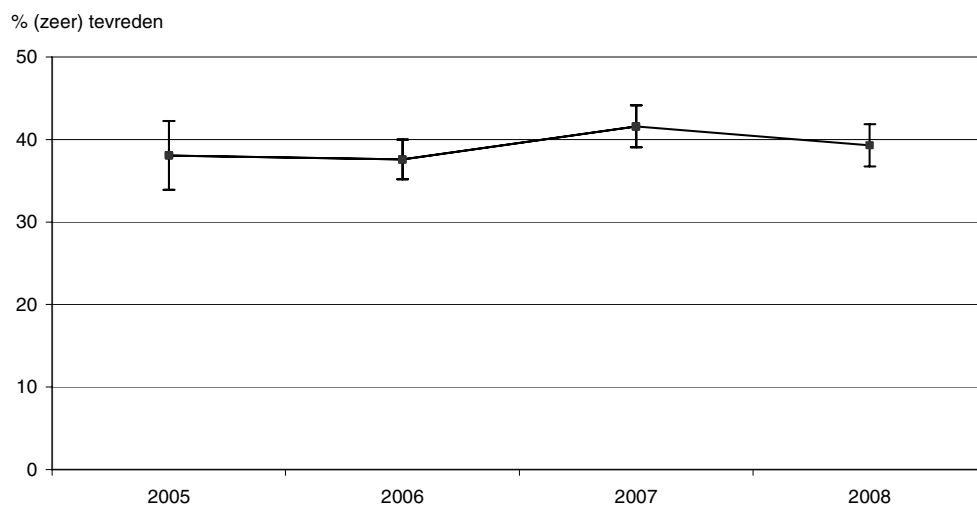
Grafiek 5.22
Tevredenheid over politieoptreden bij aangegeven delicten (% [zeer] tevreden)

¹⁾ Voor geweldsdelicten, doorrijden na aanrijding en overige delicten is het aantal waarnemingen in 2005 te beperkt.

Volgens de VMR 2008 was bijna veertig procent van de slachtoffers van alle aangegeven delicten samen tevreden tot zeer tevreden over het optreden van de politie. Dit wijkt niet significant af van de cijfers over de drie voorafgaande jaren (zie grafiek 5.23).

Grafiek 5.23
Tevredenheid over politieoptreden bij aangegeven delicten – totaal (% [zeer] tevreden)

Grafiek 5.24
Aangegeven delicten: tevredenheid over politieoptreden naar politieregio (% [zeer] tevreden), 2008

Regio t.o.v. Nederland

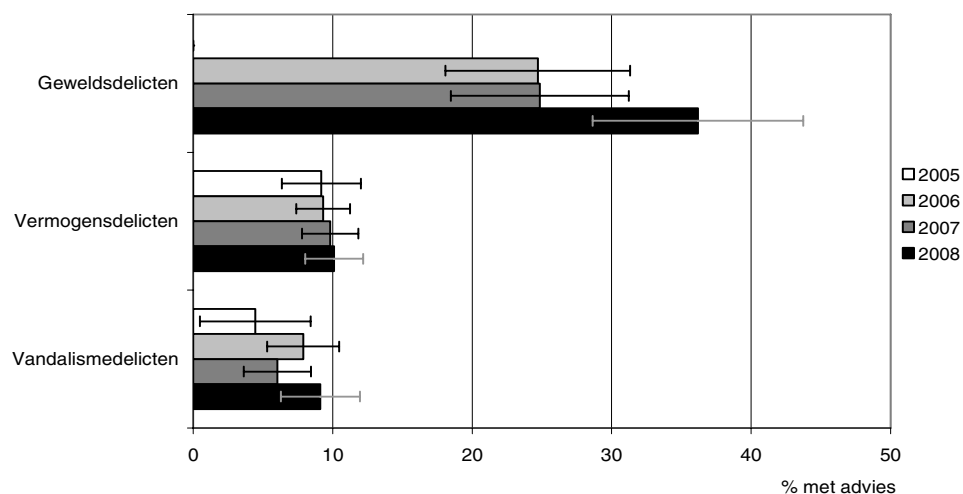

Het aandeel van de slachtoffers dat (zeer) tevreden is over het politieoptreden bij aangifte varieerde in 2008 van minder dan dertig procent in Utrecht en Hollands Midden tot meer dan de helft in Kennemerland. Geen enkele regio verschilt echter wezenlijk van het landelijke gemiddelde in tevredenheid. Ook is in geen enkele regio het aandeel slachtoffers dat in 2008 tevreden is over het optreden van de politie duidelijk hoger of lager dan in het voorgaande jaar.

5.7 (Preventie)adviezen

Aan de slachtoffers van aangegeven delicten is gevraagd wat de politie aan de zaak heeft gedaan. Een van de mogelijkheden is het verstrekken van informatie of advies.

Grafiek 5.25
Aangegeven delicten met (preventie)advies (% met advies)

¹⁾ Voor geweldsdelicten is het aantal waarnemingen in 2005 te beperkt.

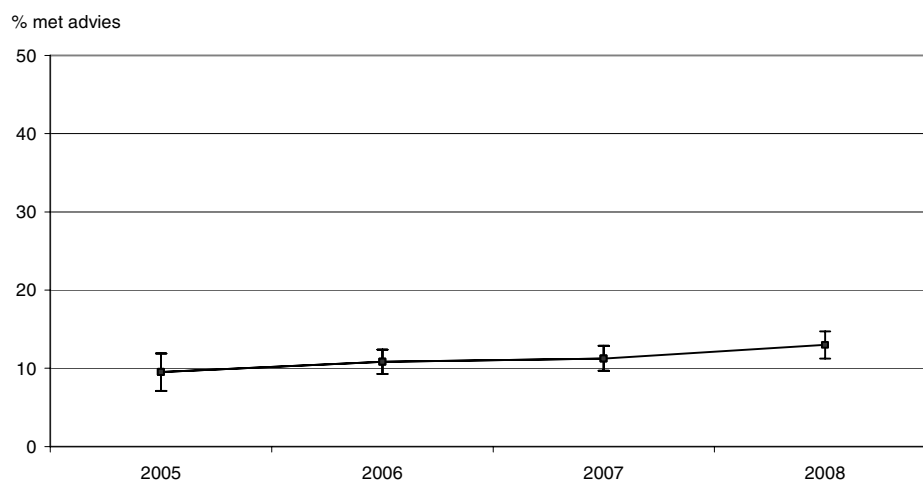
Bij één op de acht aangegeven delicten (13 procent) heeft de politie volgens de VMR 2008 informatie of advies verstrekt. Dit wijkt niet af van het aandeel in de jaren daarvoor (zie grafiek 5.26). Bij aangegeven geweldsdelicten (vooral mishandeling), wordt duidelijk vaker dan gemiddeld een advies gegeven (36 procent)

Bij de aangegeven vermogensdelicten wordt in één op de tien gevallen een advies gegeven. Dit wijkt niet af van het gemiddelde. Bij (poging tot) inbraak is dit aandeel wel hoger dan gemiddeld (23 procent). Bij fietsdiefstal, diefstal uit de auto en overige diefstal is dit juist minder vaak dan gemiddeld het geval (6 procent of minder).

Vandalismedelicten worden in negen procent van de aangegeven gevallen van een advies voorzien.

Evenals voor alle aangegeven delicten samen zijn er ook voor de afzonderlijke soorten delicten en delictsgroepen geen grote verschillen in verstrekte preventieadviezen met eerdere jaren.

Grafiek 5.26
Aangegeven delicten met (preventie)advies (% met advies)

Het aandeel aangegeven delicten waarbij informatie of advies werd gegeven varieerde in 2008 per politieregio van acht procent in Drenthe en Utrecht tot twintig procent in Groningen. In geen enkele regio echter week het aandeel gegeven (preventie)adviezen significant af van het landelijke gemiddelde. Ook zijn er binnen de regio's geen duidelijke verschillen met 2007 in het aandeel gegeven adviezen.

Grafiek 5.27
Aangegeven delicten met (preventie)advies naar politieregio (% met advies), 2008

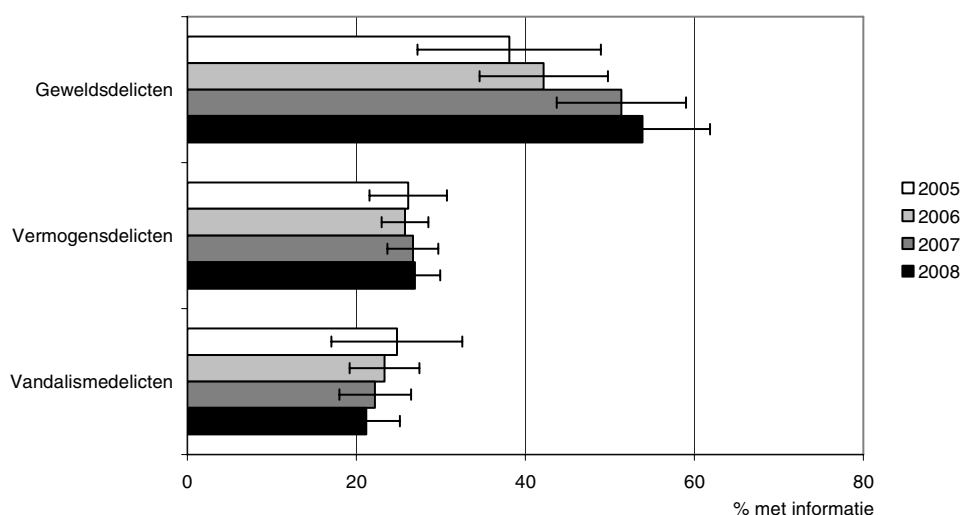
Regio t.o.v. Nederland

5.8 Informatie over het verloop van de zaak

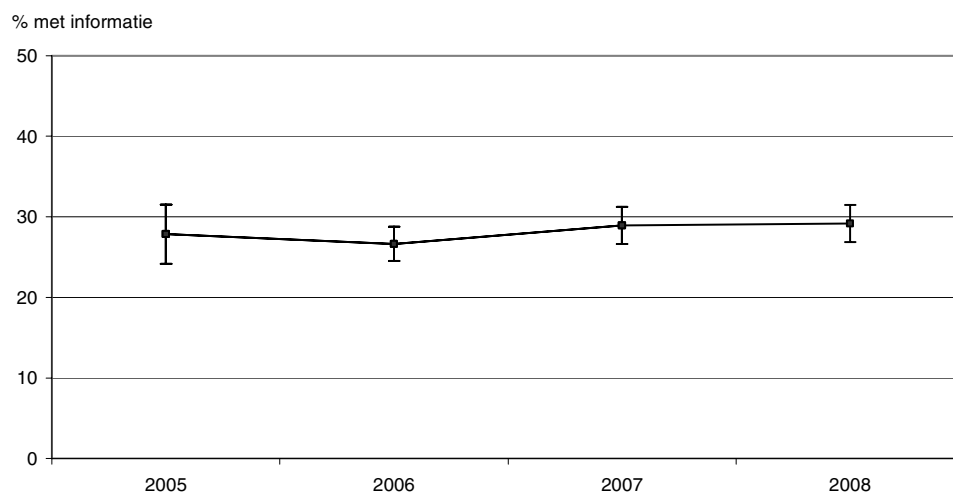
Aan slachtoffers die een delict hebben aangegeven bij de politie is ook gevraagd in hoeverre de politie hen op een later moment heeft geïnformeerd over het verloop van de zaak.

Grafiek 5.28
Aangegeven delicten naar informatie over verloop zaak (% met informatie)

Volgens de VMR 2008 heeft de politie bij 29 procent van de aangegeven delicten de slachtoffers later geïnformeerd over het verloop van de zaak. Dit is vrijwel even veel als in de jaren daarvoor (zie grafiek 5.29). Bij meer dan de helft van de gewelddelicten (54 procent) werd hierover informatie gegeven, duidelijk vaker dan gemiddeld. Bij fietsdiefstallen en vooral autovandalisme was dit met rond twintig procent juist minder dan gemiddeld. Per soort delict zijn er geen wezenlijke verschillen tussen de jaren.

Grafiek 5.29
Aangegeven delicten naar informatie over verloop zaak - totaal (% met informatie)

Per politieregio varieert het aandeel aangegeven delicten waarbij informatie over het verloop werd verstrekt van veertien procent (Gooi en Vechtstreek) tot meer dan de helft (Kennemerland). In Gooi en Vechtstreek, Zaanstreek-Waterland en Rotterdam-Rijnmond werd aan slachtoffers minder vaak dan gemiddeld informatie over het verloop van de zaak verstrekt; in Kennemerland en Brabant-Noord gebeurde dit vaker dan gemiddeld. In geen enkele regio lag dit aandeel in 2008 duidelijk hoger of lager dan in het jaar daarvoor.

Grafiek 5.30
Aangegeven delicten met informatie over verloop zaak naar politieregio (% met informatie), 2008

Regio t.o.v. Nederland

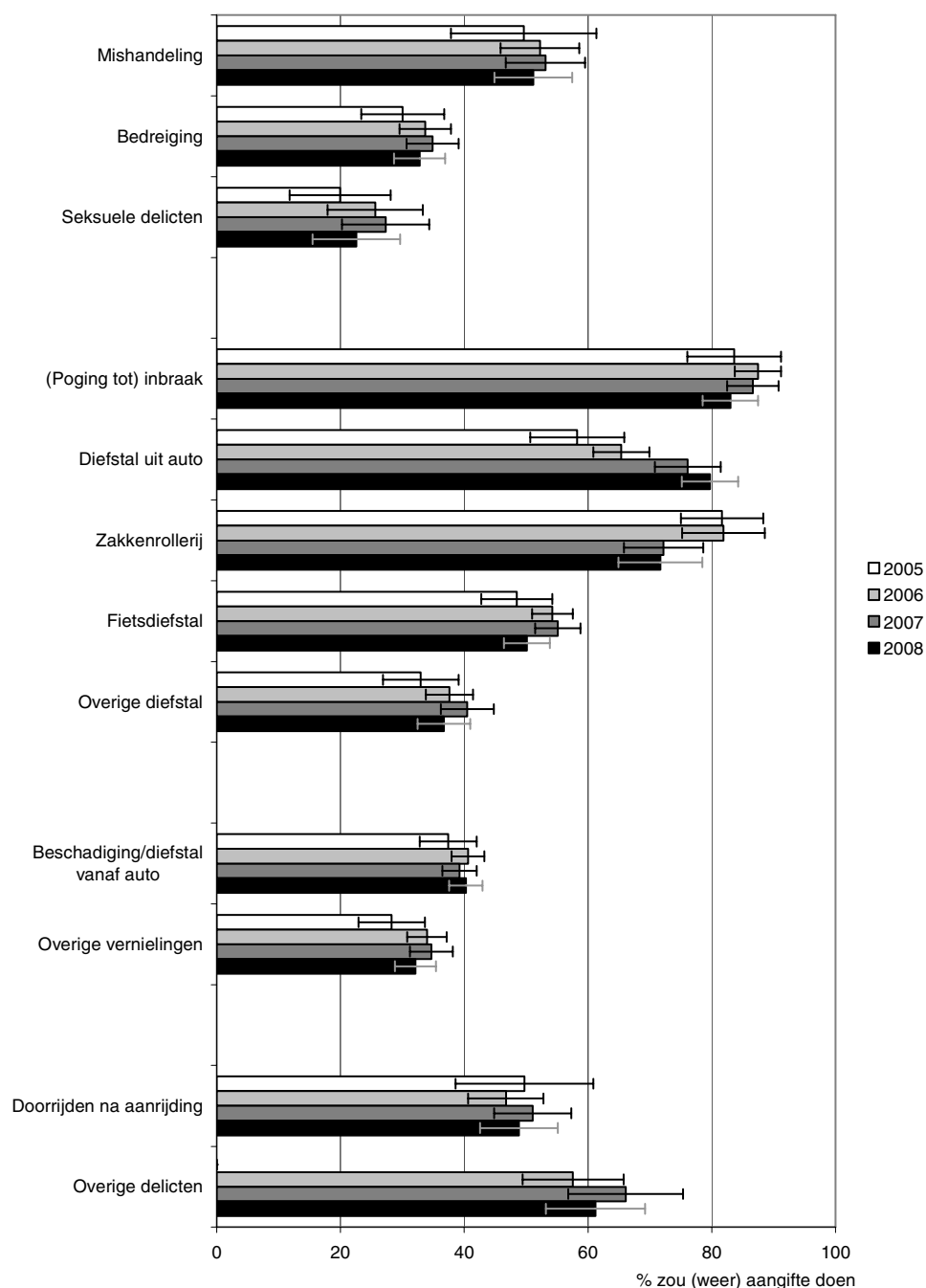

5.9 Opnieuw aangifte bij volgend voorval

Ongeacht de vraag of zij het ondervonden delict wel of niet bij de politie hebben gemeld of aangegeven is aan slachtoffers ook gevraagd of zij een volgend zelfde voorval bij de politie zouden melden.

Grafiek 5.31

Ondervonden delicten naar eventuele (volgende) aangifte (% zou [weer] aangifte doen)

Volgens de VMR 2008 zouden slachtoffers bij 46 procent van alle delicten aangifte doen bij een volgend voorval. Dit is voor alle delicten samen vrijwel even veel als in drie voorafgaande jaren. Bij de meeste vermogensdelicten en bij overige, niet nader genoemde delicten ligt dit aandeel hoger dan voor alle delicten gemiddeld; bij seksuele delicten, bedreiging, overige diefstal en vandalismedelicten zou minder dan gemiddeld aangifte worden gedaan. Voor geen enkel delict is er een duidelijk verschil in veronderstelde aangiftebereidheid tussen 2008 en het jaar daarvoor. Alleen voor diefstal uit de auto is dit aandeel ten opzichte van 2005 toegenomen. Voor alle andere delicten is er geen duidelijk verschil met eerdere jaren.

Per politieregio loopt het aandeel waarbij een volgende keer aangifte zou worden gedaan in 2008 uiteen van minder dan veertig (Amsterdam-Amstelland, Kennemerland) tot meer dan vijftig (Noord- en Oost-Gelderland, Gooi en Vechtstreek, Haaglanden). In Amsterdam-

Amstelland en Kennemerland is dit aandeel lager dan het landelijke gemiddelde. In Kennemerland zouden in 2008 ook minder slachtoffers de volgende keer aangifte doen dan in het jaar daarvoor. In geen enkele regio ligt dit aandeel in 2008 duidelijk hoger dan in 2007.

5.10 Samenvatting

In dit hoofdstuk staan de contacten tussen politie en slachtoffers van delicten volgens de VMR 2008 centraal. Daarbij is een beeld geschetst van de meldings- en aangiftebereidheid van de slachtoffers. Ook is aandacht besteed aan door de politie verstrekte adviezen en informatie over het verloop van de zaak.

Melding en aangifte

- In 2008 werd ruim een derde van alle voorvallen samen door of namens de slachtoffers bij de politie gemeld. Dit is vrijwel even veel als in de drie voorafgaande jaren.
- Van de geweldsdelicten werd dertig procent gemeld, van vermogensdelicten bijna de helft en van vandalismedelicten een kwart.
- Voor één op de vier van alle delicten samen werd een document bij de politie ondertekend. Ook dit is even veel als in de jaren daarvoor.
- Van alle geweldsdelicten resulteerde zestien procent in een ondertekend document; van vermogensdelicten werd 38 procent en van vandalismedelicten zeventien procent bij de politie aangegeven.

Wijze van melden

- Ruim vier op de tien delicten werden telefonisch gemeld, bij ruim één op de drie gebeurde dit op een politiebureau en achttien procent werd via internet gemeld.

Redenen voor niet melden

- De meest genoemde redenen om een voorval niet te melden zijn 'het helpt toch niet' en 'het was niet zo belangrijk'. Bij seksuele delicten en mishandeling wordt 'het is opgelost' het meest als reden genoemd.

Tevredenheid over politieoptreden bij aangifte

- Bij vier op de tien aangegeven delicten waren de slachtoffers in 2008 (zeer) tevreden over het optreden van de politie, vrijwel even veel als in de jaren hiervoor.

(Preventie)advies en informatie over het verloop van de zaak

- Bij één op de acht aangegeven delicten heeft de politie informatie of advies verstrekt; in bijna drie van de tien gevallen werden de slachtoffers geïnformeerd over het verloop van de zaak. Bij geweldsdelicten gebeurt dit vaker dan gemiddeld.

Opnieuw aangifte

- Bij een volgend voorval zou 46 procent van de slachtoffers (opnieuw) aangifte doen. Dit is vrijwel hetzelfde als in de jaren daarvoor.

Regionale verschillen

- De meldingsbereidheid voor alle delicten samen is laag in Amsterdam-Amstelland. In Brabant-Noord is de aangiftebereidheid als geheel hoger dan gemiddeld in Nederland.
- In geen enkele regio wijkt de meldingsbereidheid en de aangiftebereidheid als geheel in 2008 duidelijk af van die in 2007.
- De tevredenheid over het politieoptreden bij aangifte wijkt in 2008 in geen enkele regio af van het landelijke gemiddelde of - binnen de regio - van de tevredenheid hierover in het voorgaande jaar.
- Het aandeel aangegeven delicten waarbij informatie of advies werd gegeven was in geen enkele regio duidelijk hoger of lager dan gemiddeld.
- In Kennemerland en Brabant-Noord werden slachtoffers vaker, in Gooi en Vechtstreek, Zaanstreek-Waterland en Rotterdam-Rijnmond minder vaak dan gemiddeld geïnformeerd over het verloop van de zaak.

6. Contacten tussen politie en burgers

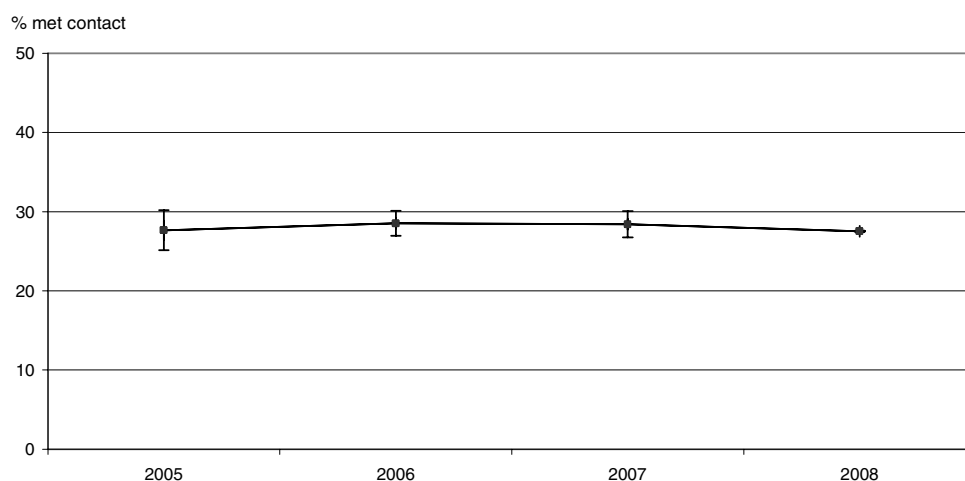
6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de contacten met de politie in het algemeen. Inwoners kunnen immers om verschillende redenen contact hebben met de politie. Dit kan bijvoorbeeld zijn om een delict te melden of aan te geven, maar ook vanwege verkeerszaken, hulpvragen en openbare orde- en veiligheidsproblemen. Eerst komt de omvang en aard van de politiecontacten aan de orde. Aangifte vanwege slachtofferschap van een delict is hierbij ook meegerekend, voor zover het gaat om het laatste contact. Verder wordt aandacht besteed aan de tevredenheid van de burgers over hun contact met de politie. Ten slotte wordt ingegaan op de redenen waarom niet alle burgers tevreden zijn over hun politiecontacten. Het gaat in dit hoofdstuk uitsluitend om contacten met de politie in de eigen woongemeente.

6.2 Contact met politie

Van de inwoners van 15 jaar en ouder heeft 28 procent volgens de VMR 2008 in de voorgaande 12 maanden om een of andere reden contact gehad met de politie. Dit aandeel is nagenoeg hetzelfde als in de drie voorafgaande jaren.

Grafiek 6.1
Contacten tussen burgers en politie – totaal (% met contact)

Naar verhouding hadden de inwoners van de regio's Fryslân en Drenthe het minste contact met de politie. Hier had 22 procent contact met de politie. Ook in de regio's Twente, Gelderland-Midden, Gelderland-Zuid en Zeeland was het aandeel dat contact had met de politie lager dan het landelijk gemiddelde. De meeste contacten met de politie hadden de inwoners van de regio Amsterdam-Amstelland (34 procent). In deze regio en in de regio's Haaglanden en Flevoland was het aandeel dat contact had met de politie hoger dan gemiddeld. In de regio Gelderland-Zuid hadden in 2008 relatief minder mensen contact met de politie dan in 2007. In geen enkele regio was het aandeel dat in 2008 contact had met de politie hoger dan het jaar daarvoor.

Grafiek 6.2
Contacten tussen burgers en politie naar politieregio (% met contact), 2008

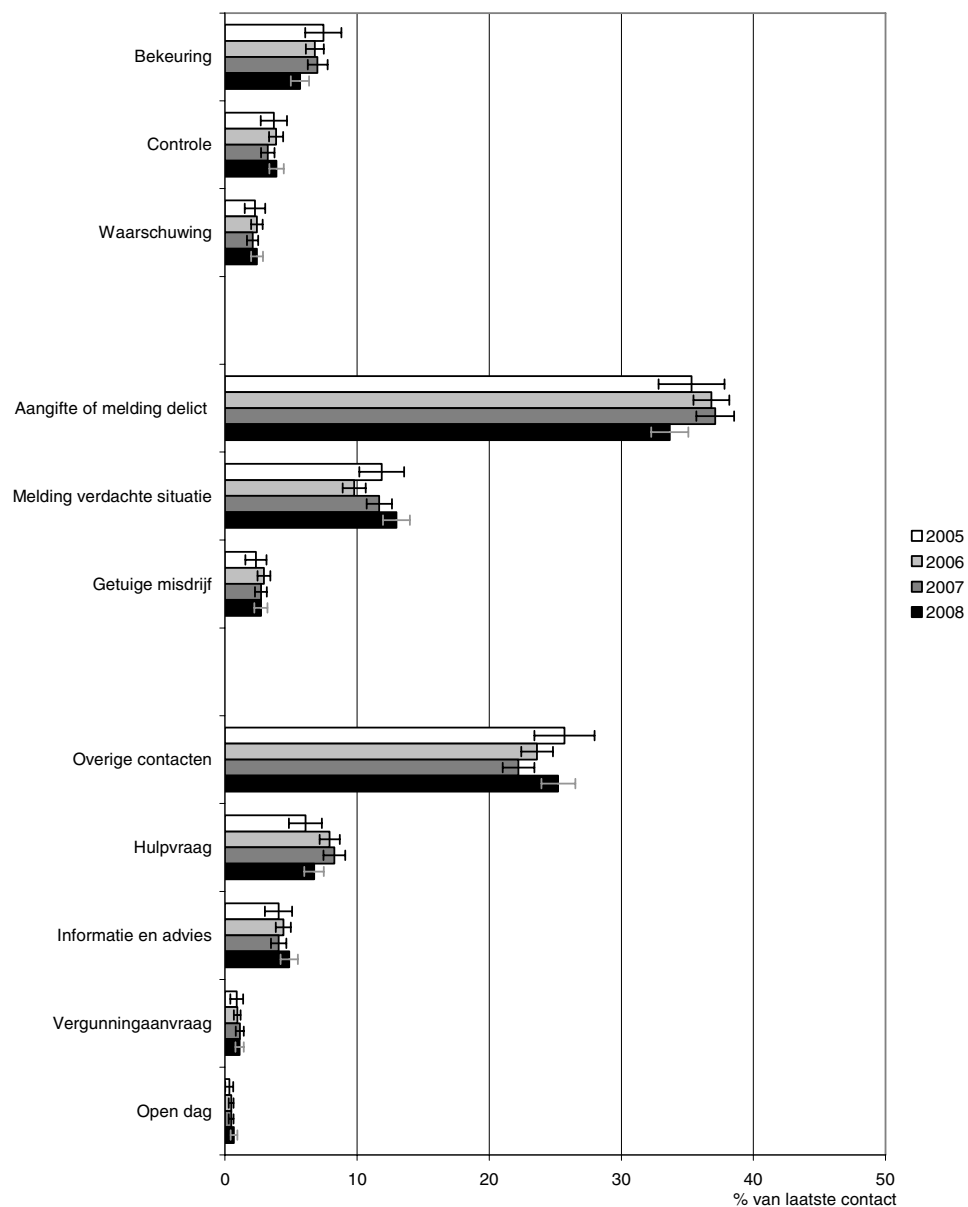
Regio t.o.v. Nederland

6.3 Aard van het contact

Aan degenen die contact hebben gehad met de politie is gevraagd wat de reden was van het laatste contact. De contacten kunnen worden ingedeeld in drie groepen: handhaving door politie, aangifte of melding door burgers, en 'andere' contacten. In de tekst worden zowel deze totalen als de onderliggende afzonderlijke redenen vermeld.

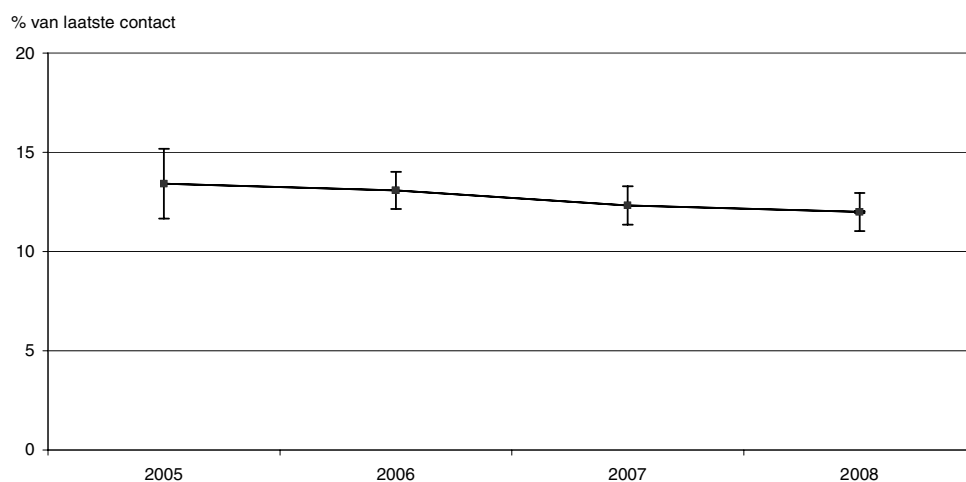
Grafiek 6.3
Contact met politie naar reden van contact (% van laatste contact)

6.3.1 Handhaving

Bijna één op de acht (12 procent) van alle (laatste) contacten heeft volgens de VMR 2008 betrekking op de handhavingstaak van de politie. Dit aandeel wijkt niet wezenlijk af van dat in de eerder jaren.

Grafiek 6.4
Contact met politie vanwege handhaving¹⁾ (% van laatste contact)

¹⁾ Bekeuring, waarschuwing, controle.

Bij handhaving gaat het initiatief uit van de politie. Het gaat daarbij om contacten in verband met bekeuringen (6 procent), waarschuwingen (2 procent) en controle door de politie (4 procent). Vergeleken met de drie voorafgaande jaren zijn ook deze percentages in 2008 niet wezenlijk veranderd (zie grafiek 6.3).

Het aandeel (laatste) contacten met de politie vanwege alle vormen van handhaving samen varieerde van 8 procent (Gelderland-Midden, Flevoland) tot 17 procent in Groningen. In geen enkele regio echter week het aandeel duidelijk af van het landelijk gemiddelde. Ook is het aandeel contacten vanwege handhaving in geen enkele regio in 2008 hoger of lager dan in het voorgaande jaar.

Grafiek 6.5
Contacten met politie vanwege handhaving naar politieregio (% met contact), 2008

Regio t.o.v. Nederland

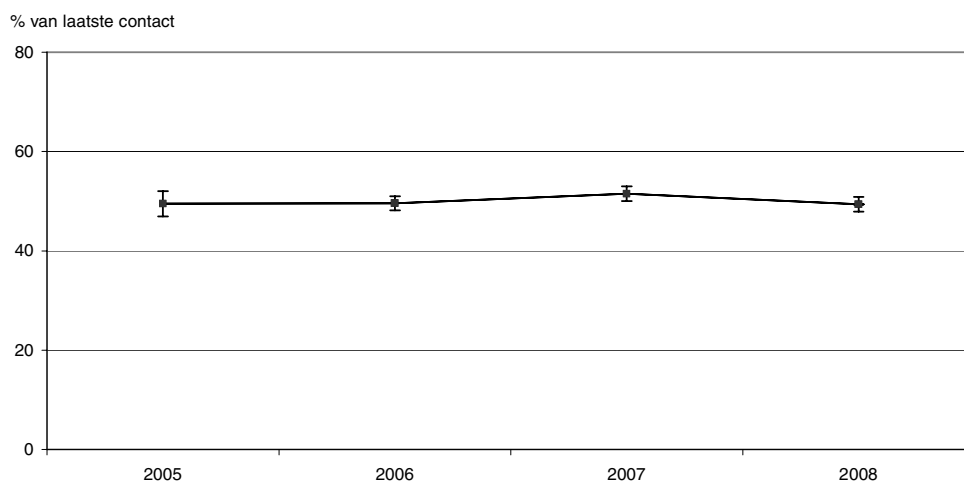

6.3.2 Aangifte/melding

Bij aangifte of melding gaat het om contacten vanwege aangifte van eigen slachtofferschap van een delict, vanwege het melden van een verdachte situatie, of vanwege het getuige geweest zijn van een misdrijf. Bijna de helft van alle (laatste) contacten, 49 procent, heeft volgens de VMR 2008 hierop betrekking. Dit wijkt niet af van het aandeel in eerdere jaren.

Eén op de drie contacten met de politie (34 procent) betreft een aangifte of melding van een delict; één op de acht contacten (13 procent) heeft te maken met de melding van een verdachte situatie. Contacten vanwege het getuige zijn van een misdrijf komen naar verhouding weinig voor (3 procent). Het aandeel contacten vanwege de melding of aangifte van een delict is in 2008 lager dan in beide voorafgaande jaren; het percentage meldingen van een verdachte situatie is hoger dan in 2006. De overige percentages zijn niet wezenlijk veranderd ten opzichte van de voorgaande jaren (zie figuur 6.3).

Grafiek 6.6
Contact met politie vanwege aangifte/melding ¹⁾ (% van laatste contact)

¹⁾ Aangifte/melding delict, melding verdachte situatie, getuige misdrijf.

Naar politieregio varieerde het aandeel contacten vanwege aangifte/melding als geheel in 2008 van 40 procent in Groningen tot bijna 60 procent in Noord-Holland Noord. Alleen in deze regio's wijkt dit aandeel significant af van het landelijk gemiddelde. In geen enkele regio is er een wezenlijk verschil met voorgaande jaren in het aandeel contacten vanwege aangifte of melding als geheel.

Grafiek 6.7
Contact met politie vanwege aangifte/melding¹⁾ naar politieregio (% van laatste contact), 2008

Regio t.o.v. Nederland

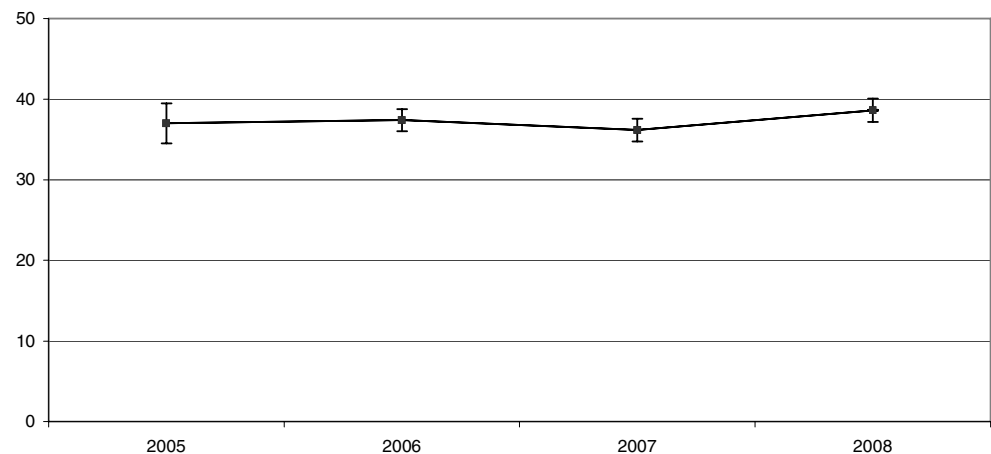
¹⁾ Delict, verdachte situatie en getuige misdrijf.

6.3.3 Andere contacten

Van alle (laatste) contacten met de politie hadden volgens de VMR 2008 bijna vier van de tien (39 procent) betrekking op andere contacten, d.w.z. anders dan die vanwege handhaving of aangifte en melding. Ook dit aandeel wijkt niet wezenlijk af van dat in de drie hieraan voorafgaande jaren.

Grafiek 6.8
Contact met politie vanwege andere contacten¹⁾ (% van laatste contact)

% van laatste contact

¹⁾ Hulpvraag, vergunningaanvraag, informatie/advies, open dag, overige contacten.

Het gaat hierbij om contacten zoals een vraag om hulp (7 procent) of informatie (5 procent). Afgezien van deze contacten en het beperkte aantal contacten vanwege een vergunning-

aanvraag of vanwege een open dag (beide rond 1 procent) is het merendeel van de contacten in deze groep (een kwart van alle laatste contacten) niet nader te rubriceren. Vergeleken met 2007 is het aandeel overige contacten in 2008 iets gestegen. De andere percentages wijken in 2008 niet wezenlijk af ten opzichte van eerdere jaren (zie figuur 6.3).

Grafiek 6.9
Contact met politie vanwege andere contacten naar politieregio (% van laatste contact), 2008

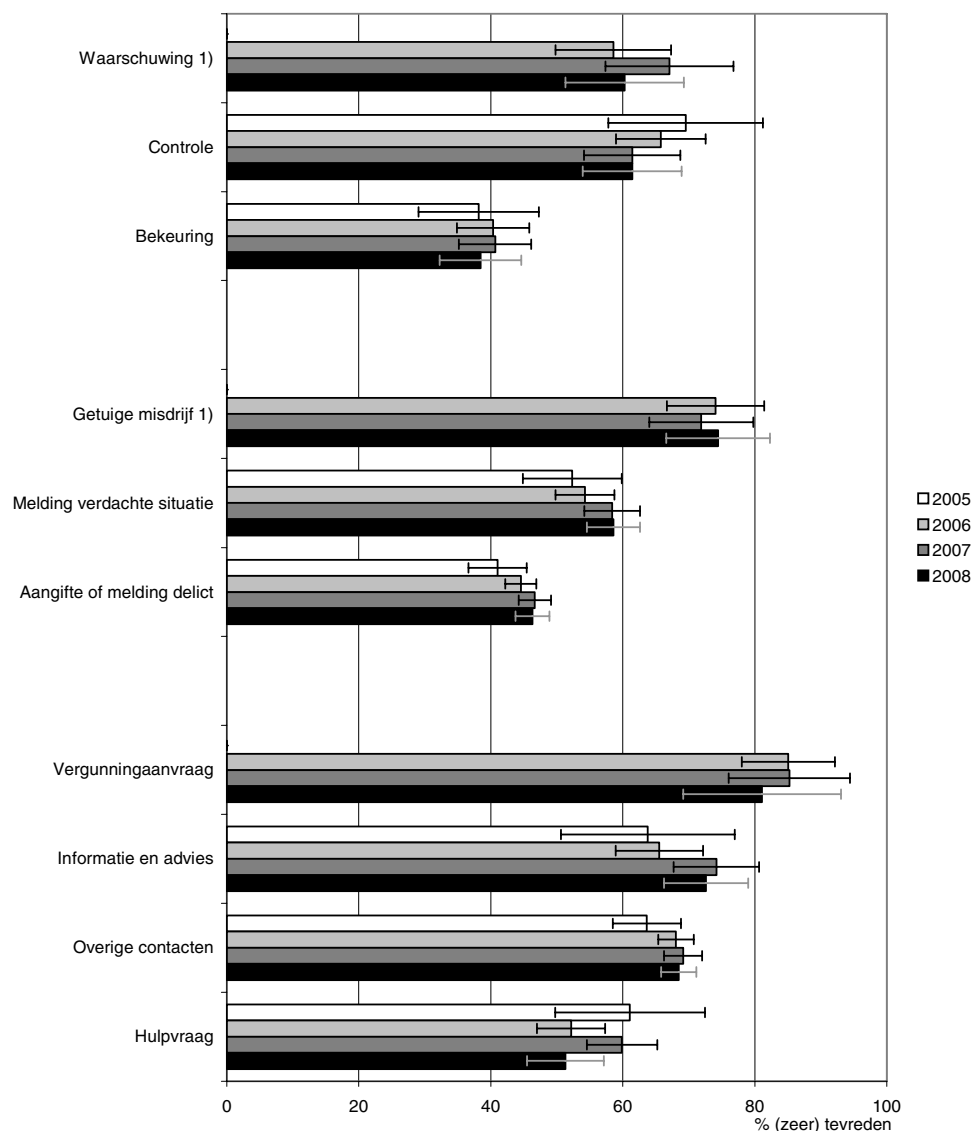

Het aandeel andere contacten als geheel varieerde in 2008 per politieregio van 28 procent (Noord-Holland Noord) tot 44 procent (Fryslân, IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland, Kennemerland). In de regio's Noord-Holland Noord en Haaglanden is dit aandeel duidelijk lager dan het landelijke gemiddelde; in geen enkele regio is dit hoger dan gemiddeld. Ook wijkt dit aandeel in 2008 in geen enkele regio af van het aandeel in het jaar daarvoor.

6.4 Tevredenheid over optreden politie

Aan burgers die in de onderzochte periode contact hadden met de politie is gevraagd naar hun tevredenheid over het politieoptreden bij het laatste contact. Ook hierbij komt in de tekst zowel de (on)tevredenheid over alle contacten als over de afzonderlijke redenen (handhaving, aangifte/melding en 'andere' contacten) aan de orde.

Grafiek 6.10
Tevredenheid over optreden politie bij laatste contact naar reden contact (% [zeer] tevreden)

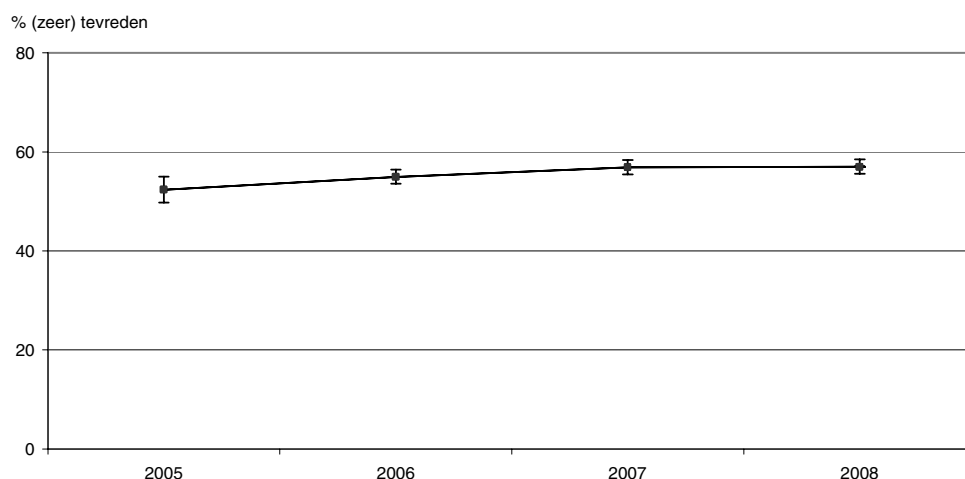
¹⁾ Over 2005 onvoldoende gegevens beschikbaar.

6.4.1 Contacten totaal

In 2008 is bijna zes van de tien inwoners die contact hadden met de politie (57 procent) tevreden of zeer tevreden over het optreden van de politie. Ten opzichte van 2005 is dit aandeel iets gestegen. Toen was dit nog 52 procent.

Ruim een kwart (27 procent) is ontevreden of zeer ontevreden over het politieoptreden tijdens dit laatste contact. Dit wijkt niet wezenlijk af van het percentage in de drie hieraan voorafgaande jaren.

Grafiek 6.11
Tevredenheid over optreden politie bij laatste contact - totaal (% [zeer] tevreden)

Per politieregio varieert het aandeel dat volgens de VMR 2008 tevreden of zeer tevreden is met het optreden van de politie voor alle contacten samen tussen 49 procent in Flevoland en 71 procent in Fryslân. Alleen in deze regio's wijkt dit aandeel duidelijk af van het landelijk gemiddelde. In Rotterdam-Rijnmond ligt dit percentage in 2008 hoger dan in 2007.

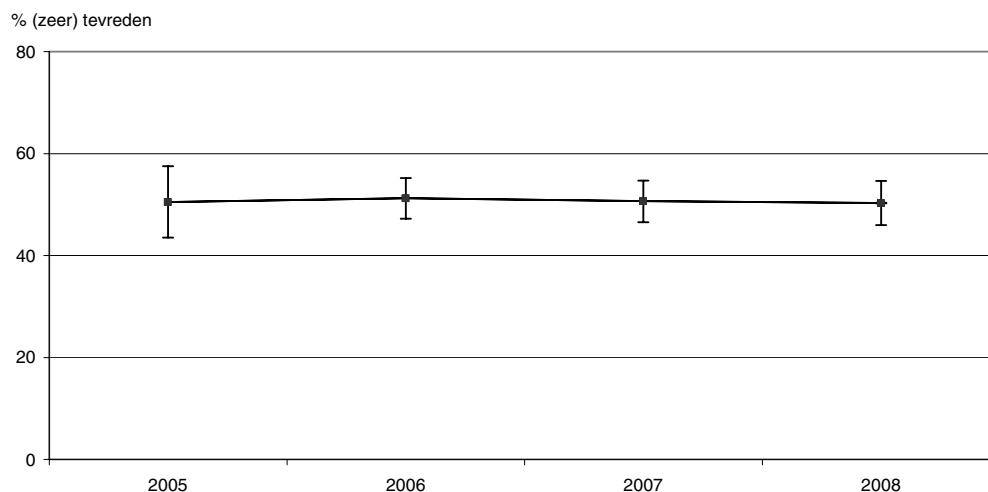
Grafiek 6.12
Tevredenheid over optreden politie bij laatste contact – totaal naar politieregio, 2008

6.4.2 Handhaving

Van de inwoners die volgens de VMR 2008 contact hebben gehad met de politie vanwege handhaving (bekeuring, waarschuwing of controle) is de helft tevreden of zeer tevreden; dit is minder dan gemiddeld voor alle contacten samen (57 procent). Ten opzichte van de drie voorgaande jaren is er geen wezenlijk verschil.

Grafiek 6.13
Tevredenheid over optreden politie bij laatste contact - handhaving¹⁾ (% [zeer] tevreden)

¹⁾ Bekeuring, waarschuwing, controle.

Bij rond een derde van deze contacten (34 procent) is men ontevreden of zeer ontevreden over het laatste politiecontact. Dit is hoger dan gemiddeld voor alle contacten samen (27 procent). Er is geen significant verschil in ontevredenheid vanwege deze contacten tussen 2008 en de drie voorafgaande jaren.

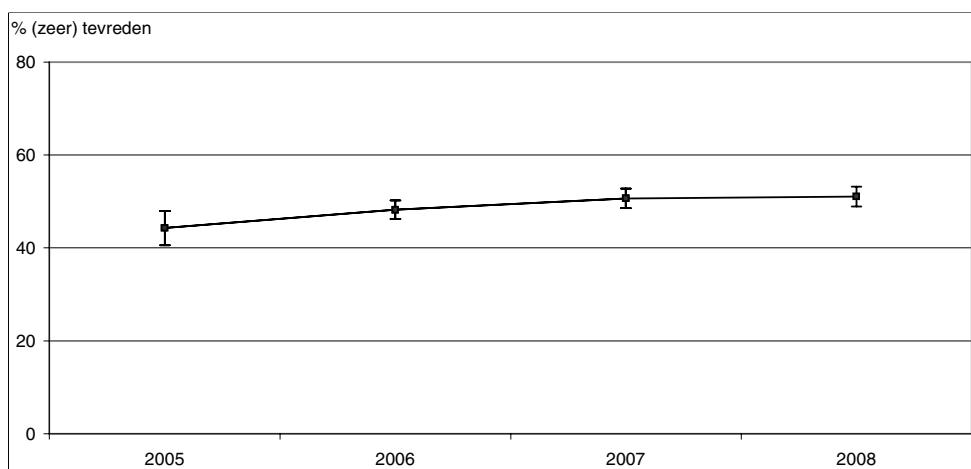
Vooral bij contacten vanwege een bekeuring is de tevredenheid lager dan bij alle contacten samen (zie grafiek 6.10).

Vanwege het beperkte aantal personen per regio dat volgens de VMR 2008 contact heeft gehad met de politie vanwege handhaving kunnen geen betrouwbare regionale uitsplitsingen worden weergegeven.

6.4.3 Aangifte/melding

Van de inwoners die contact hebben gehad met de politie vanwege aangifte of melding van een delict of een verdachte situatie of als getuige van een misdrijf is ruim de helft (51 procent) hierover tevreden of zeer tevreden. Dit is lager dan het gemiddelde voor alle contacten samen (57 procent). Vergeleken met 2007 is er geen wezenlijk verschil in tevredenheid, maar ten opzichte van 2005 is sprake van een lichte stijging.

Grafiek 6.14
Tevredenheid over optreden politie bij laatste contact – aangifte/melding¹⁾ (% [zeer] tevreden)

¹⁾ Aangifte/malding delict, melding verdachte situatie, getuige misdrijf.

Bij 28 procent van deze contacten is men ontevreden of zeer ontevreden. Dit wijkt niet af van het aandeel in eerdere jaren.

Vooraf voor contacten vanwege aangifte of melding van een delict is de tevredenheid lager dan gemiddeld (46 procent). Voor contacten vanwege het getuige zijn van een misdrijf is dit aandeel (74 procent) juist hoger dan gemiddeld (zie grafiek 6.10).

Per regio varieert het aandeel dat tevreden is over de politie vanwege aangifte of melding in 2008 van 42 procent in Flevoland tot 62 procent in Fryslân. In geen enkele regio ligt dit aandeel echter duidelijk hoger of lager dan gemiddeld. Evenmin zijn er regio's met in 2008 een significant hoger of lager aandeel tevreden over deze contacten dan in 2007.

Grafiek 6.15
Tevredenheid over optreden politie bij laatste contact – aangifte/melding naar politieregio (% [zeer] tevreden), 2008

Regio t.o.v. Nederland

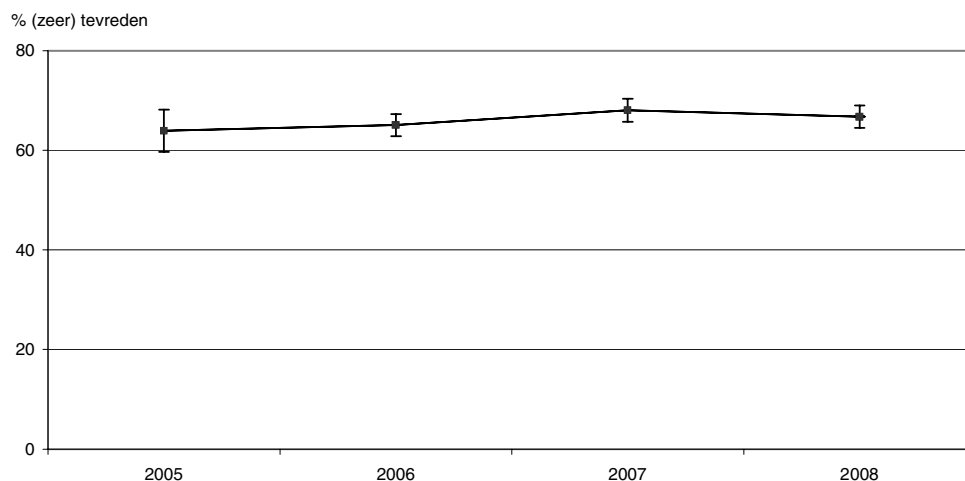

6.4.4 Andere contacten

Van de inwoners die om een andere reden dan handhaving of aangifte contact met de politie hebben gehad (vanwege hulp, vergunning, informatie/advies, open dag, overige contacten) is twee derde (67 procent) tevreden of zeer tevreden. Dit aandeel is hoger dan voor alle contacten samen. Deze tevredenheid in 2008 wijkt niet wezenlijk af van die in voorgaande jaren.

Meer dan één op de vijf (23 procent) is ontevreden of zeer ontevreden over deze contacten. Dit wijkt niet wezenlijk af van het aandeel in de drie voorafgaande jaren.

Grafiek 6.16
Tevredenheid over optreden politie bij laatste contact - andere contacten¹⁾ (% [zeer] tevreden)

¹⁾ Hulpvraag, vergunningaanvraag, informatie/advies, open dag, overige contacten.

Voor contacten vanwege een vergunningaanvraag is de tevredenheid hoger dan gemiddeld (81 procent; zie grafiek 6.10). Ook voor informatie/advies en overige niet gespecificeerde contacten (resp. 73 en 68 procent) is deze tevredenheid in 2008 hoger dan gemiddeld.

In 2008 varieert het aandeel tevreden over andere contacten met de politie per politieregio van 54 procent in Drenthe tot 80 procent in Fryslân. Alleen voor Fryslân is het aandeel dat hierover tevreden is hoger dan het landelijke gemiddelde; in geen enkele regio is dit significant lager dan gemiddeld. In Amsterdam-Amstelland is dit aandeel in 2008 lager dan in 2007.

Grafiek 6.17
Tevredenheid over optreden politie bij laatste contact – andere contacten¹⁾ naar politieregio (% [zeer] tevreden), 2008

Regio t.o.v. Nederland

¹⁾ Hulpvraag, informatie/advies, vergunningaanvraag, open dag, overige contacten.

6.5 Redenen voor ontevredenheid

Aan de respondenten die in 2008 aangaven dat zij ontevreden of zeer ontevreden waren over het optreden van de politie (27 procent) is gevraagd naar hun redenen hiervoor. Deze redenen kunnen onder meer liggen in de bereikbaarheid of de komst van de politie, in het optreden van de politie, of in het resultaat van het contact¹⁵.

Ten aanzien van de *bereikbaarheid of komst* van de politie gaven degenen die niet tevreden waren in 2008 als belangrijkste redenen dat de politie niets deed (12 procent) en dat de politie op zich liet wachten (9 procent).

Rond het *optreden* van de politie werd als belangrijkste reden van ontevredenheid genoemd dat de politie niet efficiënt optrad (13 procent). Ook vaak genoemd werd dat de politie onverschillig was (12 procent) en dat de houding van de politie niet deugde (10 procent). In telkens 7 á 9 procent van de gevallen werd als reden gegeven: de politie had onvoldoende tijd of aandacht, het duurde te lang/de politie was te traag, de politie nam de persoon niet serieus, de politie gaf onvoldoende informatie, en de politie kon niets doen.

Bij de redenen van ontevredenheid vanwege *het resultaat of de afloop* van het contact werd in 2008 het meest genoemd dat er geen bericht over de afloop was (17 procent), gevolgd door het niet opgelost zijn van het probleem (12 procent) en een te lakse afhandeling (10 procent).

'Het probleem is niet opgelost' werd in 2008 vaker als reden voor ontevredenheid genoemd dan in 2007; 'de politie nam mij niet serieus' werd juist minder vaak genoemd. Vergeleken met 2006 en/of 2005 werd ook 'de politie liet mij te lang wachten', 'de politie was telefonisch slecht bereikbaar' en 'er is geen dader/verdachte gevonden' minder vaak als reden gegeven.

6.6 Samenvatting

In dit hoofdstuk stonden de contacten van burgers met de politie in het algemeen centraal. Daarbij kwam aan de orde hoeveel burgers contact hebben gehad met de politie, wat de reden was voor dit contact (handhaving, aangifte of melding, andere contacten), en in welke mate zij tevreden waren over het optreden van de politie. Daarbij zijn de landelijke cijfers van de VMR 2008 vergeleken met die uit de eerdere VMR-jaren. Verder zijn voor de VMR 2008 de regionale cijfers vergeleken met de landelijke cijfers en met de cijfers over 2007.

Landelijke uitkomsten:

- In 2008 heeft 28 procent van de inwoners in de 12 voorafgaande maanden contact gehad met de politie, vrijwel even veel als in de drie voorgaande jaren.
- Rond de helft van de (laatste) contacten tussen bevolking en politie heeft betrekking op aangifte of melding door burgers, twaalf procent komt voort uit handhaving. Bijna vier van de tien contacten valt in de categorie andere contacten.
- Van de inwoners die contact hebben gehad is 57 procent (zeer) tevreden over het politietoedredten tijdens hun laatste contact. Dit aandeel is vergeleken met 2005 iets gestegen.
- Bij politiecontacten vanwege een aangifte of melding of in verband met handhaving is rond de helft (zeer) tevreden over het optreden van de politie. Bij de overige vormen van contact met de politie is dit twee op de drie.

Regionale verschillen:

- Onder de inwoners van de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden en Flevoland is het aandeel dat contact had met de politie hoger dan gemiddeld. In de regio's Fryslân, Drenthe, Twente, Gelderland-Midden, Gelderland-Zuid en Zeeland was dit juist lager. In Gelderland-Zuid was het aandeel contacten in 2008 lager dan in het jaar daarvoor.
- In de regio Fryslân is het aandeel dat tevreden is over de politiecontacten hoger dan het landelijke gemiddelde, in de regio Flevoland is dit lager dan gemiddeld. In 2008 is in de regio Rotterdam-Rijnmond de tevredenheid over de politiecontacten hoger dan in 2007.

¹⁵ Respondenten konden meer dan één reden noemen.

7. Politie in de woonbuurt

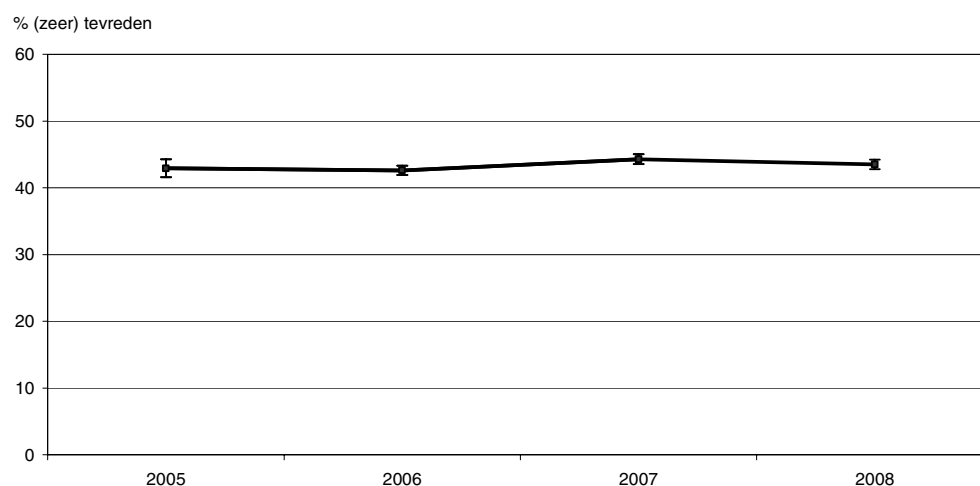
7.1 Inleiding

In de vorige hoofdstukken stonden de ervaringen van respondenten die daadwerkelijk met de politie te maken hebben gehad centraal. Maar ook burgers die geen contact met de politie hebben gehad kunnen een oordeel hebben over de politie. In dit hoofdstuk komt eerst het oordeel over het totale functioneren van de politie aan de orde. Vervolgens wordt ingegaan op het oordeel over de beschikbaarheid en de zichtbaarheid van de politie in de buurt. Daarna volgt het functioneren en het optreden van de politie in de buurt.

7.2 Tevredenheid over het totale functioneren van de politie

In de VMR is aan de respondenten een oordeel gevraagd over hun tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de buurt. Volgens dit onderzoek is 44 procent van alle inwoners van 15 jaar en ouder in 2008 tevreden of zeer tevreden over het totale functioneren van de politie in de buurt. Hiermee veranderde dit aandeel nauwelijks ten opzichte van het afgelopen jaar, maar ligt iets hoger dan in 2006. Toen was 43 procent (zeer) tevreden over het totale functioneren van de politie in de buurt.

Grafiek 7.1
Tevredenheid over het totale functioneren van de politie (% [zeer] tevreden)

In de politieregio Gooi en Vechtstreek is het aandeel dat (zeer) tevreden is over het totale politiefunctieneren met 38 procent het laagst en wijkt deze regio significant af van het gemiddelde in Nederland.

In de regio Fryslân is het aandeel inwoners dat (zeer) tevreden is met 49 procent het hoogst. Ook in de regio's IJsselland en Twente zijn meer inwoners dan gemiddeld (zeer) tevreden over het totale functioneren van de politie.

In de politieregio's Twente en Haaglanden daalde tussen 2007 en 2008 het aandeel inwoners dat tevreden was over het functioneren van de politie.

Grafiek 7.2
Tevredenheid over het totale functioneren van de politie naar politieregio (% [zeer] tevreden), 2008

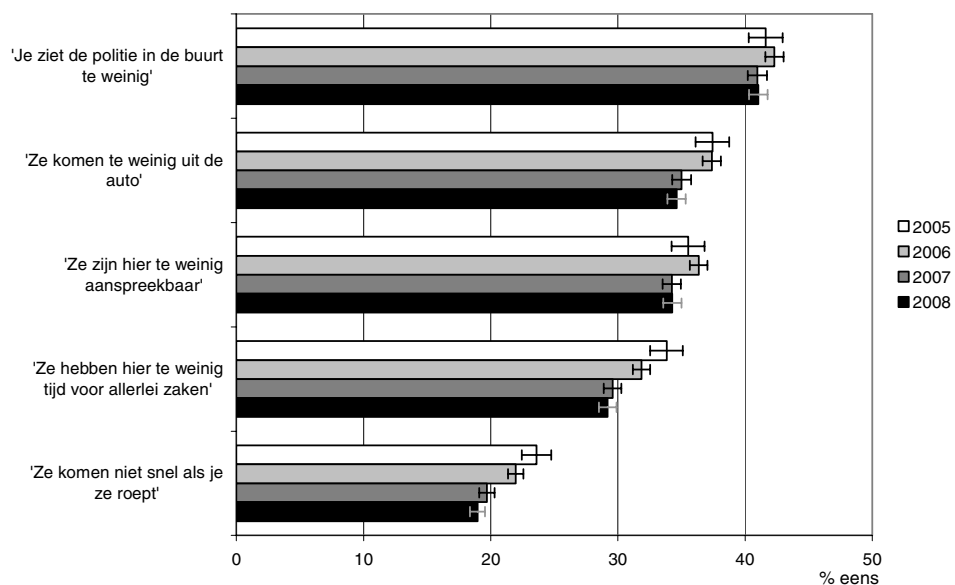
Regio t.o.v. Nederland

7.3 Beschikbaarheid en zichtbaarheid van de politie

Het oordeel over de beschikbaarheid van de politie is gemeten door aan de respondenten te vragen in hoeverre zij het eens of oneens zijn met een vijftal uitspraken. Deze stellingen zijn negatief geformuleerd; hoe meer men het met een stelling eens is, hoe minder positief men dus denkt over de beschikbaarheid van de politie.

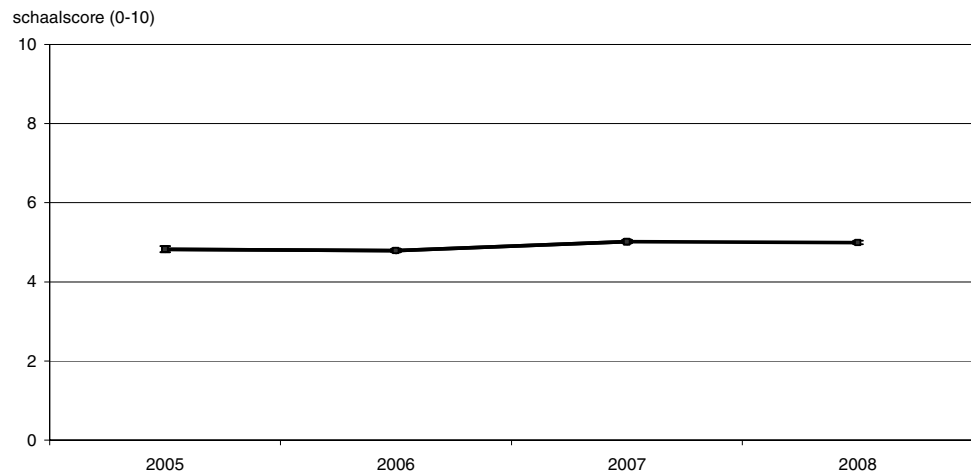
Grafiek 7.3
Beschikbaarheid van de politie (% eens)

In 2008 is 41 procent van de inwoners van mening dat zij de politie te weinig in de buurt zien. Meer dan één op de drie respondenten (35 procent) vindt dat de politie te weinig uit de auto komt en dat de politie te weinig aanspreekbaar is (34 procent). Bijna drie van de tien inwoners (29 procent) is van mening dat de politie te weinig tijd heeft voor allerlei zaken. Dat de politie niet snel komt als je ze roept vindt iets minder dan één op de vijf burgers. Hiermee veranderde het aandeel inwoners dat het met deze stellingen eens was nauwelijks in vergelijking tot de meting van 2007. Behalve over de stelling dat je de politie te weinig in de buurt ziet zijn inwoners wel bij drie van de vijf stellingen positiever ten opzichte van 2006 en 2005. Dit is het geval voor de stellingen de politie komt te weinig uit de auto, heeft te weinig tijd voor allerlei zaken en ze komen niet snel als je ze roept. De stelling dat de politie te weinig aanspreekbaar is wordt in 2008 wel minder vaak genoemd dan in 2006 maar verschilt niet ten opzichte van 2005.

Voor de beschikbaarheid van de politie is een schaalscore berekend op basis van de antwoorden op de vijf genoemde stellingen. Hiervoor geldt: hoe hoger de score, hoe tevredener men is over de beschikbaarheid van de politie in de buurt. Deze score moet nadrukkelijk niet worden opgevat als een op zichzelf staand rapportcijfer, maar is het resultaat van een herberekening¹⁶. In 2008 bedroeg de schaalscore voor de beschikbaarheid van de politie 5,0. Deze score is hiermee even hoog als in 2007, maar significant hoger dan in de twee daarvoorafgaande jaren.

Grafiek 7.4
Beschikbaarheid van de politie (schaalscore)

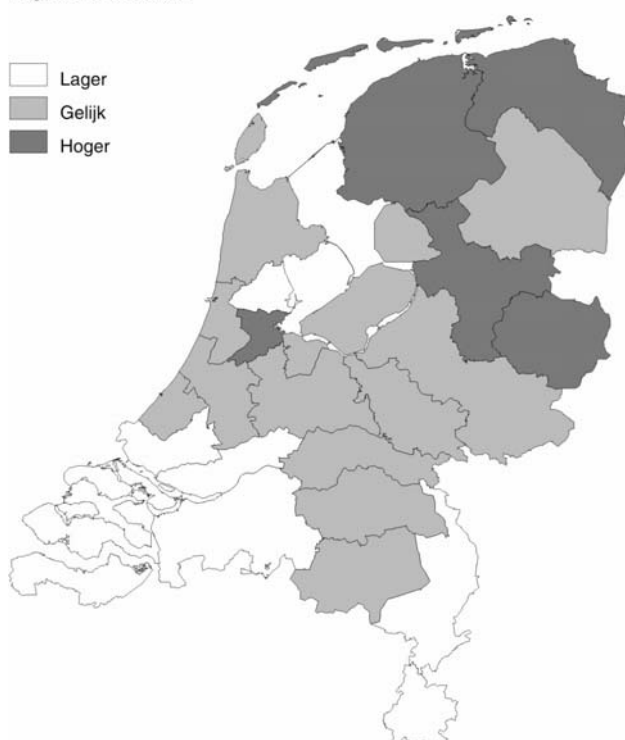

De schaalscore voor de beschikbaarheid van de politie is in 2008 het laagst in de politieregio Zaanstreek-Waterland (4,5). Ook in de regio's Rotterdam-Rijnmond, Zuid-Holland-Zuid, Midden- en West-Brabant, Zeeland, Limburg-Noord en Limburg-Zuid is de beschikbaarheid volgens deze score lager dan het landelijke gemiddelde. Twente en Amsterdam-Amstelland zijn met 5,5 in 2008 de regio's met de hoogste score voor de beschikbaarheid van de politie. In de regio's Groningen, Fryslân en IJsselland is deze schaalscore ook duidelijk hoger dan gemiddeld. In geen enkele regio is deze score in 2008 significant hoger of lager dan in 2007.

¹⁶ Zie bijlage 5 van dit rapport voor een beschrijving van de berekening van de schaalscores.

Grafiek 7.5
Beschikbaarheid van de politie naar politieregio (schaalscore), 2008

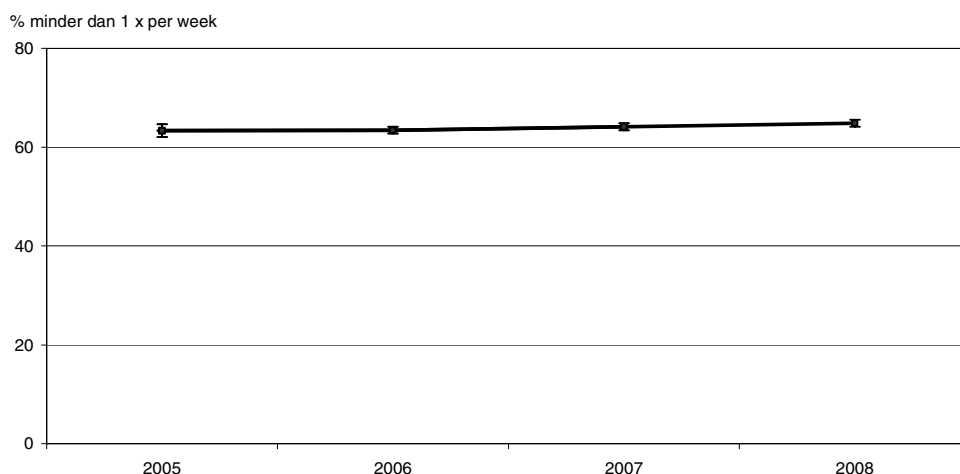
Regio t.o.v. Nederland

De zichtbaarheid van de politie in de buurt wordt uitgedrukt in het percentage inwoners dat aangeeft dat zij de politie minder dan eens per week in de buurt zien. Hoe lager dit percentage, hoe beter de zichtbaarheid van de politie in de buurt is.

In 2008 ziet bijna tweederde (65 procent) van de inwoners de politie minder dan één keer per week door de eigen straat komen. Dit percentage is in de afgelopen jaren nauwelijks veranderd.

Grafiek 7.6
Zichtbaarheid van de politie (% minder dan 1 x per week)

In de regio Amsterdam-Amstelland is in 2008 het aandeel inwoners dat de politie minder dan een keer per week ziet met 46 procent wederom het laagst (daar is de politie volgens deze meting dus het meest zichtbaar). Ook in de regio's Haaglanden en Rotterdam-

Rijnmond is het aandeel inwoners dat de politie minder dan eens per week ziet veel lager dan gemiddeld.

Grafiek 7.7
Zichtbaarheid van de politie naar politieregio (% minder dan 1 x per week), 2008

Regio t.o.v. Nederland

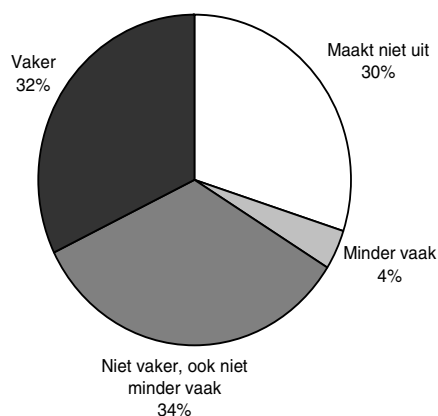

In de regio Drenthe zien de bewoners de politie het minst vaak: 75 procent ziet de politie daar minder dan één keer per week. Ook in de regio's IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden, Kennemerland, Zeeland, Midden- en West-Brabant, Brabant-Zuid-Oost en Limburg-Noord is sprake van een hoger dan gemiddeld aandeel inwoners dat de politie weinig ziet. In geen enkele politieregio verschilt de zichtbaarheid van de politie in 2008 met die van 2007.

Aan de respondenten is tevens gevraagd om aan te geven of ze de politie vaker of minder vaak in de eigen straat zouden willen zien. Volgens de VMR 2008 zou één op de drie Nederlanders (34 procent) de politie vaker in de eigen straat willen zien. Een vrijwel even grote groep (33 procent) geeft aan de politie niet vaker maar ook niet minder vaak te willen zien. Vijf procent zou de politie juist minder vaak willen zien, terwijl 28 procent van de inwoners zegt dat het hun niet uitmaakt.

Vooraf inwoners van de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond, Midden- en West-Brabant en Limburg-Zuid zouden de politie vaker in de straat willen zien.

Grafiek 7.8
Oordeel over zichtbaarheid politie (%), 2008

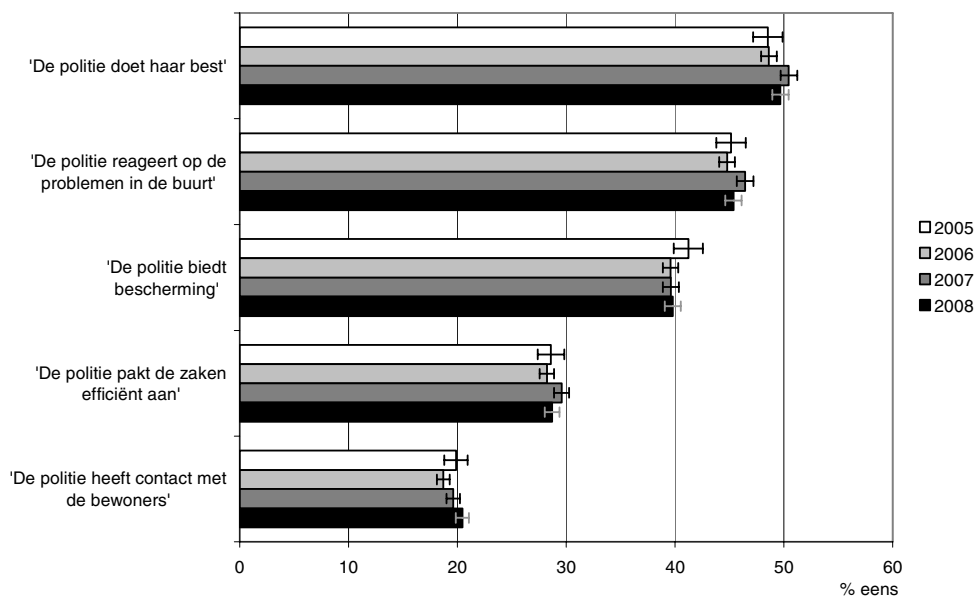

7.4 Functioneren van de politie

Naast de stellingen over de beschikbaarheid is de respondenten een vijftal stellingen voorgelegd over het functioneren van de politie in de buurt. Anders dan die in de vorige paragraaf zijn de stellingen positief geformuleerd. Dit betekent dat hoe meer men het eens is met een stelling, hoe positiever men oordeelt over het functioneren van de politie in de buurt.

In 2008 is de helft van de inwoners (50 procent) het eens met de stelling dat de politie haar best doet. Daarnaast vindt een iets kleiner deel (45 procent) dat de politie reageert op problemen in de buurt en vindt veertig procent dat de politie bescherming biedt. Bijna dertig procent van de ondervraagden geeft aan dat de politie de zaken efficiënt aanpakt, terwijl net iets meer dan twintig procent de stelling onderschrijft dat de politie contact heeft met de bewoners.

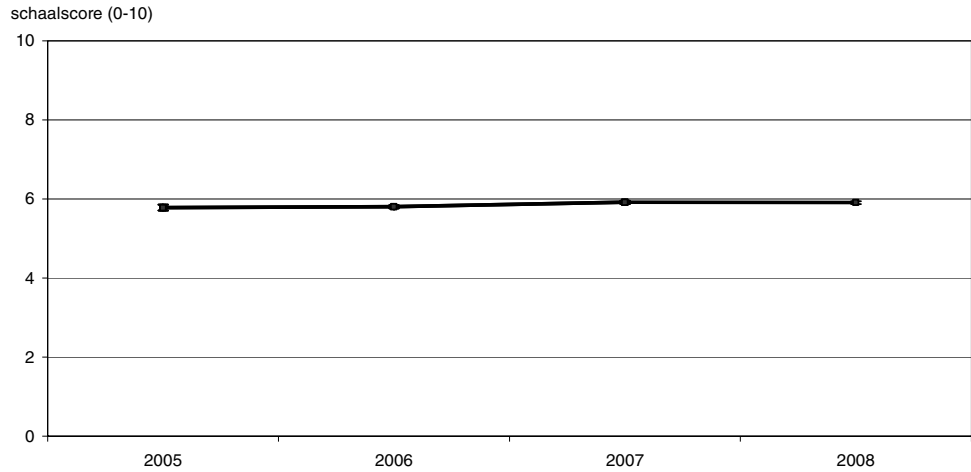
Grafiek 7.9
Functioneren van de politie (% eens)

Bij alle genoemde stellingen zijn er in 2008 geen wezenlijke verschillen vastgesteld in de opvattingen van de inwoners over het functioneren van de politie ten opzichte van 2007. Het percentage inwoners dat het eens is met deze stellingen verschilt ook nauwelijks met dat in 2006 en 2005.

Evenals bij de beschikbaarheid van de politie vormen de stellingen over het functioneren van de politie samen een cluster waarvoor een schaalscore kan worden berekend. Hiermee kan het totale oordeel van de bevolking over het functioneren van de politie worden beschreven. Hoe hoger deze score, hoe meer men tevreden is over het functioneren van de politie in de buurt. In 2008 bedroeg deze schaalscore over het functioneren van de politie 5,9. Hiermee bleef deze schaalscore hetzelfde als in 2007, maar ligt wel iets hoger dan in de twee jaren daarvoor.

Grafiek 7.10
Functioneren van de politie (schaalscore)

In de regio's Fryslân, Twente, IJsselland en Brabant-Zuid-Oost wordt het functioneren van de politie in 2008 positiever beoordeeld dan het landelijke gemiddelde. In de regio's Zaanstreek-Waterland, Zuid-Holland-Zuid, Gooi en Vechtstreek en Limburg-Zuid is de schaalscore lager dan gemiddeld. In alle regio's was er in 2008 geen duidelijk verschil met 2007.

Grafiek 7.11
Functioneren van de politie naar politieregio (schaalscore), 2008

Regio t.o.v. Nederland

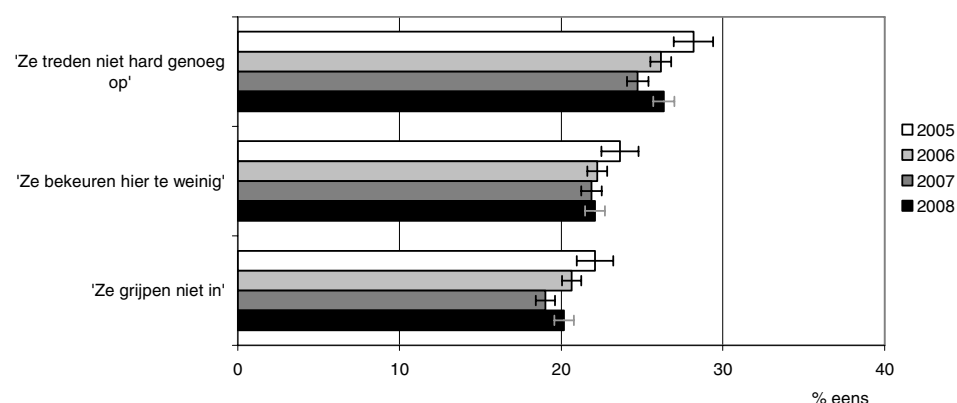
7.5 Optreden van de politie

In dit kader zijn de ondervraagden ten slotte ook drie stellingen voorgelegd over het optreden van de politie. De stellingen zijn in dit geval weer negatief geformuleerd, dus hoe meer men het eens is met een stelling, hoe negatiever het oordeel over dat aspect van het optreden van de politie.

Ruim een kwart van de inwoners (26 procent) is het in 2008 eens met de stelling dat de politie niet hard genoeg optreedt. Een iets kleiner aandeel (22 procent) is van mening dat de politie te weinig bekeurt, terwijl twintig procent vindt dat de politie niet ingrijpt.

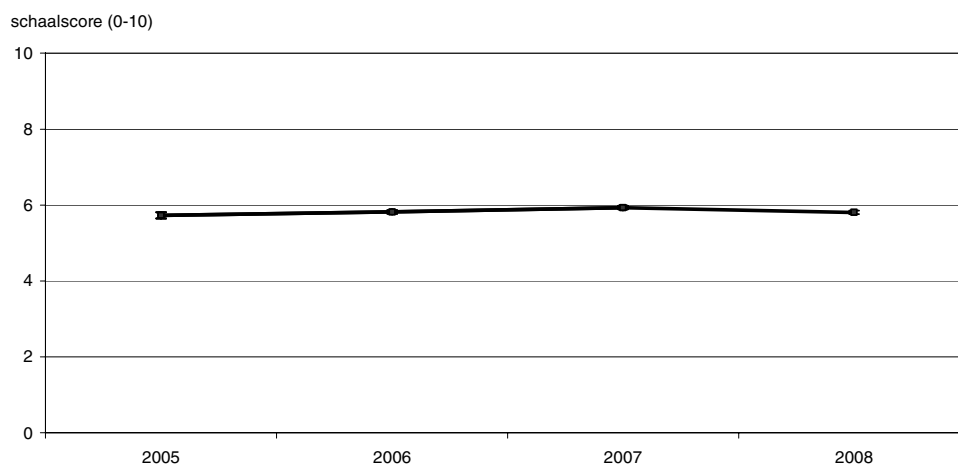
Het aandeel inwoners dat van mening is dat de politie niet hard genoeg optreedt, is in 2008 met 26 procent significant hoger dan in 2007 (25 procent). Hiermee is dit aandeel weer even hoog als in 2006 maar ligt nog onder het niveau van 2005. Het aandeel inwoners dat het eens is met de andere twee stellingen verschilt niet significant van 2007 en eerdere jaren.

Grafiek 7.12
Optreden van de politie (% eens)

Voor het optreden van de politie is een schaalscore berekend op basis van de antwoorden op deze stellingen. Hoe hoger deze score, hoe meer men tevreden is over het optreden van de politie in de buurt. De schaalscore voor het optreden van de politie in 2008 volgens de VMR is 5,8. Hiermee ligt deze score significant lager dan de 5,9 in 2007 en is daarmee weer gelijk aan het niveau van 2006.

Grafiek 7.13
Optreden van de politie (schaalscore)

De schaalscore voor het optreden van de politie is in 2008 significant lager dan gemiddeld in de regio Limburg-Zuid. De schaalscore bedraagt hier 5,4. In de regio's IJsselland en Amsterdam-Amstelland is deze score van respectievelijk 6,2 en 6,1 wezenlijk hoger dan gemiddeld. Geen enkele politieregio vertoont in 2008 een significant hogere schaalscore dan in het jaar daarvoor. Wel hebben twee regio's een lagere schaalscore dan in 2007. Dit zijn de regio's Twente en Limburg-Noord.

Grafiek 7.14
Optreden van de politie naar politieregio (schaalscore), 2008

Regio t.o.v. Nederland

7.6 Samenvatting

In dit hoofdstuk is weergegeven hoe de inwoners van Nederland denken over de beschikbaarheid en de zichtbaarheid van de politie in de woonbuurt. De landelijke cijfers van de VMR-meting in 2008 zijn vergeleken met die in de voorafgaande drie jaar. Verder zijn de regionale cijfers van 2008 vergeleken met het overeenkomstige landelijke gemiddelde en met de regionale uitkomsten van het voorgaande jaar. Hieronder worden de belangrijkste conclusies samengevat.

Landelijke uitkomsten:

- In 2008 bleef het deel van de inwoners dat tevreden tot zeer tevreden is over het totale functioneren van de politie in de buurt hetzelfde als in 2007. Deze aandelen waren iets hoger dan in 2006 en 2005.
- Met de vijf stellingen over de beschikbaarheid van de politie waren in 2008 evenveel inwoners het eens als in 2007. Hierdoor was ook de schaalscore voor de beschikbaarheid van de politie hetzelfde als in 2007. De score ligt wel hoger dan in 2006 en 2005.
- De politie is in 2008 net zo zichtbaar in de buurt als in de afgelopen drie jaar; wel wil één op de drie Nederlanders de politie vaker in de eigen straat zien.
- Over geen enkele stelling over het functioneren van de politie wordt in 2008 anders gedacht dan in 2007. Ook de schaalscore is hetzelfde als in 2007. Deze score is wel iets hoger dan in de twee jaar daarvoor.
- In 2008 zijn meer mensen het eens met de stelling 'ze treden niet hard genoeg op' dan in 2007. De schaalscore voor het optreden van de politie is in 2008 significant lager dan in het voorgaande jaar.

Regionale verschillen:

- In de regio Gooi en Vechtstreek zijn in 2008 minder inwoners tevreden over het totale politiefunctieën dan gemiddeld. In de regio's Fryslân, IJsselland en Twente zijn meer

mensen dan gemiddeld tevreden. In de regio's Twente en Haaglanden zijn in 2008 minder inwoners hierover tevreden dan in 2007.

- De beschikbaarheid van de politie in 2008 is – gemeten als schaalscore – in de politieregio's Zaanstreek-Waterland, Rotterdam-Rijnmond, Zuid-Holland-Zuid, Midden- en West-Brabant, Zeeland, Limburg-Noord en Limburg-Zuid lager dan gemiddeld. In Groningen, Fryslân, IJsselland, Twente en Amsterdam-Amstelland is dit hoger dan gemiddeld. In geen enkele regio wijkt de beschikbaarheid in 2008 af van die in 2007.
- In negen regio's (Drenthe, IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden, Kennemerland, Zeeland, Midden- en West-Brabant, Brabant-Zuid-Oost en Limburg-Noord) is het aandeel inwoners dat de politie minder dan één x per week ziet hoger dan gemiddeld. Voor de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond is dit juist lager dan gemiddeld. In geen van de regio's wijkt het aandeel dat de politie weinig ziet in 2008 wezenlijk af van het jaar daarvoor.
- Vooral inwoners van de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond, Midden- en West-Brabant en Limburg-Zuid zouden de politie vaker willen zien.
- In de regio's Fryslân, IJsselland, Twente en Brabant-Zuid-Oost wordt het functioneren van de politie positiever beoordeeld dan gemiddeld; in de regio's Zaanstreek-Waterland, Zuid-Holland-Zuid, Gooi en Vechtstreek en Limburg-Zuid is de schaalscore hiervoor juist lager dan gemiddeld. In alle regio's was deze schaalscore niet wezenlijk anders dan in 2007.
- De schaalscore voor het optreden van de politie is in 2008 alleen in Limburg-Zuid lager dan gemiddeld. In de regio's IJsselland en Amsterdam-Amstelland is deze score hoger dan het gemiddelde voor Nederland. In de regio's Twente en Limburg-Noord is de schaalscore lager dan in 2007.

8. Preventiemaatregelen

8.1 Inleiding

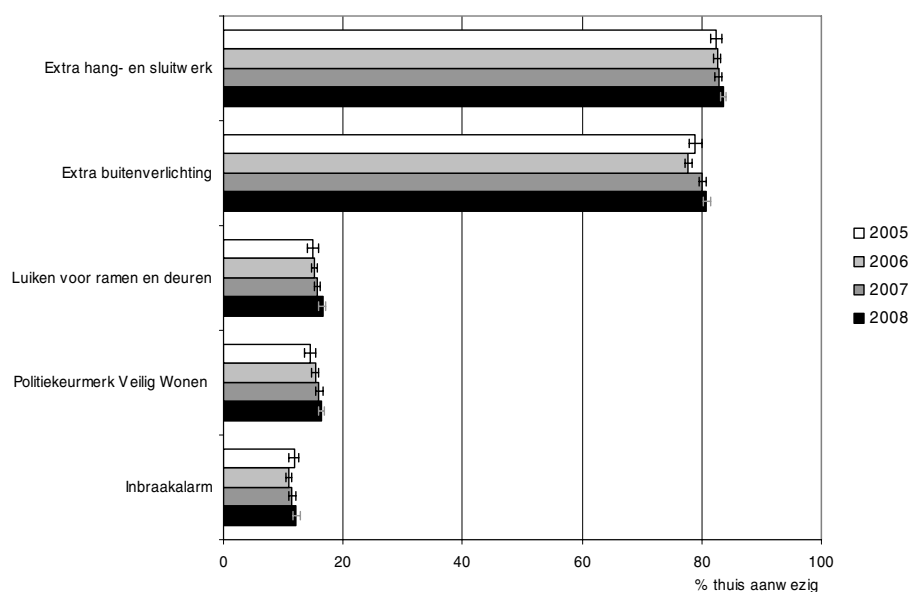
In dit hoofdstuk staat het preventiegedrag van burgers centraal. De burgers hebben immers een eigen verantwoordelijkheid in het voorkómen van slachtofferschap van criminaliteit. In paragraaf 8.2 komt aan de orde in hoeverre burgers thuis maatregelen tegen woninginbraak hebben genomen. In paragraaf 8.3 staan maatregelen tegen diefstal van of uit de auto en fietsdiefstal centraal. Dit heeft betrekking op de aanwezigheid van een startonderbreker bij auto's, en bij fietsen om de aanwezigheid van een fietsverzekering en een preventiechip in de fiets. Paragraaf 8.4 ten slotte behandelt maatregelen rond mobiele telefoons (beveiliging met een pincode) en pc's (beveiliging met een wachtwoord).

Ook bij de preventiemaatregelen wordt de situatie in 2008 vergeleken met het voorgaande jaar en de twee jaar daarvoor. Daarnaast komen de regionale verschillen ten opzichte van het landelijke gemiddelde en ten opzichte van 2007 aan de orde.

8.2 Maatregelen tegen inbraak

In de VMR is aan respondenten gevraagd welke voorzieningen bij hen thuis aanwezig zijn om inbraak te voorkomen of om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken. Het gaat daarbij om inbraakalarm, extra hang- en sluitwerk, extra buitenverlichting en luiken voor ramen en deuren. Bovendien is gevraagd of de maatregelen voldoen aan het Politiekeurmerk Veilig Wonen.

Grafiek 8.1
Vorzorgsmaatregelen tegen inbraak (% thuis aanwezig)

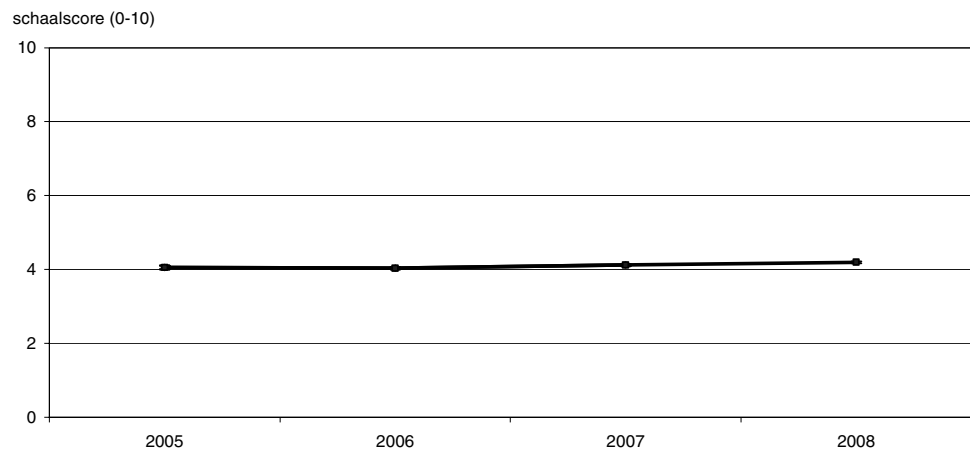

In 2008 zijn extra hang- en sluitwerk opnieuw de meest voorkomende maatregelen tegen inbraak. Ook extra buitenverlichting is bij de meeste huishoudens aanwezig als maatregel tegen inbraak. Beide voorzieningen zijn bij meer dan vier op de vijf huishoudens aanwezig (respectievelijk 84 en 81 procent). Andere voorzieningen tegen inbraak komen aanzienlijk minder voor: bij zeventien procent van de huishoudens zijn er aan de woning luiken voor ramen en deuren, en bij twaalf procent is een inbraakalarm aanwezig. In totaal voldoen bij ruim één op de zes huishoudens (16 procent) de preventiemaatregelen aan het Politiekeurmerk Veilig Wonen.

In 2008 komt geen van de voorzorgsmaatregelen vaker voor dan vorig jaar. Extra buitenverlichting en luiken voor ramen en deuren zijn in 2008 wel vaker aanwezig bij huishoudens dan in 2006 en 2005. Het politiekeurwerk Veilig Wonen is ten opzichte van 2005 licht gestegen.

Op basis van de gevraagde maatregelen tegen inbraak is een schaalscore berekend. Hoe hoger deze score, hoe meer maatregelen zijn genomen. In 2008 bedraagt deze schaalscore 4,2. Dit is wezenlijk hoger dan in de drie voorafgaande jaren.

Grafiek 8.2
Voorzorgsmaatregelen tegen inbraak (schaalscore)

Er zijn duidelijke verschillen tussen de afzonderlijke politieregio's in de mate van inbraakpreventie (uitgedrukt in de schaalscore). Deze schaalscore varieert van 3,1 in Amsterdam-Amstelland tot 4,7 in Brabant-Zuid-Oost en Limburg-Zuid. Behalve in de grootstedelijke politieregio's zoals Amsterdam-Amstelland, Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond is ook in de regio's Groningen, Fryslân en Kennemerland sprake van een lagere schaalscore dan gemiddeld in Nederland. Omgekeerd is de score voor inbraakpreventie hoger dan gemiddeld in de regio's Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden, Gooi en Vechtstreek, Zuid-Holland-Zuid, Midden- en West-Brabant, Brabant-Noord, Brabant-Zuid-Oost, Limburg-Noord, Limburg-Zuid en Flevoland.

Grafiek 8.3
Voorzorgsmaatregelen tegen inbraak naar politieregio (schaalscore), 2008

Overigens moet hierbij worden bedacht dat sommige voorzieningen (bijvoorbeeld luiken voor ramen en deuren) standaard al aanwezig zijn (bijv. op boerderijen) zonder dat deze speciaal zijn aangebracht ter voorkoming van inbraak. Omgekeerd kunnen maatregelen als luiken voor ramen en deuren in bepaalde (stedelijke) gebieden niet overal genomen worden. In geen van de regio's is de schaalscore van inbraakpreventie wezenlijk toe- of afgenomen ten opzichte van 2007.

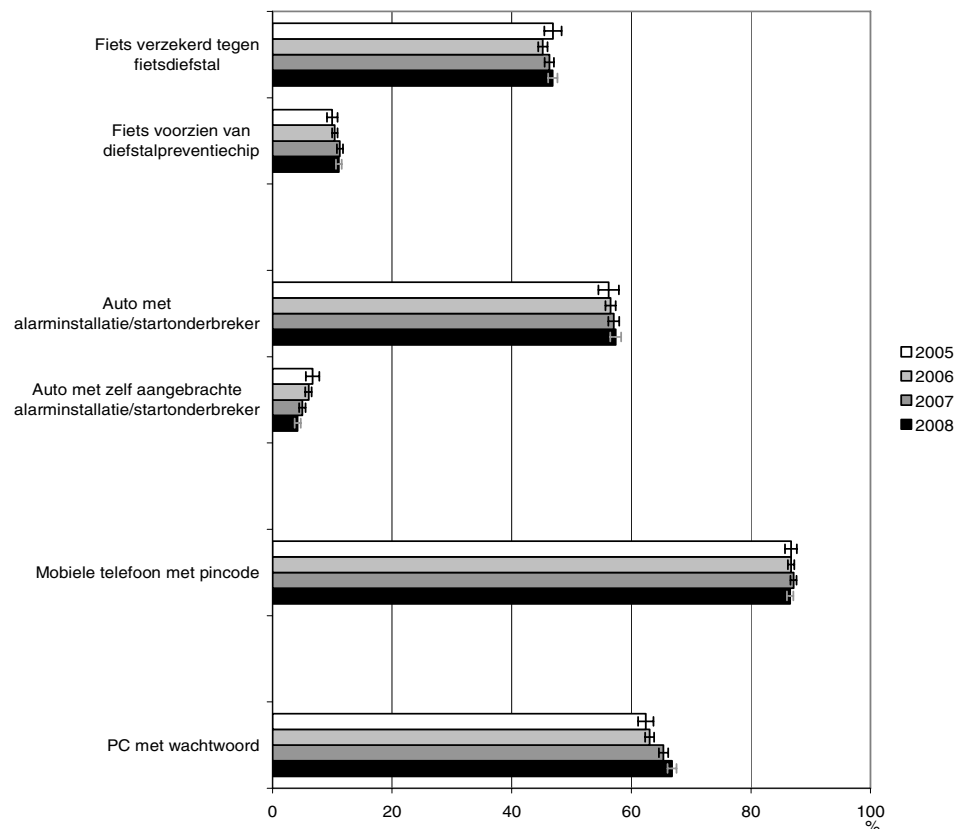
8.3 Maatregelen tegen fietsdiefstal en diefstal van of uit de auto

In de VMR zijn ook vragen gesteld over maatregelen ter voorkoming van fietsdiefstal en over diefstal van of uit de auto. Bij de fiets gaat het om het verzekerd zijn tegen diefstal en om de aanwezigheid van een diefstalpreventiechip.

Minder dan de helft van de fietsbezitters heeft deze verzekerd tegen diefstal. In 2008 was dit aandeel 47 procent. Dit is nagenoeg hetzelfde als in 2005 en in 2007, maar hoger dan in 2006. Bij elf procent van de fietsbezitters is de fiets voorzien van een diefstalpreventiechip. Dit aandeel wijkt niet wezenlijk af van dat in de jaren hiervoor.

Bij maatregelen ter voorkoming van diefstal van of uit de auto gaat het om de aanwezigheid van een alarminstallatie of een startonderbreker. Bijna zes van elke tien personenauto's (57 procent) is volgens de gebruikers in 2008 voorzien van een alarminstallatie of een startonderbreker. Dit aandeel bleef in de afgelopen jaren vrij constant. Slechts een klein deel van de autobezitters – vier procent – zegt dat zij deze voorziening zelf hebben aangebracht of laten aanbrengen. Ook dit aandeel verschilt niet significant ten opzichte van vorig jaar, maar is vergeleken met 2005 wel licht gedaald.

Grafiek 8.4
Overige voorzorgsmaatregelen in verband met criminaliteit (%)

8.4 Overige maatregelen

In de VMR zijn ook vragen gesteld over elektronische preventiemaatregelen bij mobiele telefoons en bij personal computers. Aan bezitters van een mobiele telefoon is gevraagd of hun apparaat is beveiligd met een pincode; bij pc-bezitters is gevraagd of hun pc is beveiligd met een wachtwoord. Het gebruik van pincode of wachtwoord is vooral bedoeld ter bescherming tegen het eventueel misbruiken van persoonlijke gegevens en minder tegen daadwerkelijke diefstal van deze apparaten.

Het overgrote deel van de mobiele telefoons is beveiligd met een pincode. In 2008 zegt 87 procent van alle bezitters van een mobiele telefoon dat dit het geval is. Dit percentage is sinds 2005 nauwelijks veranderd. Ruim twee van de drie pc-bezitters (67 procent) geven aan dat hun pc is beveiligd met een wachtwoord. Dit aandeel is vrijwel even groot als in 2007 maar ligt hoger dan in de jaren daarvoor. In 2006 en 2005 bedroeg dit aandeel nog respectievelijk 63 en 62 procent.

8.5 Samenvatting

In dit laatste hoofdstuk is ingegaan op de preventiemaatregelen die bij de inwoners van Nederland thuis zijn getroffen ter voorkoming van inbraak, en op maatregelen ter voorkoming van fietsdiefstal, diefstal van of uit de auto, en op maatregelen rond mobiele telefoons en personal computers. De landelijke cijfers van 2008 zijn hierbij vergeleken met die in de voorafgaande drie jaar. De regionale cijfers voor inbraakpreventie zijn vergeleken met het landelijke gemiddelde en met het voorgaande jaar.

De belangrijkste conclusies worden hieronder samengevat.

Landelijke cijfers:

- In 2008 is de totale preventie schaalscore tegen inbraak opnieuw toegenomen ten opzichte van vorig jaar. Geen van de afzonderlijke maatregelen tegen inbraak kwam echter wezenlijk vaker voor dan in 2007.
- Het aandeel fietsbezitters met een verzekering tegen diefstal en met een diefstalpreventiechip in die fiets is in 2008 niet wezenlijk veranderd ten opzichte van 2007.
- Dit geldt ook voor het aandeel personenauto's met een alarminstallatie of een zelf aangebrachte startonderbreker in 2008. Het aandeel personenauto's met een zelf aangebrachte startonderbreker daalde wel licht ten opzichte van 2005.
- Bijna negen van de tien mobiele telefoons in 2007 zijn beveiligd met een pincode, terwijl tweederde van de pc-bezitters hun pc met een wachtwoord beschermt. Beide aandelen verschillen nauwelijks met 2007. Het aandeel pc's met een wachtwoord ligt wel hoger dan 2006 en 2005.

Regionale verschillen:

- In een groot aantal vooral landelijke politieregio's (Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden, Gooi en Vechtstreek, Zuid-Holland-Zuid, Midden- en West-Brabant, Brabant-Noord en Brabant-Zuid-Oost, Limburg-Noord, Limburg-Zuid en Flevoland) zijn naar verhouding meer huishoudens met maatregelen tegen inbraak dan gemiddeld in Nederland. In de grootstedelijke politieregio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond, en de regio's Groningen, Fryslân en Kennemerland is de schaalscore van inbraakpreventie lager dan gemiddeld.
- In geen enkele regio is de mate van inbraakpreventie in 2008 hoger dan in het jaar daarvoor.

Bijlage 1

Onderzoeksverantwoording

Veiligheidsmonitor Rijk 2008

Onderzoeksverantwoording Veiligheidsmonitor Rijk 2008

1. Inleiding

In dit hoofdstuk staat de opzet en uitvoering van de Veiligheidsmonitor Rijk 2008 (VMR 2008) centraal. In 2008 is de VMR voor het derde achtereenvolgende jaar in volle omvang uitgevoerd. In 2006 vond dit voor het eerst plaats. De VMR 2005 was nog beperkt van opzet en was vooral bedoeld als schakel tussen de eerdere afzonderlijke onderzoeken (waaronder het uitvoeren van trendbreukanalyses) en de volledige VMR in de volgende jaren.¹⁷

In de volgende paragraaf komt de inhoud van de vragenlijst aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de steekproeftrekking voor het onderzoek (paragraaf 3). In paragraaf 4 wordt aandacht besteed aan het veldwerk. Paragraaf 5 is gewijd aan de weging van de steekproef. In paragraaf 6 komt het verwerkingsproces aan de orde evenals enkele details in de presentatie van de gegevens.

2. Vragenlijst

De vragenlijst van de VMR is gebaseerd op de belangrijkste vragen uit de drie eerdere afzonderlijke onderzoeken op het terrein van veiligheid, te weten de Politiemonitor Bevolking (PMB), de rijksrelevante delen van de enquête Leefbaarheid en Veiligheid (L&V) in de G30-gemeenten, en de module Recht uit het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS). De vragenlijst is zodanig ontworpen dat deze zowel telefonisch als face-to-face kan worden afgenomen (de PMB was uitsluitend telefonisch, POLS uitsluitend face-to-face). Randvoorwaarde is dat de gemiddelde interviewtijd voor de telefonische enquête niet meer bedraagt dan 17 minuten. Verder moesten de vragen zoveel mogelijk aansluiten op de vraagstellingen in de voorgaande onderzoeken. Daarnaast moest er ruimte worden gereserveerd voor nieuwe onderwerpen en vragen. Voor een uitgebreide verantwoording van de nieuwe vragenlijst wordt verwezen naar de onderzoeksdocumentatie van de VMR 2006.

De uiteindelijke vragenlijst van de VMR bevat de volgende onderwerpen:

- Opening en controle persoonsgegevens
- Buurtproblemen
- Functioneren van de politie
- Onveiligheidsgevoelens
- Slachtofferschap
- Politiecontacten
- Preventie
- Sociale cohesie
- Onderwijs

De vragenlijst voor 2008 is niet veranderd ten opzichte van de voorafgaande VMR-metingen in de jaren 2005-2007. De gebruikte vragenlijst is als bijlage 2 (separaat) in PDF-vorm beschikbaar.

3. Steekproef

Algemeen

Bij het CBS is de tweetrapssteekproef het gebruikelijke steekproefontwerp voor veldwerkonderzoek onder de bevolking. In de eerste trap wordt een steekproef van zogenoemde primaire eenheden getrokken. Tot 1 januari 2008 ging het om gemeenten; sindsdien is overgegaan op deelgemeenten als primaire trekkingseenheden. In stedelijke gebieden staat een deelgemeente ongeveer gelijk aan een wijk, terwijl in landelijke gebieden een deelgemeente vaker overeenkomt met de gemeente zoals die bestond vóór de gemeentelijke fusies in 1998. Behalve deelgemeenten worden in sommige gevallen ook andere ruimtelijke eenheden gebruikt, zoals postcodegebieden. Binnen elke getrokken primaire eenheid wordt vervolgens een steekproef van adressen of personen als secundaire eenheden getrokken. Door uit te gaan van een tweetrapssteekproef, met bijvoorbeeld deelgemeenten als primaire eenheden, worden minder reiskosten gemaakt. De interviewers kunnen dan immers vraaggesprekken houden in een beperkter gebied.

¹⁷ Brakel, Jan van den, Trendbreukanalyse Veiligheidsmonitor Rijk 2005. (CBS 2005).

De primaire eenheden worden meestal getrokken met kansen evenredig aan het aantal inwoners. Binnen elke primaire eenheid wordt een vooraf bepaald aantal secundaire eenheden (personen) getrokken. Dit aantal is gelijk voor alle getrokken deelgemeenten. De insluitkans, dat is de kans dat een persoon getrokken wordt, is daarom voor alle personen gelijk. Deze kans is immers gelijk aan de kans dat de primaire eenheid wordt getrokken maal de kans dat binnen de getrokken primaire eenheid die persoon wordt getrokken. De eerste kans is evenredig aan het aantal inwoners van de deelgemeente, terwijl de tweede kans omgekeerd evenredig is aan dat aantal inwoners. Het product van beide kansen is dus constant. Voor de grootste deelgemeenten zou de kans om in de eerste trap getrokken te worden groter dan 1 kunnen zijn. Deze deelgemeenten worden daarom automatisch aan de steekproef toegevoegd. Personen in deze deelgemeenten worden getrokken met een kans die gelijk is aan de insluitkans voor de gehele steekproef. Op deze manier ontstaat er een zelfwegende steekproef met een vooraf bepaalde steekproefomvang.

Het steekproefontwerp wordt verder bepaald door de totale benodigde steekproefomvang n en het aantal te trekken personen m per getrokken deelgemeente. Als m klein is, wordt het aantal te trekken deelgemeenten groot, met als gevolg hogere reiskosten. Daartegenover staat dat als m groot is er een cluster-effect kan optreden, waardoor de foutenmarges groter worden. Dit is vooral het geval als er een samenhang bestaat tussen de antwoordpatronen van de inwoners van eenzelfde deelgemeente. Het cluster-effect hangt overigens ook af van de te meten variabelen; de reiskosten hangen ook af van de spreiding van het enquête-corps. Voor telefonische en schriftelijke enquêtes speelt het punt van de reiskosten niet. Hierbij kan m op 1 worden gesteld, waardoor het cluster-effect verdwijnt. Steekproefpersonen die face-to-face benaderd moeten worden, kunnen worden gecombineerd met personen uit andere face-to-face onderzoeken. De ervaring leert dat bij waarden van m tussen 10 en 20 het cluster-effect acceptabel is en de reiskosten van de interviewers nog niet te hoog zijn.

Steekproefontwerp

De doelpopulatie voor de VMR is de in Nederland woonachtige bevolking van 15 jaar of ouder, wonend in particuliere huishoudens. Alle steekproefpersonen met een bekend telefoonnummer (bijna driekwart van de steekproef) worden via de telefoon benaderd; de overige personen worden face-to-face benaderd. Omdat het op het moment van trekking van de steekproef nog niet bekend is bij welke personen een telefoonnummer gevonden wordt (en dus welke personen CAPI of CATI ondervraagd gaan worden), is het effect van een grotere m op de reiskosten relatief klein. Om deze reden wordt m op 1 gezet.

Het steekproefontwerp voor de VMR 2008 is een zelfwegende tweetrapssteekproef met deelgemeenten als primaire eenheden en personen als secundaire eenheden (de indeling naar deelgemeenten is die gebruikt in het personensteekproefkader voor 2007). De steekproef in de eerste trap is gestratificeerd, waarbij de deelgemeenten zijn ingedeeld naar de kenmerken politieregio (25) en interviewregio (13). De doelpopulatie is opgesplitst in 25 politieregio's, waarbij in iedere politieregio een steekproef is getrokken. Per politieregio is de omvang van de te trekken steekproef bepaald, rekening houdend met de kans op telefoonbezet, responskans bij telefonische benadering en responskans bij face-to-face benadering, zodanig dat de verwachte respons tenminste 750 personen bedraagt (preciezer gezegd: de omvang van de te trekken steekproef is zodanig gekozen dat de ondergrens van het 95% betrouwbaarheidsinterval rondom de verwachte respons gelijk is aan 750 personen). Bij de stratumindeling in de eerste trap is per politieregio het kenmerk interviewregio gebruikt. In ieder stratum zijn via een systematische steekproef deelgemeenten getrokken met kansen evenredig aan het aantal inwoners.

Er zijn zes deelsteekproeven getrokken, in porties van twee per maand. De eerste vijf deelsteekproeven zijn verdeeld over de eerste maanden van het kalenderjaar: zowel in januari als in februari zijn twee deelsteekproeven uitgezet en in maart één deelsteekproef. Deze steekproeven zijn in de periode van 2 januari tot en met 17 maart waargenomen. De zesde deelsteekproef, getrokken voor de periode maart, fungeert als buffersteekproef. Bij tegenvallende respons kunnen personen uit deze buffersteekproef worden geselecteerd voor extra uitzet. In staat 1 worden de belangrijkste kenmerken van het steekproefontwerp weergegeven.

Staat 1. Kenmerken steekproefontwerp VMR 2008

Type steekproef	Tweetraps, zelfwegend
Frequentie	Maandportie in januari en februari + halve in maart
Kenmerken 1ste trap	
stratumindeling	Interviewregio
wijze van trekking	Systematische steekproef met ongelijke kansen
steekproefelementen	Deelgemeenten
Kenmerken 2de trap	
wijze van trekking	Enkelvoudig aselekt
steekproefelementen	Personen
Omvang steekproef per maand	426 à 623 personen per politieregio
Clusteromvang (m)	1 persoon per deelgemeente

Bewerking van de steekproef

Om het gewenste steekproefaantal te bereiken zijn meer steekproefpersonen getrokken dan het aantal dat daadwerkelijk benaderd dient te worden (zie staat 2). Dit is nodig om te kunnen compenseren voor uitval tijdens het zogenoemde screenings- en beweringsproces; ongeveer 6 à 7 procent van de getrokken steekproefpersonen valt hierbij uit. Het betreft personen die de afgelopen 12 maanden in een andere CBS-steekproef voorkwamen, personen in instellingen, inrichtingen en tehuizen (de zogenoemde IIT-bevolking), personen waarvoor de gemeenten geen (volledige) naam-adres-woonplaats (NAW) gegevens leveren, of personen die in een gebied wonen waar het CBS geen face-to-face enquêtes uitvoert (de postcodegebieden 1102, 1103 en 1104 in de Bijlmer en de Friese waddeneilanden Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog).

Bij de steekproef beschikbaar voor uitzet voor de VMR zijn tijdens het beweringsproces telefoonnummers (inclusief mobiele nummers) gezocht. Personen bij wie een telefoonnummer gevonden wordt worden ondervraagd door middel van CATI, de overige personen door middel van CAPI. Voor de steekproef van januari 2008 is van 72% van de personen in de steekproef een telefoonnummer gevonden. Verwacht was echter dat dit percentage op 74% zou uitkomen. Hierdoor viel het aantal personen beschikbaar voor CATI te laag en voor CAPI te hoog uit. Hiervoor is gecorrigeerd door de steekproefomvang voor februari 2008 te vergroten, zodanig dat er in totaal voor januari en februari voldoende personen voor CATI beschikbaar waren. Het bijkomende overschot aan personen voor CAPI is gelijkmatig over alle politieregio's uitgedund.

In februari bleek uit voortgangsoverzichten dat de respons in januari (CATI en CAPI) in sommige politieregio's sterk achterbleef, terwijl in andere politieregio's de respons boven de verwachting was. Hierop is besloten om de CATI-steekproef voor maart 2008 te verkleinen (door systematische uitdunning) in alle politieregio's waar de respons naar verwachting boven 103% van het vereiste aantal van 750 respondenten zou uitkomen. Hierbij is er in elke politieregio voor gezorgd dat niet meer dan 25% van de oorspronkelijke CATI-steekproef voor maart is uitgedund; dit garandeert voldoende hoge respons in maart. De CATI-capaciteit die hiermee is vrijgemaakt is vervolgens gebruikt om extra personen uit de buffer uit te zetten in die politieregio's waar de vereiste respons naar verwachting niet volledig gehaald zou worden. Na bovenstaande aanpassingen van de steekproef voor maart is de verwachting dat in elke politieregio tenminste 103% van de vereiste respons van 750 respondenten per regio wordt gehaald.

Bovenstaande aanpassingen hebben gevolgen voor de verhouding CATI/CAPI in de uitgezette steekproef binnen elke politieregio. Deze gevolgen zijn echter klein; het aandeel CATI (gemiddeld 72%) per politieregio wordt hierdoor maximaal twee procentpunten groter of kleiner.

Staat 2. Steekproefverantwoording VMR, januari-maart 2008

	Totaal	CAPI	CATI
Totaal getrokken steekproef	39 707		
Niet beschikbaar voor uitzet	3 597		
In eerdere CBS steekproef	1 128		
IIT-bevolking	550		
NAW onvolledig of onbekend	531		
Steekproefreductie	1 388		
Beschikbaar voor uitzet (deelsteekproeven)	29 982	7 866	22 116
Adressen buiten gebied waarneming	59	59	
Uitgedund deelsteekproeven	562	0	562
Uitgezette deelsteekproeven (A)	29 361	7 807	21 554
Beschikbaar voor uitzet (buffersteekproef)	6 128	1 700	4 428
Adressen buiten gebied waarneming	11	11	
Uitgedund buffersteekproef	5 705	1 689	4 016
Uitgezette buffersteekproef (B)	412	0	412
Totaal uitgezet (A+B)	29 773	7 807	21 966

4. Veldwerk

Voor de VMR 2008 werden in het eerste kwartaal 29 773 personen van 15 jaar en ouder benaderd voor het onderzoek, waarvan 7 807 face-to-face (26 procent) en 21 966 telefonisch (74 procent). Van deze laatste groep werden er 1 590 (7 procent) via een mobiel telefoonnummer benaderd. De respons bij de personen met een vast telefoonnummer lag met 70 procent tien procentpunten hoger dan bij de personen met een mobiel nummer (60 procent). Voor het complete veldwerk zijn ongeveer 250 face-to-face interviewers en 50 telefonische interviewers ingezet.

De kwaliteit van het werk van de interviewers wordt voortdurend gecontroleerd. Bij de CATI-interviewers luisteren teamleiders steekproefsgewijs mee. CAPI-interviewers worden regelmatig begeleid door hun regiomanagers of door ervaren collega's. Dit kan uiteraard niet op even grote schaal als bij CATI. Daarom wordt bij het grootste CBS-onderzoek (de Enquête Beroepsbevolking) structureel vijf procent van het werk van de CAPI-interviewers nagebeld. Als resultaten daartoe aanleiding geven gebeurt dit ook bij andere onderzoeken van bepaalde interviewers of krijgen respondenten het verzoek een schriftelijke vragenlijst in te vullen. Hierbij wordt nagegaan of de interviewer de veldwerkregels correct heeft toegepast, het interview heeft afgenomen en wordt een aantal gegevens uit het eerdere veldinterview gecontroleerd. Interviewers waarbij grove nalatigheden worden geconstateerd worden uit het interviewercorps verwijderd. De statistische afdeling wordt hiervan op de hoogte gebracht, zodat hiermee bij de analyse rekening kan worden gehouden.

Een tweede instrument waarmee de kwaliteit van interviewers wordt gemeten is het vergelijken van interviewers met hun collega's uit de regio op een aantal indicatoren. Interviewers die afwijken worden aan een nader onderzoek onderworpen (onder meer op responsgegevens). Eventueel worden ook respondenten herbenaderd.

Zowel in het veld als bij het telefonisch interviewen hebben in de VMR geen incidenten plaatsgevonden waardoor de kwaliteit in gevaar zou komen.

Voor de VMR wordt de landelijke respons, de respons per interviewregio en per politieregio gemeten en besproken met de projectleiding van de VMR.

In staat 3 worden de veldwerkresultaten gepresenteerd, uitgesplitst naar CATI en CAPI. Staat 4 geeft inzicht in de relatie tussen de demografische kenmerken (geslacht, leeftijd en burgerlijke staat van personen van 15 jaar en ouder) van de populatie, de steekproef, de uitzet en de respons.

Staat 3. Responsverantwoording VMR 2008

Politier regio	Target	Benaderd	Respons			Respons		
			Totaal	Capi	Cati	Totaal	Capi	Cati
	abs		%					
Groningen	750	1142	768	182	586	67,3	15,9	51,3
Friesland	750	1203	813	137	676	67,6	11,4	56,2
Drenthe	750	1119	763	142	621	68,2	12,7	55,5
IJsselland	750	1134	793	163	630	69,9	14,4	55,6
Twente	750	1170	805	174	631	68,8	14,9	53,9
Gelderland - Noord - Oost	750	1146	800	165	635	69,8	14,4	55,4
Gelderland - Midden	750	1203	779	148	631	64,8	12,3	52,5
Gelderland - Zuid	750	1139	807	207	600	70,9	18,2	52,7
Utrecht	750	1184	785	207	578	66,3	17,5	48,8
Noord - Holland - Noord	750	1117	773	156	617	69,2	14,0	55,2
Zaanstreek - Waterland	750	1262	801	197	604	63,5	15,6	47,9
Kennemerland	750	1223	782	204	578	63,9	16,7	47,3
Amsterdam - Amstelland	750	1615	796	252	544	49,3	15,6	33,7
Gooi- en Vechtstreek	750	1222	795	163	632	65,1	13,3	51,7
Haaglanden	750	1254	793	267	526	63,2	21,3	41,9
Hollands Midden	750	1135	793	178	615	69,9	15,7	54,2
Rotterdam - Rijnmond	750	1281	780	272	508	60,9	21,2	39,7
Zuid - Holland - Zuid	750	1160	807	182	625	69,6	15,7	53,9
Zeeland	750	1238	809	139	670	65,3	11,2	54,1
Brabant-Midden- en West	750	1147	770	168	602	67,1	14,6	52,5
Brabant - Noord	750	1143	804	138	666	70,3	12,1	58,3
Brabant - Zuid - Oost	750	1181	820	174	646	69,4	14,7	54,7
Limburg - Noord	750	1077	793	138	655	73,6	12,8	60,8
Limburg - Zuid	750	1087	771	192	579	70,9	17,7	53,3
Flevoland	750	1191	798	235	563	67,0	19,7	47,3
Nederland	18750	29773	19798	4580	15218	66,5	15,4	51,1

Staat 4. Populatie, steekproef, uitzet en respons naar demografische kenmerken, VMR 2008

Leeftijdsklasse	Burgerlijke staat	Populatie Geslacht		Steekproef Geslacht		Uitgezet Geslacht		Respons Geslacht					
		Totaal	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw
15 - 24	Gehuwd/geregistreerd partnerschap	0,4	0,2	0,6	0,3	0,2	0,4	0,3	0,1	0,4	0,2	0,2	0,3
	Gescheiden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Nooit gehuwd geweest	14,4	15,1	13,8	14,3	15,9	12,8	14,0	14,9	13,1	14,2	15,8	12,8
	Weduwe/weduwenaar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal 15-24		14,8	15,3	14,4	14,6	16,1	13,2	14,3	15,1	13,5	14,5	16,0	13,1
25 - 44	Gehuwd/geregistreerd partnerschap	16,8	15,6	17,9	17,5	16,2	18,7	16,2	15,0	17,3	17,2	15,9	18,5
	Gescheiden	2,2	1,8	2,6	1,7	1,4	2,0	1,8	1,6	2,1	1,7	1,4	2,0
	Nooit gehuwd geweest	15,3	17,6	13,1	13,2	14,7	11,8	15,5	17,7	13,2	13,3	14,8	11,9
	Weduwe/weduwenaar	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1
Totaal 25-44		34,4	35,0	33,8	32,5	32,3	32,7	33,5	34,3	32,7	32,3	32,1	32,5
45 - 64	Gehuwd/geregistreerd partnerschap	24,3	25,1	23,6	27,5	27,7	27,4	25,2	25,5	25,0	27,6	27,8	27,4
	Gescheiden	4,3	4,0	4,7	3,7	3,1	4,3	3,9	3,4	4,3	3,7	3,1	4,3
	Nooit gehuwd geweest	3,8	4,6	3,1	3,7	4,2	3,3	4,1	5,0	3,2	3,7	4,2	3,3
	Weduwe/weduwenaar	1,1	0,6	1,6	1,0	0,5	1,5	1,0	0,5	1,5	1,0	0,5	1,5
Totaal 45-64		33,6	34,3	32,9	35,9	35,4	36,4	34,2	34,3	34,0	36,1	35,6	36,5
65+	Gehuwd/geregistreerd partnerschap	10,3	11,8	8,9	11,1	13,1	9,3	11,2	12,9	9,5	11,3	13,3	9,4
	Gescheiden	1,3	1,0	1,5	1,3	0,9	1,6	1,3	0,9	1,7	1,3	0,9	1,6
	Nooit gehuwd geweest	0,9	0,8	1,0	0,6	0,5	0,7	0,8	0,7	0,9	0,7	0,5	0,8
	Weduwe/weduwenaar	4,8	1,9	7,6	3,9	1,6	6,1	4,8	1,8	7,7	3,9	1,6	6,1
Totaal 65+		17,2	15,4	18,9	17,0	16,2	17,7	18,0	16,3	19,8	17,1	16,3	17,9
Totaal		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

5. Weging en ophefing

Reguliere weging naar twee vormen van telefoonbezit

In 2008 zijn net als in 2007 ook mobiele telefoonnummers gekoppeld aan de VMR steekproef. Na koppeling van de vaste telefoonnummers werd 7 procent van de steekproefeenheden nog van een mobiel nummer voorzien. Zoals al voor de VMR 2007 werd vastgesteld op basis van een uitgebreide weging naar telefoonbezit¹⁸, had het gebruikmaken van mobiele telefoonnummers nauwelijks invloed op de uitkomsten. Daarom is ook voor de VMR 2008 wederom gebruik gemaakt van de reguliere weging naar twee vormen van telefoonbezit.

In de reguliere weging wordt uitgegaan van twee onderzoeksgroepen, namelijk wel en geen telefoonnummer bekend. De schattingsprocedure voor de VMR is gebaseerd op lineair weging. Hierbij wordt aan iedere respondent in de steekproef een gewicht toegekend waarmee schattingen kunnen worden gemaakt voor de doelpopulatie. Deze gewichten zijn geba-

¹⁸ Brakel, Jan van den, Weging Veiligheidsmonitor Rijk 2007. (CBS 2007).

seerd op het steekproefontwerp en de beschikbare hulpinformatie over de doelpopulatie waarover wordt gepubliceerd. Voor de VMR 2008 is dezelfde wegingsprocedure gehanteerd als voor de VMR 2007 en 2006. Omdat de VMR een personensteekproef is, zijn de gewichten bepaald op persoonsniveau. Voor het schatten van huishoudgegevens moeten de persoonsgewichten worden gecorrigeerd door te delen door de huishoudomvang (aantal personen van 15 jaar en ouder).

Voor de weging van de VMR 2008 is het volgende weegschema¹⁹ gehanteerd:

$$Lft(11) \times Gsl + Lft(11) \times Polreg + Gsl \times Polreg + Burgst + Stedgr \times Provplus + ModexLft(6) + Stedgr \times Inkomen + Provplus \times Herkomst + Huishoudgr$$

Uitgangspunt voor dit weegmodel zijn de oorspronkelijke weegmodellen voor resp. de PMB:

$$Lft(5) \times Gsl \times Polreg^{20\ 21},$$

en voor de module Recht van POLS:

$$Lft(11) \times Gsl + Burgst + Stedgr \times Provplus.$$

De variabele *Huishoudgr* is overgenomen uit de weging van de POLS-basissteekproef. Deze variabele is gedefinieerd op persoonsniveau en zorgt ervoor dat cijfers voor huishoudenkenmerken consistent zijn met het totale aantal huishoudens in de doelpopulatie.

In het weegmodel van de VMR is de indeling naar leeftijd in 6 categorieën vervangen door een indeling naar elf categorieën omdat dit het responsgedrag beter verklaart.

Omdat de steekproefmassa te klein is om te wegen naar *Lft(11) × Gsl × Polreg*, is deze derde-orde interactieterm vervangen door de 3 tweede-orde interactietermen: *Lft(11) × Gsl + Lft(11) × Polreg + Gsl × Polreg*. Deze indeling geeft een betere verklaring voor het responsgedrag dan het model van de PMB.

Het responsgedrag en de doelvariabelen van de VMR hangen samen met telefoonbezit (zie voetnoot 1). Daarom is de term *ModexLft(6)* opgenomen.

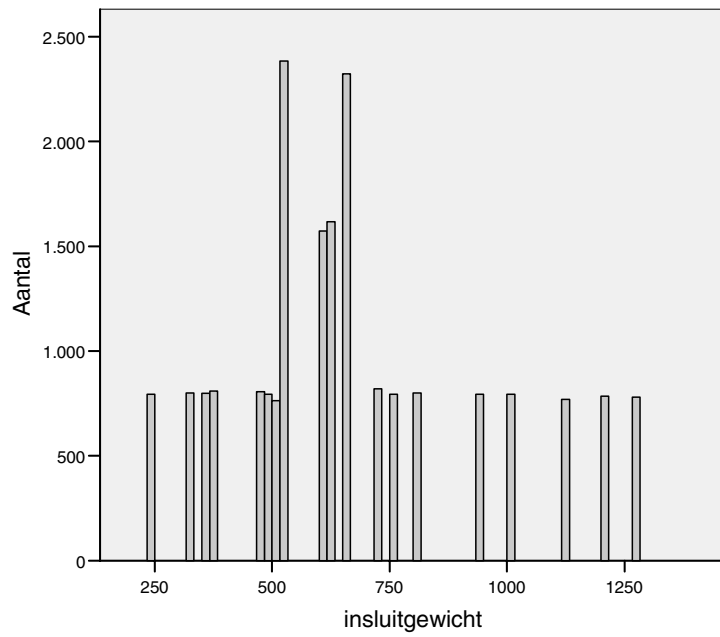
Bij het bepalen van de insluitgewichten is ook rekening gehouden met de telefonische bereikbaarheid binnen politieregio's. De populatietotalen voor de term *ModexLft(6)* zijn geschat op basis van de getrokken steekproef. Deze totalen zijn op dezelfde manier geschat als het totale aantal personen dat binnen iedere politieregio wel of niet telefonisch bereikbaar is. De term *Stedgr × Inkomen* is opgenomen om rekening te houden met de sociaal-economische positie van de respondenten. De term *Provplus × Herkomst* is opgenomen zodat naar deze indelingen gepubliceerd kan worden.

In figuren 1, 2 en 3 zijn voor de steekproef van 2008 de verdelingen van de insluitgewichten, correctiegewichten en de eindgewichten op basis van het beschreven model weergegeven in histogrammen. In staat 5 zijn een aantal spreidingsmaten van de gewichten opgenomen.

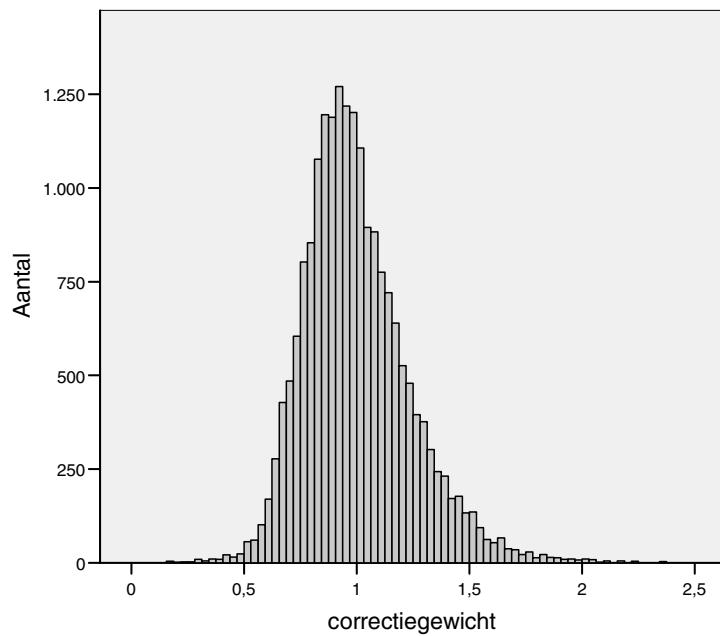
¹⁹ Voor de specificatie van de variabelen wordt verwezen naar de appendix aan het eind van deze bijlage.

²⁰ Leeftijdsklassen PMB (15-24, 25-34, 35-49, 50-64 en 65 jaar of ouder).

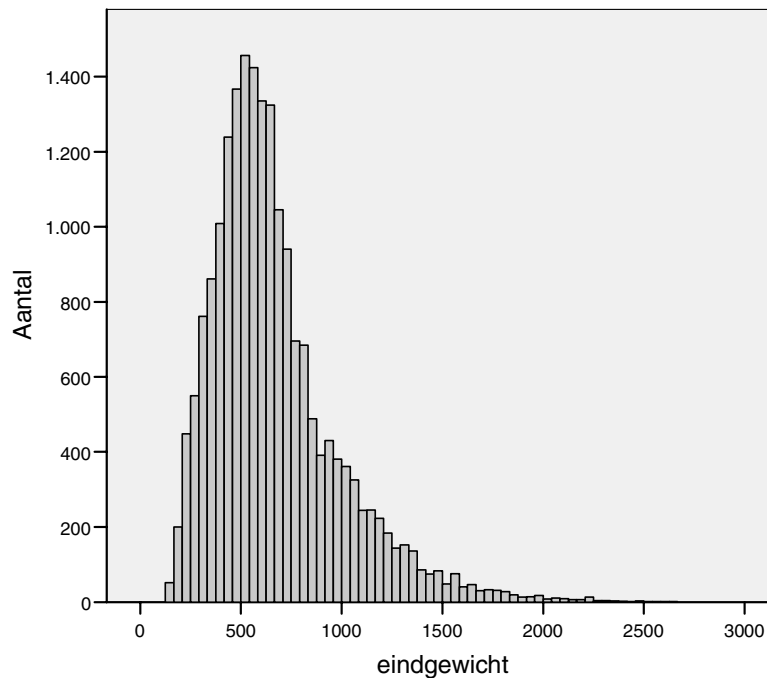
²¹ In het weegmodel van de VMR is *lft(6)* gebruikt.

Figuur 1: Histogram insluitgewichten VMR 2008

Figuur 2: Histogram correctiegewichten VMR 2008

Figuur 3: Histogram eindgewichten VMR 2008

Staat 5. Spreiding gewichten van de weging VMR 2008

	minimum	1e kwartiel	mediaan	3de kwartiel	maximum
insluitgewicht	244	514	627	762	1278
correctiegewicht	0,183	0,842	0,969	1,128	2,37
eindgewicht	133	452	601	802	2643

6. Verwerking

Registervariabelen

Tijdens de steekproeftrekking wordt een aantal administratieve variabelen toegevoegd. Het gaat daarbij om de kenmerken *herkomst* en *grootte van het huishouden*. Na het opstarten van de verwerking wordt allereerst een aantal variabelen uit het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) toegevoegd. Het gaat daarbij om sociaal-economische gegevens op basis van fiscale bronnen, zoals het *besteedbaar persoonlijk inkomen*, het *besteedbaar huishoudinkomen*, de *belangrijkste inkomensbron* en een aanduiding van de *sociaal-economische categorie*. Ook worden geografische kenmerken toegevoegd zoals *provincie* en een maat voor de *verstedelijingsgraad*.

Imputaties

Vooraf voor het incidentenbestand (de data met gegevens over afzonderlijke voorvallen) is de imputatie van ontbrekende of onbekende datums van belang voor de afbakening van de referentieperiode (het gaat hierbij om het at random imputeren van de maand waarin het incident plaatsvond). Deze referentieperiode is de afbakening van een periode van 12 maanden, gerekend vanaf de interviewdatum, waarbinnen gesommeerd wordt voor bijvoorbeeld slachtofferschappen.

Marges

Bij de berekening van de marges van de VMR is rekening gehouden met het steekproefontwerp.

Tabellering

Vanwege de geringe celvullingen zijn in de tabellen voor de VMR 2005 geen gegevens opgenomen op het niveau van de politieregio's.

Gegevens gebaseerd op minder dan 50 waarnemingen zijn niet gepubliceerd. In de tabellen is dit aangegeven met een punt (gegevens ontbreken).

Grafieken

Doordat alleen gegevens zijn weergegeven van de VMR zijn de grafische gegevens beperkt tot de onderzoeksperiode 2005-2008.

Aanvullende analyses

Door het op individueel niveau koppelen van administratieve gegevens, zoals inkomen, herkomst, sociaal-economische categorie, inkomensbron, aan de survey-gegevens van de respondenten, kunnen de analysemogelijkheden worden verbreed en uitgediept. In de landelijke rapportage van de VMR 2007 is reeds een extra hoofdstuk opgenomen (hoofdstuk 9) waarbij in de analyses gebruik is gemaakt van een aantal variabelen uit het SSB. Hiermee wordt duidelijk gemaakt hoe registerinformatie en informatie uit enquêtes elkaar aanvullen en leiden tot een verbreding en verdieping van de onderzoeksuitkomsten. In de toekomst kunnen, door het beschikbaar komen van nieuwe SSB-variabelen, de analysemogelijkheden nog verder toenemen.

Appendix: Overzicht weegvariabelen

Burgst: indeling naar burgerlijke staat in 4 klassen:

- 1: gehuwd
- 2: voor de wet gescheiden
- 3: verweduwd
- 4: nooit gehuwd geweest

Gsl: indeling naar geslacht

- 1: man
- 2: vrouw

Herkomst: indeling naar herkomst in drie klassen:

- 1: autochtoon
- 2: niet-westerse allochtoon
- 3: westerse allochtoon

Huishoudgr: indeling naar huishoudomvang in vijf klassen:

- 1: eenpersoonshuishouden
- 2: tweepersoonshuishouden
- 3: driepersoonshuishouden
- 4: vierpersoonshuishouden
- 5: huishouden bestaat uit vijf personen of meer

Inkomen: indeling in zes klassen op basis van het persoonsinkomen:

- 1: inkomen < 10 000 €
- 2: 10 000 € ≤ inkomen < 20 000 €
- 3: 20 000 € ≤ inkomen < 30 000 €
- 4: 30 000 € ≤ inkomen < 40 000 €
- 5: inkomen ≥ 40 000 €
- 6: inkomen onbekend

Lft(11): indeling naar elf leeftijdsklassen

- 1: 15-19
- 2: 20-24
- 3: 25-29
- 4: 30-34
- 5: 35-39
- 6: 40-44
- 7: 45-49
- 8: 50-54
- 9: 55-59
- 10: 60-64
- 11: 65 of ouder

Lft(6): indeling naar zes leeftijdsklassen:

- 1: 15-24
- 2: 25-34
- 3: 35-44
- 4: 45-54
- 5: 55-64
- 6: 65 of ouder

Mode: indeling naar telefoonbezit

- 1: geen telefoon (mode = CAP)
- 2: wel telefoon (mode = CAT)

Polreg: indeling naar 25 politieregio's:

- 1: Groningen
- 2: Fryslân
- 3: Drenthe
- 4: IJsselland
- 5: Twente
- 6: Noord- en Oost-Gelderland
- 7: Gelderland-Midden
- 8: Gelderland-Zuid
- 9: Utrecht
- 10: Noord-Holland Noord
- 11: Zaanstreek-Waterland
- 12: Kennemerland
- 13: Amsterdam-Amstelland
- 14: Gooi en Vechtstreek
- 15: Haaglanden
- 16: Hollands Midden
- 17: Rotterdam-Rijnmond
- 18: Zuid-Holland-Zuid
- 19: Zeeland
- 20: Midden- en West-Brabant
- 21: Brabant-Noord
- 22: Brabant-Zuid-Oost
- 23: Limburg-Noord
- 24: Limburg-Zuid
- 25: Flevoland

Provplus: indeling naar provincie plus de vier grote steden:

- 1: Groningen
- 2: Friesland
- 3: Drenthe
- 4: Overijssel
- 5: Gelderland
- 6: Utrecht, exclusief de stad Utrecht
- 7: Noord Holland, exclusief Amsterdam
- 8: Zuid Holland, exclusief Rotterdam en Den Haag
- 9: Zeeland
- 10: Noord-Brabant
- 11: Limburg
- 12: Flevoland
- 13: Amsterdam
- 14: Rotterdam
- 15: Den Haag
- 16: Utrecht

Stedgr: indeling naar mate van verstedelijking (stedelijkheidsgraad) in vijf klassen:

- 1: zeer stedelijk
- 2: sterk stedelijk
- 3: matig stedelijk
- 4: weinig stedelijk
- 5: niet stedelijk

Bijlage 2

Vragenlijst Veiligheidsmonitor Rijk 2008

(Apart beschikbaar als PDF-bestand)

Bijlage 3

Indeling Nederland in politieregio's en clusters

Indeling politieregio's naar clusters zoals opgenomen in de 'Kerngegevens Nederlandse Politie 2004'

Cluster 1	Cluster 2	Cluster 3	Cluster 4	Cluster 5
Amsterdam-Amstelland	Hollands Midden	Gelderland-Midden	Brabant-Noord	Gooi en Vechtstreek
Rotterdam-Rijnmond	Kennemerland	Zuid-Holland-Zuid	Gelderland-Zuid	Limburg-Noord
Haaglanden	Brabant-Zuid-Oost	Twente	Fryslân	Flevoland
Utrecht	Groningen	Noord- en Oost-Gelderland	IJsselland	Drenthe
Midden- en West-Brabant	Limburg-Zuid	Noord-Holland-Noord	Zaanstreek-Waterland	Zeeland

Als basis voor de clustering is gekozen voor de mate van verstedelijking van de regio. Cluster 1 omvat de meest verstedelijke regio's, cluster 5 de minst verstedelijke regio's.

De mate van verstedelijking is geoperationaliseerd in de omgevingsadressendichtheid * het aantal woningen.

De zo verkregen clustering is eenmalig vastgesteld en wordt niet jaarlijks geactualiseerd.

Bijlage 4

Standaardclassificatie misdrijven CBS

Standaardclassificatie misdrijven CBS

Laatstelijk gewijzigd voorjaar 2005

Misdrijven strafbaar gesteld in:

1. Wetboek van Strafrecht

geweldsmisdrijven

verkrachting (art. 242)

feitelijke aanranding der eerbaarheid (art. 246)

overige seksuele misdrijven (art. 243 t/m 245, 247 t/m 249, 250, 250bis)

bedreiging (art. 285)

misdrijven tegen het leven (art. 287 t/m 291)

mishandeling (art. 300 t/m 306)

dood en lichamelijk letsel door schuld (art 307 t/m 309)

diefstal met geweld (art. 312)

afpersing (art. 317)

vermogensmisdrijven

valsheidsmisdrijven (art. 208 t/m 235)

eenvoudige diefstal (art. 310)

gekwalficeerde diefstal (art. 311)

verduistering (art. 321 t/m 323)

bedrog (art. 326 t/m 337)

heling en schuldheling (art. 416 t/m 417bis)

vernieling en openbare orde

tegen de openbare orde (art. 131 t/m 136, 138 t/m 151a)

discriminatie (art. 137c t/m 137g)

gemeengevaarlijke misdrijven (art. 157 en 158)

tegen het openbaar gezag (art. 177 t/m 206)

schennis der eerbaarheid (art. 239)

vernieling (art 350 t/m 352)

overige misdrijven Wetboek van Strafrecht

2. Wegenverkeerswet

rijden onder invloed (art. 26)

doorrijden na ongeval (art. 30)

overige misdrijven Wegenverkeerswet

3. Wet op de economische delicten

milieuhygiënische wetten

overige misdrijven Wet op de economische delicten

4. Opiumwet

middelenlijst I

middelenlijst II

5. Wet wapens en munitie

6. Wetboek van Militair Strafrecht

7. Overige wetten

Verkorte standaardclassificatie misdrijven

Misdrijven strafbaar gesteld in

- 1. Wetboek van Strafrecht**
 - w.v.
 - geweldsmisdrijven
 - vermogensmisdrijven
 - w.o.
 - enkelvoudige diefstal
 - gekwalficeerde diefstal
 - vernielingen en openbare orde
 - overige misdrijven
- 2. Wegenverkeerswet**
- 3. Wet op de economische delicten**
- 4. Opiumwet**
- 5. Wet wapens en munitie**
- 6. Wetboek van Militair Strafrecht**
- 7. Overige wetten**

Bijlage 5

Schaalscores

Schaalscores

Mensen vormen een mening over een onderwerp door verschillende aspecten hiervan te wegen. Er zijn verschillende redenen waarom bij het meten van meningen de voorkeur wordt gegeven aan het combineren van de antwoorden op verschillende vragen. Bij slechts één vraag kunnen allerlei niet ter zake doende toevalsinvloeden meespelen. Zo kan respondent *A* denken aan één aspect terwijl respondent *B* denkt aan een ander aspect. Ook kan de respondent even afgeleid zijn of de vraag verkeerd begrijpen, enz. Veel van deze invloeden vallen tegen elkaar weg als de antwoorden op een aantal vragen worden gecombineerd in bijvoorbeeld schaalscores.

Schaalscores zijn dus gebaseerd op meerdere samenhangende vragen over hetzelfde onderwerp. Elk van de antwoorden op deze vragen krijgt een waarde toegekend. Aansluitend op de eerdere publicaties van de Politiemonitor Bevolking (PMB) zijn op basis van de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR) schaalscores samengesteld waarvan de schaal kan variëren tussen 1 en 7, andere tussen 1 en 10 en weer andere tussen 0 en 10. Sommering van de waarden van de afzonderlijke antwoorden levert echter niet altijd een schaalscore tussen de eerder genoemde grenswaarden. Daarom wordt hierop een berekening uitgevoerd.

De vragen waarop de schaalscores zijn gebaseerd hebben een ordinaal meetniveau; dat wil zeggen dat de ene antwoordcategorie wel 'meer' is dan de andere (vergelijk 'komt vaak voor' met 'komt soms voor'), maar dat niet exact kan worden aangegeven hoeveel meer. Dit betekent dat ook de schaalscores als variabelen met een ordinaal meetniveau beschouwd moeten worden. We kunnen dus niet zeggen dat een twee keer zo hoge schaalscore voor bijvoorbeeld 'onveiligheid' twee keer zo erg is.

Er zijn schaalscores berekend voor de volgende categorieën van samenhangende vragen:

1. Verkeersoverlast (1-10)
2. Ernstige overlast (1-7)
3. Verloedering van de fysieke woonomgeving (1-7)
4. Onveiligheidsgevoelens (1-10)
5. Beschikbaarheid van de politie (0-10)
6. Functioneren van de politie (0-10)
7. Optreden van de politie (0-10)
8. Inbraakpreventie (0-10)

Per schaalscore is hieronder telkens aangegeven uit welke afzonderlijke vragen de score is samengesteld en hoe het resultaat moet worden geïnterpreteerd.

1. Verkeersoverlast

De schaalscore van 'verkeersoverlast' is een samengestelde score van een aantal vragen over in welke mate mensen vinden dat ze in hun woonbuurt last hebben van het verkeer. Hoe hoger de score op deze schaal, hoe meer overlast men ervaart. De indicator bestaat uit de vragen naar:

- agressief verkeersgedrag;
- geluidsoverlast door verkeer;
- te hard rijden;
- aanrijdingen.

(vaak=3, soms, weet niet=2, (bijna) nooit=1).

De waarden worden opgeteld, er wordt 3 vanaf getrokken en vervolgens wordt deze score vermenigvuldigd met de factor 10/9. De laagste waarde van deze schaalscore bedraagt daarmee 10/9 (afgerond 1), de hoogste waarde is 10.

2. Ernstige overlast

Voor deze schaalscore is een selectie gemaakt uit de vragen naar buurtproblemen die als 'ernstig' worden aangemerkt. Hoe hoger de score op deze schaal, hoe ernstiger men de overlast ervaart. De vragen over de volgende items zijn verwerkt:

- dronken mensen op straat;
- mensen die op straat worden lastiggevalen;
- drugsoverlast;
- overlast van groepen jongeren.

(vaak=3, soms, weet niet=2, (bijna) nooit=1).

De waarden worden opgeteld, er wordt 4 vanaf getrokken en dit resultaat wordt vermenigvuldigd met 9/12. Hierbij wordt 1 opgeteld. De laagste waarde van deze schaalscore is 1; anders dan bij de meeste andere scores is 7 de hoogste waarde.

3. Verloedering van de fysieke woonomgeving

Voor de schaalscore 'verloedering van de fysieke woonomgeving' zijn vragen geselecteerd die te maken hebben met de fysieke woonomgeving in de woonbuurt. Hoe hoger de score op deze schaal, hoe ernstiger de respondenten de verloedering ervaren. De indicator bestaat uit de vragen naar:

- bekladding van muren en/of gebouwen;
- rommel op straat;
- hondenpoep op straat;
- vernieling van straatmeubilair.

(vaak=3, soms, weet niet=2, (bijna) nooit=1).

Ook hierbij worden de waarden opgeteld, er wordt 4 vanaf getrokken, het resultaat wordt vermenigvuldigd met 9/12 en hierbij wordt 1 opgeteld. Evenals bij 'Ernstige overlast' is de laagste waarde van deze schaalscore 1 en de hoogste waarde 7.

4. Onveiligheidsgevoelens

De schaalscore 'beleving van onveiligheid' is samengesteld uit 2 typen vragen; namelijk of men zich onveilig voelt en of men vormen van vermijdingsgedrag vertoont. Hoe hoger de schaalscore, hoe groter het onveiligheidsgevoel van de burger. Hieronder volgen de verschillende vragen:

- "Voelt u zich wel eens onveilig?"
- "Voelt u zich vaak, soms of zelden onveilig?"

Respondenten die op de vraag 'Voelt u zich wel eens onveilig?' 'ja' antwoorden krijgen op basis van de vervolgvraag 'Voelt u zich vaak, soms of zelden onveilig?' de volgende scores toegekend:

vaak =4, soms =3, zelden, weet niet/geen antwoord =2.

Respondenten die op de eerste vraag 'nee' als antwoord gaven krijgen de score 1. Personen die op deze vraag geen antwoord gaven blijven verder buiten beschouwing.

- "Komt het wel eens voor dat u bepaalde plekken in uw woonplaats mijdt omdat u het niet veilig vindt?"
- "Komt het wel eens voor dat u 's avonds of 's nachts niet open doet omdat u het niet veilig vindt?"
- "Komt het wel eens voor dat u waardevolle spullen thuis laat om diefstal of beroving op straat te voorkomen?"
- "Komt het wel eens voor dat u omrijdt of omloopt om onveilige plekken te vermijden?"
- Indien er in het huishouden van de respondent kinderen jonger dan 15 jaar aanwezig zijn en de respondent niet het antwoord 'niet van toepassing' op deze vraag heeft gegeven, wordt ook de vraag meegenomen: "Komt het wel eens voor dat u uw kinderen niet toestaat ergens naartoe te gaan omdat u het niet veilig vindt?"

Bij deze vragen worden de volgende scores toegekend: vaak=3, soms, weet niet=2, (bijna) nooit=1.

De berekening van de schaalscore verschilt voor respondenten met en die zonder kinderen onder 15 jaar of voor wie dit niet van toepassing is. In het laatste geval (geen jonge kinderen of niet van toepassing) worden de waarden van de vraag of men zich wel eens onveilig voelt en de eerste vier vragen over vermijdingsgedrag bij elkaar opgeteld, hiervan wordt 4 afgetrokken en deze score wordt vervolgens vermenigvuldigd met 10/12. (Deze 10/12 is daarmee in dit geval de laagste score; de hoogste score bedraagt 10.) Voor de groep met kinderen onder 15 jaar worden de waarden van alle 6 vragen bij elkaar opgeteld, hiervan wordt 5 afgetrokken en deze score wordt vervolgens vermenigvuldigd met 10/14 (met hier 10/14, afgerond 1, als laagste en opnieuw 10 als hoogste score).

Met behulp van een aantal stellingen en een meningsvraag is het oordeel van de burgers gemeten over vier aspecten van de politie in hun woonbuurt: beschikbaarheid, zichtbaarheid, optreden en functioneren. De stellingen vormen binnen elk van de groepen samen een cluster, waarvoor een schaalscore kan worden berekend. De 'negatieve' stellingen zijn omgerekend, zodat ook hier geldt: hoe hoger de waarde van de schaalscore, hoe positiever de respondenten oordelen over de politie. De groepen worden gevormd door de volgende stellingen.

5. Beschikbaarheid van de politie

- Je ziet de politie in de buurt te weinig.
- Ze komen te weinig uit de auto.
- Ze zijn hier te weinig aanspreekbaar.
- Ze hebben hier te weinig tijd voor allerlei zaken.
- Ze komen niet snel als je ze roept.

(eens= 0, niet eens, niet oneens; weet niet, geen antwoord = 1, oneens=2).

De waarden worden vervolgens bij elkaar opgeteld. De score loopt daarmee van 0 tot 10.

6. Functioneren van de politie

- De politie biedt bescherming.
- De politie heeft contact met de bewoners.
- De politie reageert op problemen.
- De politie doet haar best.
- De politie pakt de zaken efficiënt aan.

(eens= 2, niet eens, niet oneens; weet niet, geen antwoord = 1, oneens=0).

De waarden worden vervolgens bij elkaar opgeteld. Ook deze score loopt van 0 tot 10.

7. Optreden van de politie

- Ze bekeuren hier te weinig.
- Ze treden niet hard genoeg op.
- Ze grijpen niet in.

(eens= 0, niet eens, niet oneens; weet niet, geen antwoord = 1, oneens=2).

De waarden worden bij elkaar opgeteld en vervolgens met 10/6 vermenigvuldigd. De laagste score is wederom 0 en de hoogste 10.

8. Inbraakpreventie

Voor een aantal verschillende preventiemaatregelen in en om de eigen woning is vastgesteld of men die getroffen heeft of niet. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Inbraakalarm.
- extra hang- en sluitwerk.
- extra buitenverlichting.
- politiekeurmerk Veilig Wonen.
- luiken voor ramen en deuren .

Ook deze vragen vormen samen een cluster, waarvoor een schaalscore kan worden berekend. Hoe meer preventieve maatregelen er zijn genomen, hoe hoger de waarde van de schaalscore.

Voor elk van deze vormen van preventiemaatregelen is de aanwezigheid met een 1 gewaardeerd. Afwezigheid of het ontbreken van een antwoord per maatregel levert een waarde 0. Vervolgens zijn de waarden bij elkaar opgeteld en vermenigvuldigd met 2. Dit leidt tot een score van minimaal 0 en maximaal 10.

Voor de berekening van de preventie-schaalscore en de afzonderlijke preventiemaatregelen tegen inbraak is de huishoudensweging gebruikt. Deze cijfers hebben dus betrekking op het huishouden en niet op de respondent.

